

16828

ANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BASİT MAKAMLARDA BESTELENMİŞ BÜYÜK FORMLU
ESERLERDE KULLANILAN GEÇKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

A.NESRİN YAYLA

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 10 Haziran 1991
Tezin Savunulduğu Tarih : 03 Temmuz 1991

Tez Danışmanı
Diğer Jüri Üyeleri

: Doç.Erol DERAN
: Prof.Dr. Alâeddin YAVAŞÇA
Doç.Cahit ATASOY

TEMMUZ 1991

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
SUMMARY	iv
BÖLÜM 1. GİRİŞ	1
BÖLÜM 2. TÜRK MUSİKİSİNDE MAKAM VE GEÇKİ	4
2.1. Makam Nedir ?	4
2.2. Basit Makam	4
2.3. Geçki Nedir ?	5
2.3.1. Kesin Geçki	5
2.3.2. Geçici Geçki	6
BÖLÜM 3. GEÇKİ ANALİZLERİ	8
3.1. Çargah Makamı	8
3.2. Buselik Makamı	8
3.3. Kürdî Makamı	11
3.4. Rast Makamı	13
3.5. Uşşak Makamı	19
3.6. Beyatî Makamı	23
3.7. Hicaz Ailesi	28
3.7.1. Hümayun Makamı	28
3.7.2. Hicaz Makamı	32
3.7.3. Zîrgüleli Hicaz Makamı	34
3.7.4. Uzzal Makamı	34
3.8. Hüseyinî Makamı	35
3.9. Muhayyer Makamı	39
3.10. Neva Makamı	41
3.11. Tahir Makamı	45
3.12. Karcıgar Makamı	48
SONUÇ	50
KAYNAKLAR	52
EKLER	53
ÖZGEÇMİŞ	56

ÖNSÖZ

Tarih boyunca Türk Musikîsi makamları geliştirilen çeşitli sistemler içinde tanımlanmış ve sınıflandırılmıştır. Herkesçe bilindiği gibi, Türk Musikîsi makamsal bir yapıya sahiptir. Makam tanımlarına bakıldığında iki temel unsur görülmektedir; Dizi ve Seyir.

Makamın seyrini kavrayabilmek için yazılmış eserlerin incelenmesinde yarar vardır. Yazılmış eserler incelendiğinde makamın seyrinin yanısıra esere renk katmak ve eseri daha cazip hale getirebilmek için çeşitli geçkiler kullanıldığı görülür. Bu geçkilerden bazıları makamın içinde vazgeçilmez bir renk olarak kullanılır olmuşlardır.

Geçki konusu ele alınırken, makamlarda çok kullanılan geçkilerin yanısıra, bestekârların yaratıcılık ve zevkleri doğrultusunda kullandıkları geçkileri de hesaba katmak gerekir.

Sonuçta,yazılı eserlerde görülen bütün geçkilerin tesbit edilmesinin, makamın kullanım imkânlarının ortaya konulması açısından yararlı olacağı kanısındayım.

Bu çalışmamda katkıları olan değerli hocalarıma ve danışmanım Sayın Doç. Erol DERAN'a teşekkürü borç bilirim.

Nesrin YAYLA

ÖZET

Bu çalışmada basit makamlarda Kâr,Beste,Ağır Semâi,Yürük Semâi formlarında yazılmış eserlerde kullanılan geçkiler incelenmiştir. İncelenen makamlarda "geçki" konusunda herhangi bir teknik sınırlamaya rastlanmamış ve incelenen eserlerin % 96'sında geçkiye rastlanmıştır.

Tesbit edilen bu geçkilerden bazılarının birçok makamda ortak olarak kullanıldıkları görülmüştür.

SUMMARY

This study show the subject of modulation and examine the modulation in works composed with "Basit Makam" in the forms of "Kâr", "Beste", "Ağır Semâi", "Yürük Semâi"

At the end of the examination of teh works composed with "Basit Makam" ve determine which kind of modulation is used in the movement of the "Basit Makam".

BÖLÜM I.

GİRİŞ

Geçki konusunda yapılmış olan bu çalışmada basit makamlarda bestelenmiş Kâr, Beste, Ağır Semâi ve Yürük Semâi formlarındaki eserler incelenmiştir.

Basit makamların ele alınmasındaki amaç "Basit Makam Kavramı" konusunda herhangi bir görüş öne sürmek olmayıp, çalışmaya bir sınır koymaktır. Ayrıca bu tür bir çalışma sadece basit makamlar için geçerli olmayıp diğer makam grupları için de yapılabilir.

H.Sâdettin AREL, İsmail Hakkı ÖZKAN gibi nazariyatçılar şu makamları basit olarak nitelendirmişlerdir; Çargâh, Buselik (inici şekli: Şehnâz Buselik), Kürdî, Rast, Uşşak (inici şekli: Beyâtî), Hüseyinî (inici şekli: Muhayyer), Neva (inici şekli: Tahir), Hicaz, Hümayun, Uzzâl, Zirgüle, Karcıgar, Suzinâk.

Yukarıdaki sıralamada "inici şekil" olarak nitelenen Beyati, Muhayyer ve Tahir makamları da müstakil olarak düşünülp ayrı ayrı incelenmiştir. Ancak H.S.AREL ve İ.H. ÖZKAN'ın iki çeşit olarak nitelediği Suzinâk (basit-şed) Şehnâz Buselik (basit-mürekkeb) makamlarında yazılmış olan eserlerde bu ayrımlar ismen belirtilmemiştir. Bu durum bu makamlarda yazılmış eserlerin hangi esasa göre incelenmesi gerektiği konusunda tereddüte yol açmıştır. Sonuç olarak bu makamların çalışmaya dahil edilmemesinin daha uygun olacağı düşünülmüştür.

BÖLÜM II.

TÜRK MUSİKİSİNDE MAKAM VE GEÇİ

2.1. MAKAM NEDİR?

Nazariyatçıların makam tanımlarına bakıldığında, makamı oluşturan iki temel unsurda birleştikleri görülüyor; Dizi ve Seyir.

Dizi : Genel olarak tanımlayacak olursak; sekiz bitişik ve komşu notanın birbiri ardına sıralanarak meydana getirdiği şekle dizi (gam) denir. Türk Musikisinde dizi, makamı şematize etmek için kullanılır. Makam dizileri dörtlü ve beşlilerin değişik şekillerde birbirine eklenmesiyle meydana gelir. Dizide yer alan her sesin bir ismi (kimliği) ve bazı seslerin makam seyrinde özel görevleri vardır. Bunlar;

Durak : Dizinin 1.derecesine durak denir. Makamın karar sesidir.

Güçlü : Makamın karar sesinden sonra en önemli perdedir. Makamı meydana getiren dörtlü ve beşlilerin konumuna göre dizide 3.,4.,5. veya 8. dereceler güçlü olabilir.

Yeden : Durağın altındaki sese yeden denir. Yedenin daima durağa gitme eğilimi vardır. bu nedenle de makamın kararında önemi olan bir sestir.

Seyir : Her makam ayrı bir karakterdir, bunu da seyir esnasında sesleri kullanış tarzıyla, kullandığı aralıklarla, melodik yapısıyla ve belli seslere verdiği önemle, ortaya koyar. Dolayısıyla seyir makamın karakterini belirleyen önemli bir unsurdur.

Dizileri ayrı olup seyir özellikleriyle birbirinden ayrılan makamlar vardır. Bundan da makam kavramının seyir ile var olduğu anlaşılıyor. Bu nedenle besteciler buldukları yeni makamları sadece dizileriyle değil, yaptıkları eserlerde takip ettikleri seyirle ortaya koymuşlardır.

2.2.BASİT MAKAM

Birçok nazariyatçı "basit makam" tabirini kullanmıştır. Ancak, basit makam tanımında ve hangi makamların basit makamlar olduğu konusunda farklı görüşler vardır.

Ekrem KARADENİZ, Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları adlı eserinde "basit makam" tabirini kullanmakla birlikte kesin bir basit makam tanımı yapmamıştır. Bu eserde 57 makam, basit makam tanımı altında toplanmıştır.

Dr.Suphi EZGİ, basit makam tanımını şöyle açıklamıştır; "Basit makam tam durakla güçlü nağmelerine malik, mülâyim ve müstakil dizilere verdiğimiz isimdir" Dr.Suphi EZGİ, ondört makamı basit makam olarak nitelemiştir. Bunlar ;

1.Çargâh, 2.Buselik, 3.Kürdî, 4.Rast, 5.Hüseyîni, 6.Neva, 7.Uşşak, 8.Hümayun, 9.Uzzal, 10.Hicaz, 11.Zirgüleli Hicaz, 12.Suzinâk, 13.Karcığâr, 14.Nikriz. (1)

H.Sâdettin AREL'e göre basit makam; "Bir tam dörtlü ile bir tam beşli veya tersine bir tam beşli ile bir tam dörtlü nün birleşmesinden hasıl olupta güçlüsü ek yerinde görünen ve birinci-dördüncü dereceleri arasında tam dörtlü nisbeti bulunmakla beraber kalışı da tam bir istirahat duygusu veren dizilerin makamları basit sayılır.(2)

Yılmaz ÖZTUNA ve İsmail Hakkı ÖZKAN'ın basit makam tanımları da H.Sâdettin AREL'in açıklamalarına benzerdir. Bu nazariyetçilerin basit olarak belirttikleri makamlar şunlardır ;

1.Çargâh, 2.Buselik (inici şekli:Şehnazbuselik), 3.Kürdî 4.Rast, 5.Uşşak (inici şekli:Beyatî), 6.Hüseyîni (inici şekli: Muhayyer), 7.Neva (inici şekli:Tahir), 8.Hicaz, 9.Hümayun, 10.Uzzal, 11.Zirgüle, 12.Karcığâr, 13.Suzinâk. (3)

2.3. GEÇKİ NEDİR?

Herhangi bir makamın bünyesinde var olan seslerin dışına çıkıp farklı sesler ve çeşniler kullanmasına ya da kesin olarak başka bir makama geçmesine "geçki" denir. İki tür geçki vardır:

- 1.Kesin geçki
- 2.Geçici geçki

2.3.1. Kesin Geçki

Belli bir makamın seyri ile başlayıp tamamen başka bir makamın seyri ile karar veren geçkilere kesin geçki denir. Kesin geçkiye örnek olarak geçiş taksimleri verilebilir. Bir makamdan diğer bir makama geçmek için yapılan bu taksimlerde; önce ilk makamın seyri gösterilir. Daha sonra iki makam arasındaki ortak noktalar kullanılarak geçilmek istenen makamın seyir özellikleri gösterilmeye başlanır ve makam tamamen gösterildikten sonra karar verilir. Yazılı eserlerde de kesin geçkiler kullanılmıştır. Bu geçkiler genellikle eserin bir bölümünde olur ve sonra tekrar ilk makama yani eserin yazılmış olduğu makama dönülür.

- (1) Suphî EZGİ, Nazarî, Amelî Türk Musikîsi, C.4, İstanbul 1953, Hüsnü Tabiat Basımevi, s.189
- (2) H.Sâdettin AREL, Türk Musikîsi Nazariyat Dersleri, C.1, İstanbul 1968, Hüsnü Tabiat Basımevi, s.14
- (3) Yılmaz ÖZTUNA, Büyük Türk Musikîsi Ans.,C.1, Ankara 1990 Başbakanlık Basımevi, s.144

Örnek ; Uşşak Beste/Hammamizade İsmail Dede Efendi
(Ek.23)
- Yerinde "Sultaniyegah" a kesin geçki.

Ağır Zarb-ı Fetih UŞŞAK BESTE Hammâmi-2âde İsmail Dede Ef.

2.3.2. Geçici Geçki

Geçici geçkilerde kesin geçkilerde olduğu gibi geçilen makam tam olarak gösterilmez. Geçilen makam rengini ortaya koyan bir nağme, bir melodi cümlesi olarak görülür. Bu tür geçkilerde geçilen makam bütün olarak görülmediği gibi asıl yerinde olmayıp başka bir perde üzerine transpoze edilmiş şekilde de olabilir.

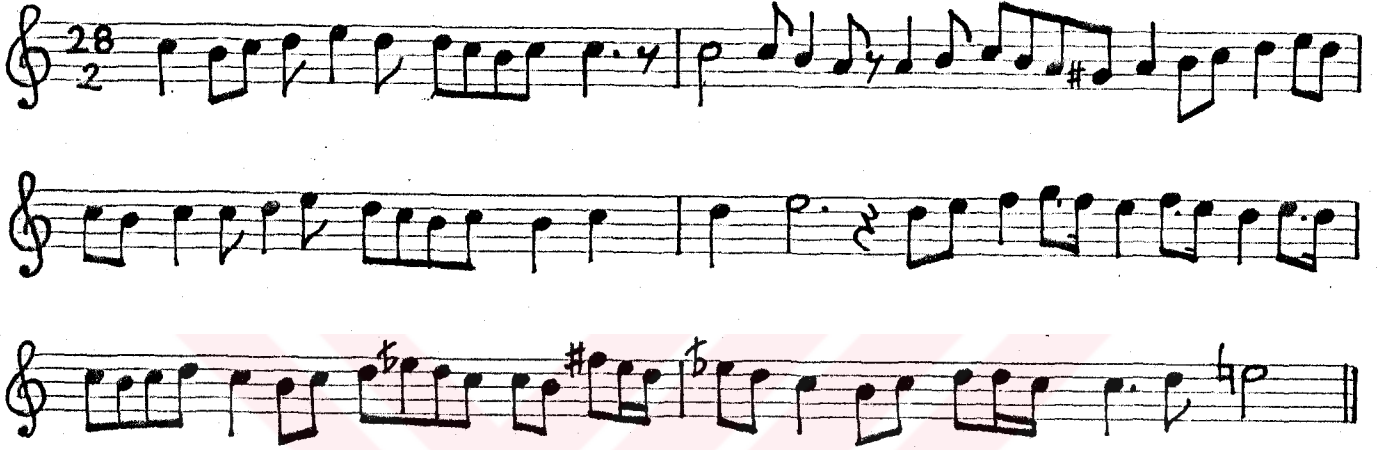
Örnek ; Buselik Beste/Hammamizade İsmail Dede Efendi.
(Ek.1)

- "ğargahta Nikriz" geçici geçki

REMEL

BUSELİK BESTE

Hammâmi-zâde İsmail Dede Ef.

Dizilerinde 4 veya daha fazla ortak ses bulunan makamlar "Yakın" dörtten daha az ortak ses bulunan makamlar "Uzak" addolunur. Yakın makamlar arasındaki geçkiye yakın geçki uzak makamlar arasındaki geçkiye uzak geçki denir.

Dizileri eşit olan iki makam arasında geçki daima vazife değişimi yolu ile yapılır. Meselâ Neva makamından Hüseyin makamına geçki yapılması için sadece güçlü vazifesinin dördüncü dereceden alınıp beşinci dereceye verilmesi kâfidir.

Dizileri eşit olmayan iki makam arasında geçki hüviyet değiştirilmek yoluyla yapılır. Eğer bu makamların dizilerinde ki seslerin vazifeleri farklı değilse vazife değişikliğine gerek yoktur. Fakat vazifelerde fark varsa, o zaman hüviyet ile beraber vazifenin de değiştirilmesi gerekir. Meselâ Uşşak makamından Uzzal makamına geçki yapılacak olunur ise; hem hüviyet hemde vazife değişikliği yapmak gerekir.

Uzak geçki ya bir veya birkaç yakın geçkinin yardımıyla ya da doğrudan doğruya yapılır.

BÖLÜM III.

GEÇKİ ANALİZLERİ

Bu bölümde sırasıyla; Çargah, Buselik, Kürdî, Rast, Uşşak, Beyatî, Hicaz Ailesi (Hümayun, Hicaz, Uzzal, Zirgüle) Hüseyinî, Muhayyer, Neva, Tahir, Karcıgar makamlarında Kâr, Beste, Ağır Semâî, Yürük Semâî formlarında yazılmış eserler de kullanılan geçkiler tesbit edilmiştir.

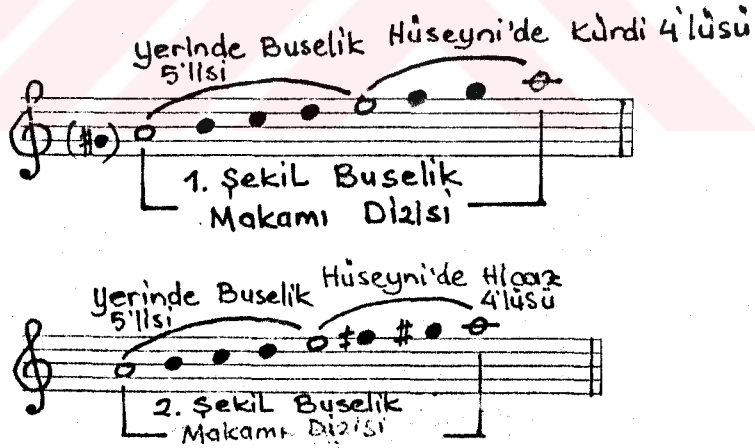
Tesbit edilen geçkilere örnek teşkil eden eserler ekler bölümünde verilmiştir.

3.1. ÇARGAH MAKAMI

Bu makamda çalışmada belirtilen formlarda yazılmış eser temin edilememiştir.

3.2. BUSELİK MAKAMI

- Durağı: Dügah perdesidir.
- Güçlüsü : Hüseyinî perdesidir.
- Seyri : Çıkıcı. Bazan çıkıcı-inici olarak da kullanılmıştır.
- Dizisi : İki tip dizisi vardır.

Buselik makamında incelenen eserlerde makamın bünyesinde yer aldığı kabul edilen "nevada Hicaz" geçkisinden daha çok "çargahta Nikriz" li kalıplar görülmüştür. Sık görülen bir diğer geçki ise "hüseyinide "Uşşak" veya "Hüseyinî" geçkisidir.

Bunların dışında nadir olarak "nevada Nikriz" ve "acemde Nikriz" geçkilerine rastlanmıştır.

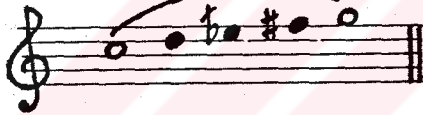
Buselik makamında göze çarpan temel özellikler değişik perdeler üzerinde yapılan "Nikriz'li" kalıplardır. Buselik makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

Nevada Hicaz 5'lisi

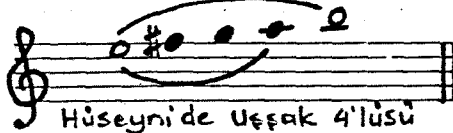
1. Buselik Beste/Hamamizade İsmail Dede (Ek.1) Meyanda "nevada Hicaz"

Çargahta Nikriz 5'lisi

1. Buselik Beste/Hammamizade İsmail Dede Efendi (Ek.1)
 - Zeminde "çargahta Nikriz"
2. Buselik Yürük Semâi/Hammamizade İsmail Dede Ef.(Ek.5)
 - Zeminde "çargahta Nikriz"
 - Terennümde "çargahta Nikriz"
 - Terennümde "çargahta Rast", "Nikriz" kararlı
3. Buselik Yürük Semâi/Dellâlzade İsmail Ef. (Ek.4)
 - Zeminde "çargahta Nikriz"
 - Terennümde "çargahta Nikriz"

Hüseyni'de Hüseyni 5'lisi

Hüseyni'de Uşşak 4'lüsü

1. Buselik Beste/Hammamizade İsmail Dede Ef.(Ek.1)
 - Terennümde "hüseyride Hüseyri"
2. Buselik Yürük Semâi/Hammamizade İsmail Dede Ef.(Ek.5)
 - Terennümde "hüseyride Hüseyri"
3. Buselik Beste/Itrî (Ek.2)
 - Zeminde "hüseyride Uşşak"
 - Meyanda "hüseyride Uşşak"
4. Buselik Ağır Semâi/Çömlekçizade Recep Çelebi (Ek.3)
 - Meyanda "hüseyride Uşşak"

1. Buselik Beste/Itrî (Ek.2)
 - Terennümde "nevada Nikriz"
 - Terennümde "hüseyride Zîrgüleli Hicaz"

1. Buselik Nakış Yürük Semâi/Dellâlzade İsmail Efendi (Ek:4)
 - Meyanda "acemde Nikriz"

"nevada Nikriz" ve "acemde Nikriz" geçkileri bu makamda görülen nadir ve enteresan geçkilerdir.

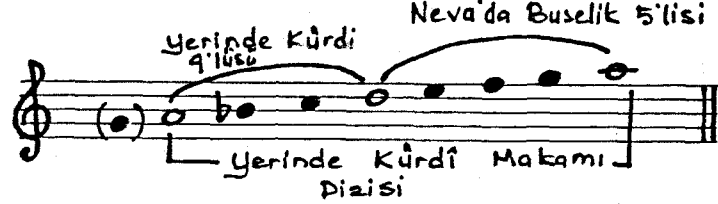
3.3.KÜRDİ MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir

Güçlüsü : Neva perdesidir

Seyri : Çıkıcı. Bazan de çıkıcı-inicidir.

Dizisi :

Kürdî makamında en fazla kullanılan geçki "yerinde Hicaz" geçkisidir. Bazı eserlerde Hicaz makamının neredeyse tümü gösterilip kesin geçki yapılmıştır.

Ayrıca dügah perdesinde "Hüseynî" ve "Saba" geçkileri "yerinde Nişabur" ve "nevada Buselik" görülmüştür.

Kürdî makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

1. Kürdî Beste/Tesbihçi (Ek.6)
 - Zemin
 - Terennüm
 - Meyanda "yerinde Hicaz" kesin geçki
2. Kürdî Beste/Hafız Rifat (Ek.7)
 - Meyanda "yerinde Hicaz" kesin geçki
3. Kürdî Yürük Semâi/Hafız Post (Ek.8)
 - Zeminde
 - Meyanda "yerinde Hicaz"

1. Kürdî Beste/Tesbihçi (Ek.6)
- Zeminde "yerinde Hüseyini" güçlüde kalış

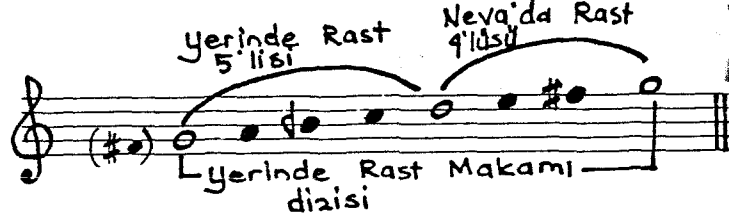
1. Kürdî Beste/Tesbihçi (Ek.6)
- Meyanda "yerinde Saba"

1. Kürdî Yürük Semâi/Hafız Post (Ek.9)
- Meyanda "yerinde Nişabur"

3.4.RAST MAKAMI

Durağı : Rast perdesidir
Güçlüsü : Neva perdesidir
Seyri : Çıkıcıdır
Dizisi :

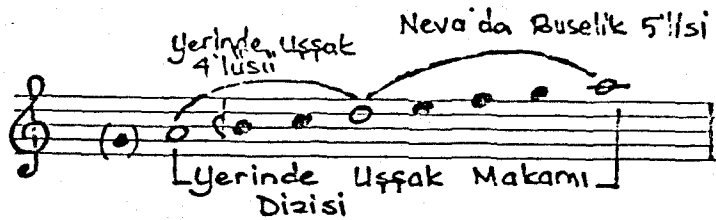
Rast makamı, incelenen makamlar arasında bünyesinde en çok geçki barındıran makamdır.

- Rast kararlı makamlardan "Nikriz", "Neveser", "Hicazkâr", "Pençgâh", "Mahur"
- Dügah kararlı makamlardan "Buselik", "Uşşak", "Hicaz"
- Segah kararlı makamlardan "Segâh", "Hüzzam", "Müstear" makamlarına geçki yapmıştır.

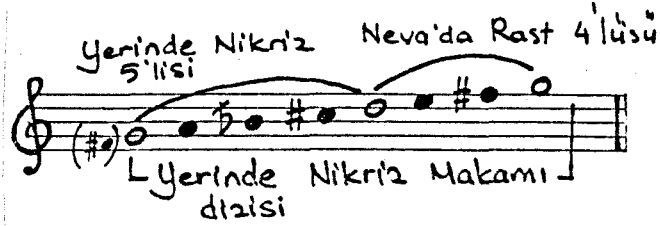
Ayrıca neva perdesi üzerinde "nevada Hicaz", "nevada Buselik", "nevada Rast" gibi geçkiler de kullanılmıştır.

Bunların dışında "yerinde Nişabur" geçkisi yapılmıştır.

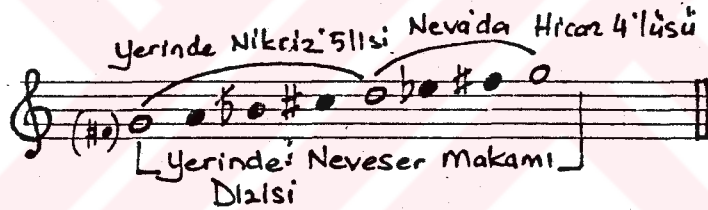
Rast makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

1. Rast Kâr (Kâr-1 Nev)/Hammamizade İsmail Dede (Ek.13)
 - 1.mısrada "yerinde Uşşak"
2. Rast Kâr (Şevkname)/Abdülkadir Meragi (Ek.11)
 - 2.mısrada "yerinde Uşşak"

1. Rast Kâr (Şevkname)/Abdülkadir Meragi (Ek.11)
- Terennümde "yerinde Nikrîz"
2. Rast Kâr-1 Muhteşem/Abdülkadir Meragi (Ek.10)
- Terennümde "yerinde Nikrîz"
3. Rast Ağır Semâi /M.N.Selçuk (Ek.19)
- Meyanda "yerinde Nikrîz"

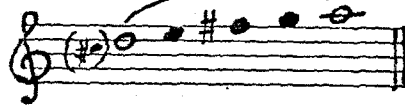

1. Rast Nakış Beste/Abdülkadir Meragi (Ek.17)
- 3.misrada "yerinde Neveser"
2. Rast Kâr-1 Müsterek/Dede Efendi-Mahmut Dede Ef.(Ek.9)
- zeminde "yerinde Neveser"

1. Rast Nakış Beste/Abdülkadir Meragi (Ek.17)
- 3.misrada "yerinde Hicazkâr"

Neva'da Rast 5'lisi

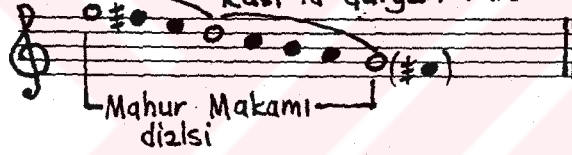

Yerinde Pengâh 5'lisi

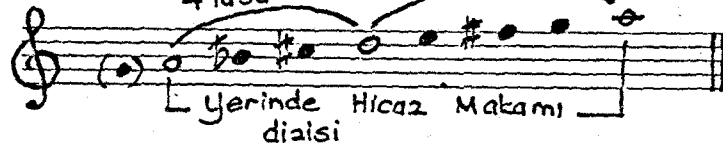
1. Rast Beste/Tab'i Mustafa Efendi (Ek.15)
- Meyanda "nevada Rast"
2. Rast Nakış Yürük Semâi/Hafız Şeyda (Ek.21)
- 3.misrada "yerinde Pengâh"

Neva'da Gargah 4'lüsü
Rast'ta Gargah 5'lisi

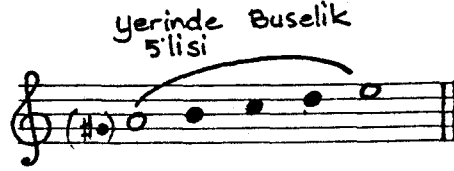

1. Rast Nakış Beste/Abdülkadir Meragi (Ek.17)
- Meyanda "yerinde Mahur"

Yerinde Hicaz 4'lüsü
Neva'da Rast 5'lisi

1. Rast Kâr-ı Muhteşem /Abdülkadir Meragi (Ek.13)
- Terennümde "yerinde Hicaz"

1. Rast Kâr (Kâr-1 Nev) / İsmail Dede (Ek.13)
 - 2.misrada "yerinde Buselik"

1. Rast Beste/Zaharya (Ek.16)
 - 1.misrada "yerinde Segâh"
2. Rast Beste/Tab'i Mustafa Efendi (Ek.15)
 - Zeminde "yerinde Segâh"
3. Rast Kâr (Kâr-1 Müsterek)/İsmail Dede-Mahmut Dede (Ek.9)
 - 4.misrada "tiz segâhta Segâh"

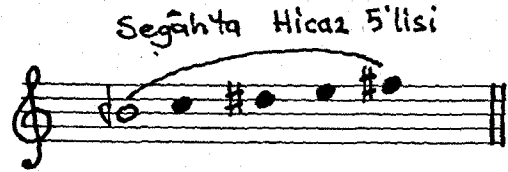
1. Rast Kâr (Kâr-1 Nev)/İsmail Dede (Ek.13)
 - 2.misrada "yerinde Müstear"
2. Rast Yürük Semâi/Mahmut Çelebi (Ek.20)
 - Zeminde "yerinde Müstear"

1. Rast Kâr (Şevkname)/Abdülkadir Meragi (EK.11)
- Terennümde "yerinde Hüzam"
2. Rast Kârçe/Abdülkadir Meragi (Ek.14)
- Terennümde "yerinde Hüzam"

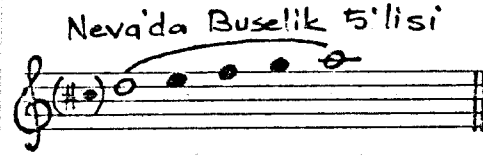

1. Rast Ağır Semâi/M.N.Selçuk (Ek.19)
- Terennümde "yerinde Nişabur"
2. Rast Kâr (Şevkname)/Abdülkadir Meragi (Ek.11)
- 4.mısradâ "yerinde Nişabur"
3. Rast Beste/Zaharya (Ek.16)
- 3.mısradâ "yerinde Nişabur"

1. Rast Kâr (Kâr-1 Muhteşem)/Abdülkadir Meragi (Ek.10)
- Terennümde "Segâhta Hicaz"

Bu geçki pek alışılmış bir geçki olmayıp bestecinin ustalıkla sesleri kullanması sonucu ortaya çıkan bir geçkidir

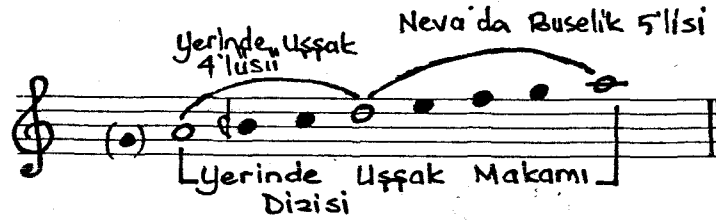
1. Rast Kârçe/Abdülkadir Meragi (Ek.14)
- Zemin 1.mısırada "nevada Buselik"

- 1.Rast Kâr (Haydarname) /Abdülkadir Meragi (Ek.12)
- Terennümde "nevada Hicaz"

3.5.UŞŞAK MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir
Güçlüsü : Neva perdesidir
Seyri : Çıkıcıdır
Dizisi :

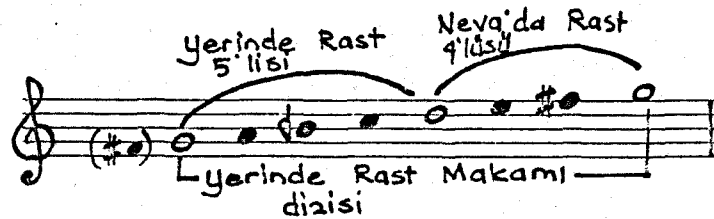

Uşşak makamında incelenen eserlerde yerinde "Rast" geçkisinin sıkça kullanıldığı görülmüştür. Bu geçki neredeyse makamın karakteristik bir özelliği halindedir.

Ayrıca yerinde Nikriz, yerinde Segâh, yegahta ve nevada Rast, acemde Çargâh, hüseynide Uşşak ve yerinde Buselik de bu makamdaki eserlerde görülen geçkilerdir.

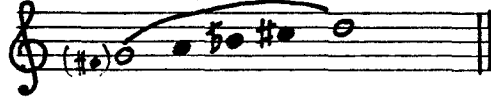
Uşşak makamında değişik olarak, Dede'nin Uşşak bestesinde hüseynide Zîrgüleli Hicaz ve yegahta Buselik (Sultaniyegah) geçkileri kesin geçki olarak kullanılmıştır.

Uşşak makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

1. Uşşak Beste/Dede Efendi (Ek.23)
 - Zeminde
 - Terennümde "yerinde Rast"
2. Uşşak Ağır Semâi/Tahir Ağa (Ek.24)
 - 4.mısradı "yerinde Rast" Kesin geçki
3. Uşşak Yürük Semâi/Mahmut Çelebi (Ek.27)
 - Zeminde
 - Terennümde "yerinde Rast"

Yerinde Nikrız 5'lisi

1. Uşşak Beste/Dede Efendi (Ek.23)
-Terennümde "yerinde Nikrız"
2. Uşşak Ağır Semâi/Tahir Ağa (Ek.24)
-4.mısradâ "yerinde Nikrız"
3. Uşşak Nakış Yürük Semâi/Kara İsmail Ağa (Ek.26)
-Meyanda "yerinde Nikrız"

Yerinde Buselik 5'lisi

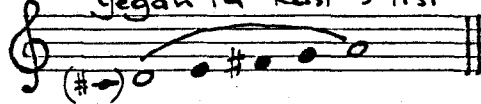
- 1- Uşşak Yürük Semâi/Mahmut Çelebi (Ek.27)
- Meyan terennümde "yerinde Buselik"

Yerinde Segâh 5'lisi

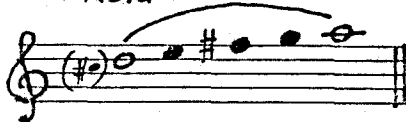

1. Uşşak Beste/Eyyubi Bekir Ağa (Ek.22)
- Zeminde "yerinde Segâh"

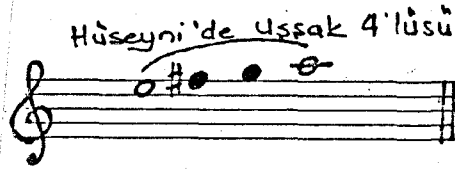
Yegah'ta Rast 5'lisi

Nevâ'da Rast 5'lisi

- 1- Uşşak Nakış Yürük Semâi/Kara İsmail Ağa (Ek.26)
 - Terennümde "yegahta Rast"
- 2- Uşşak Yürük Semâi/Mahmut Çelebi (Ek.27)
 - Meyanda "nevada Rast"

- 1- Uşşak Yürük Semâi/Mahmut Çelebi (Ek.27)
 - Meyanda "hüseynide Uşşak"

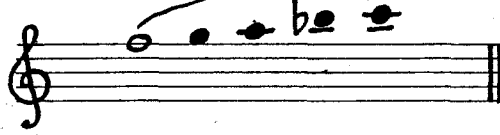
- 1- Uşşak Beste/Dede Efendi (Ek.23)
 - Meyanda "hüseynide Zîrgüleli Hicaz"

- 1- Uşşak Beste/Dede Efendi (Ek.23)
 - Meyanda terennümde "yegahta Buselik-Sultaniyegah"

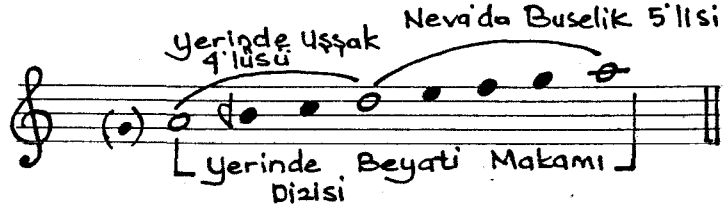
- 1- Uşşak Nakış Yürük Semâi/Abrizî Recep Çelebi (Ek.25)
- Meyanda "acemde Çargâh"

Acemide Çargâh Dîlîsi

3.6.BEYATİ MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir
Güçlüsü : Neva perdesidir
Seyri : Çıkıcı-inicidir
Dizisi :

Beyati makamında rast perdesinde yerinde "Rast" ve "Çargâh" Dügah perdesinde yerinde "Hüseyni", yerinde "Karcığâr", yerinde "Buselik" ve yerinde "Saba" geçkileri görülmüştür. Neva perdesinde Rast makamının bünyesinde yer aldığı kabul edilen ve seyri esnasında sıkça kullanılan nevada Hicaz geçkisi, ayrıca çargahta Nikriz ve yerinde Nişabur geçkileri de tesbit edilen geçkilerdir.

Ayrıca Şed makamlardan "Acemaşiran" makamına kesin geçki yapılmıştır. Makama oldukça uzak olan "Nihavend" geçkisi ilgi çekici bir geçki olarak göze çarpmaktadır. Bu geçki Beyati makamının bünyesinden uzak olup bestekârın ustalığının sonucudur.

Beyati makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

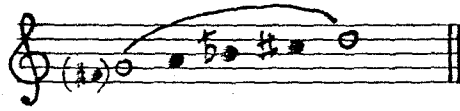

- 1- Beyati Beste /Küçük Hoca (Ek.29)
- Meyanda "Yerinde Acemaşiran"

- 1- Beyati Beste /H.İsmail Dede (Ek.28)
 - Zeminde ve meyan terennümde "yerinde Rast"
- 2- Beyati Nakış Ağır Semâi/Tab'i Mustafa Ef. (Ek.35)
 - Terennümde "yerinde Rast"

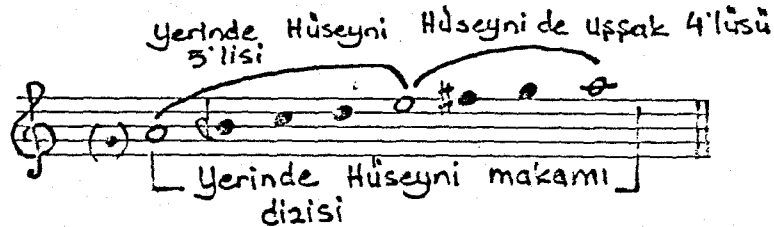
Yerinde Nikriz 5'lisi

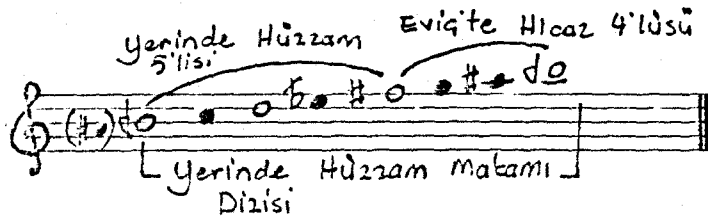
- 1- Beyati Sengin Semâi/Hekimbaşı Abdülaziz Ef. (Ek.38)
 - Terennümde "yerinde Nikriz"

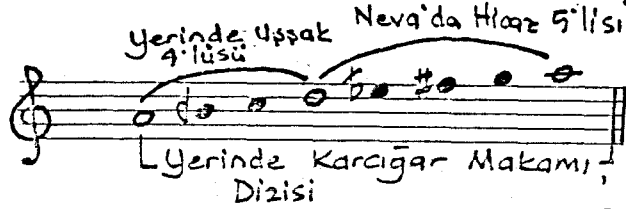
- 1- Beyati Beste /İtrî (Ek.33)
 - Meyanda "yerinde Nihavend"

- 1- Beyati Beste /Zekai Dede (Ek.34)
 - Meyanda "yerinde Hüseyni" güçlüde kalış

- 1- Beyati Ağır Semâi/Hacı Salih Ağa (Ek.36)
 - Terennümde "yerinde Hüzzam"

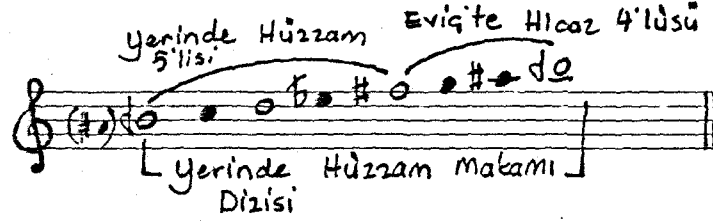
- 1- Beyati Beste /Hekimbaşı Aziz Ef. (Ek.32)
 - Terennümde "yerinde Karcıgar"
- 2- Beyati Nakış Ağır Semâi/Tab'i Mustafa Ef. (Ek.35)
 - Terennümde "yerinde Karcıgar"
- 3- Beyati Beste/Bolahenk Nuri Bey/
 - Zeminde "yerinde Karcıgar" (Ek.30)

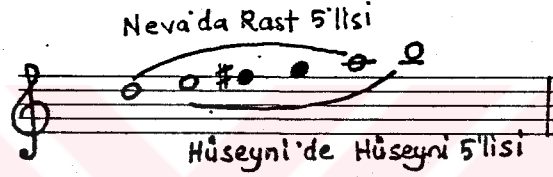
- 1- Beyati Beste /Zekai Dede (Ek.34)
 - Meyanda "yerinde Buselik"

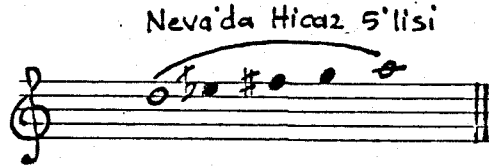
- 1- Beyati Beste /Küçük Hoca (Ek.29)
 - Meyanda "yerinde Saba"
- 2- Devri kebir /Zekai Dede
 - Meyanda "yerinde Saba"
- 3- Beyati Sengin Semâi/Hekimbaşı Abdülaziz Ef.
 - Terennümde "yerinde Saba"

- 1- Beyati Beste /H.İsmail Dede (Ek.28)
 - Zeminde
 - Terennümde "çargahta Nikriz"
- 2- Beyati Nakış Yürük Semâi/Mikail / (Ek.39)
 - Terennümde "çargahta Nikriz"
- 3- Beyati Sengin Semâi /Hekimbaşı Abdülaziz Ef.
 - Meyanda "çargahta Nikriz"

- 1- Beyati Ağır Semâi /Mustafa Ağa (Ek.37)
 - Meyanda "nevada Rast"
 - Meyanda "hüseynide Hüseynî"

- 1- Beyati Beste /Tahir Ef. (Ek.31)
 - Meyanda "nevada Hicaz" (Zirgüle)
- 2- Beyati Beste /Bolahenk Nuri Bey (Ek.30)
 - Zeminde "nevada Hicaz"
- 3- Beyati Ağır Semâi /Hacı Salih Ağa (Ek.36)
 - Zeminde "nevada Hicaz"
- 4- Beyati Sengin Semâi/Hekimbaşı Abdülaziz Ef. (Ek.38)
 - Meyanda "nevada Hicaz"

3.7.HICAZ AİLESİ

3.7.1.HÜMAYUN MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir

Güçlüsü : Neva perdesidir

Seyri : Çıkıcı-inici, bazan çıkıcı olarak kullanılmıştır

Dizisi :

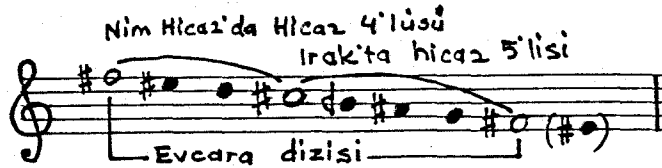

Hümayun makamında incelenen eserlerde "Rast perdesinde Nikriz" düğah perdesinde "yerinde Buselik", "Saba, "Uşşak" makamlarına geçki yapılmıştır.

Neva perdesinde "nevada Rast", "nevada Uşşak" ve "nevada Hicaz" gibi geçkilere rastlanmıştır.

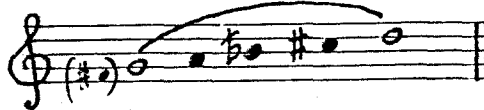
Ayrıca "yerinde Segâh", "yerinde Nişabur" ve Irak perdesinde Zîrgüleli Hicaz yani Evcara geçkileri görülmüştür.

Bu makamda incelenen eserlerde görülen geçkiler:

- 1- Hümayun Beste/Abdülhalim Ağa (Ek.43)
- 2.mısradı "yerinde Evcara"

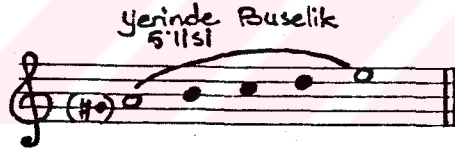
Yerinde Nikriz 5'lisi

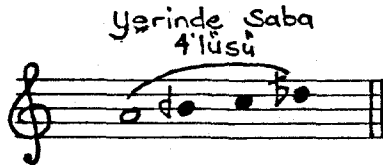
- 1- Hümayun Yürük Semâi /S.Mehmet Nuh (Ek.44)
 - Zeminde "yerinde Nikriz"

- 1- Hümayun Kâr /İbrahim Paşa (Ek.40)
 - 1.mısırada "yerinde Uşşak"
- 2- Hümayun Beste/Zaharya (Ek.42)
 - Meyanda "yerinde Hüseyin"

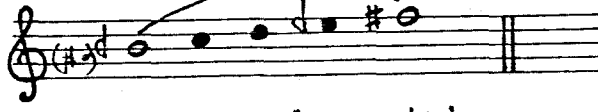

- 1- Hümayun Beste /Gevrekzade Mustafa Ağa (Ek.41)
 - Meyanda "yerinde Buselik"
- 2- Hümayun Beste/Zaharya (Ek.42)
 - 3.mısırada "yerinde Buselik"

- 1-Hümayun Beste/Zaharya (Ek.42)
 - Terennümde "yerinde Saba"
- 2- Hümayun Beste /Gevrekzade Mustafa Ağa (Ek.41)
 - Terennümde "yerinde Saba"

Yerinde Segâh 5'lisi

Yerinde Müstear 5'lisi

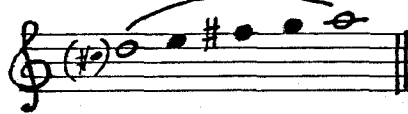
- 1- Hümayun Beste/Gevrekzade Mustafa Ağa (Ek.41)
- Terennümde "Yerinde Segâh"
- 2- Hümayun Yürük Semâi/Sadullah Ağa (Ek.46)
- Terennümde "Yerinde Segâh-Müstear"

Yerinde Nişabur 5'lisi

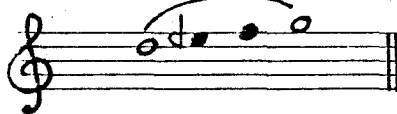
- 1- Hümayun Yürük Semâi/Seyid Mehmet Nuh (Ek.44)
- Terennümde "Yerinde Nişabur"
- 2- Hümayun Kâr /İbrahim Paşa (Ek.40)
- Terennümde "Yerinde Nişabur"

Nevâ'da Rast 5'lisi

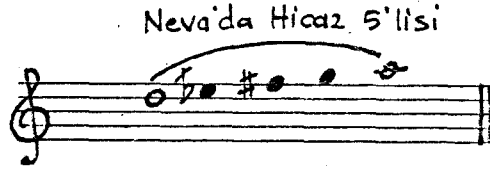

- 1- Hümayun Kâr /İbrahim Paşa (Ek.40)
- Terennümde "nevada Rast"

Nevâ'da Uşşak 4'lüsü

- 1- Hümayun Kâr /İbrahim Paşa (Ek.40)
- Terennümde "nevada Uşşak"

- 1- Hümayun Kâr/İbrahim Paşa (Ek.40)
- Terennümde "nevada Hicaz"

3.7.2.HİCAZ MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir

Güçlüsü : Neva perdesidir

Seyri : İnici-çıkıcı. Bazanda çıkıcı olarak kullanılmış.

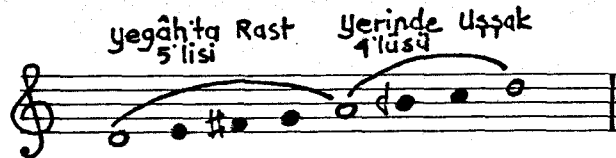
Dizisi :

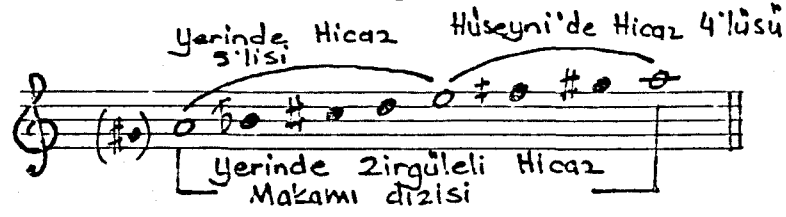
Hicaz makamında incelenen eserlerde "yerinde Uşşak" ve onun genişlemeşi şeklinde yegahta Rast geçkisine sıkça rastlanmıştır.

Kardeş makamı olan yerinde "Zirgüleli Hicaz" ve hüseyni perdesinde "Hümayun" geçkileri de kullanılmıştır. Hicaz makamında en göze çarpan geçki "evîşte Segah" geçkisidir. Ayrıca "evîşte Müstear" geçkisi de görülmüştür.

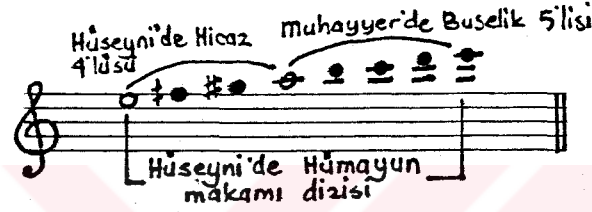
Hicaz makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

- 1- Hicaz Beste/İsmail Dede Ef. (Ek.46)
 - Zeminde "yerinde Uşşak" 4'lüsü gösterilerek Uşşak makamının genişlemesi gibi "yegahta Rast"a bağlanmış.
 - Terennümde "yerinde Uşşak" Rastlı genişlemiş şekli gibi.
- 2- Hicaz Semâi (Sengin Semâi) /İbrahim Paşa (Ek.49)
 - Terennümde "yerinde Uşşak + yegahta rast"

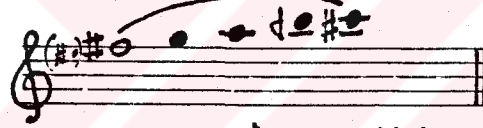

- 1- Hicaz Yürük Semâi /İsmail Ağa (Ek.52)
- 2.mısrada "yerinde Zirgüleli Hicaz"

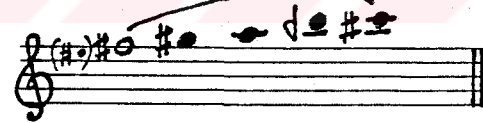

- 1- Hicaz Nakış Yürük Semâi /Dede Efendi (Ek.51)
- Meyanda "hüseynide Hümayun"

Evişte Segâh 5'lisi

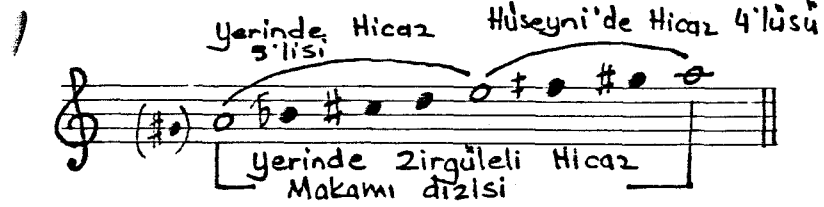
Evişte müstear 5'lisi

- 1- Hicaz Beste /İsmail Dede Ef. (Ek.46)
- Zeminde 2.mısrada "evişte Segah"
- Zeminde 2.mısrada "evişte Müstear"
- 2- Hicaz Ağır Semâi /İbrahim Ağa (Ek.48)
- Meyanda 3.mısrada "evişte Segah)
- 3- Hicaz Beste /Bekir Ağa (Ek.47)
- Meyanda "evişte Segah"

3.7.3.ZİRGÜLELİ HİCAZ

Durağı : Dügah perdesidir
Güçlüsü : Hüseyini perdesidir
Seyri : İnici-çıkıcıdır
Dizisi :

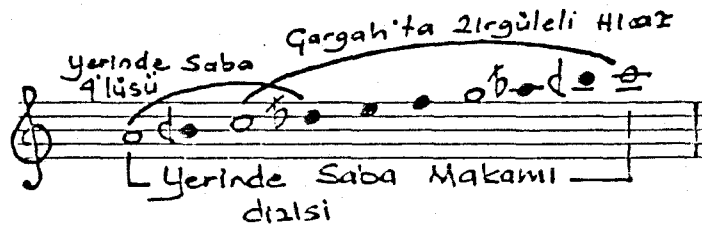
Zırgüleli Hicaz makamı gerek geçki olarak gerekse şed makamlarıyla oldukça yaygın kullanılan bir makamdır. Ancak Zırgüleli Hicaz makamında Kâr, Beste, Ağır Semâi, Yürük Semâi formlarında yazılmış bir eser temin edilememiştir.

3.7.4.UZZAL MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir.
Güçlüsü : Hüseyini perdesidir.
Seyri : İnici-çıkıcı. Bazan de çıkıcı olarak kullanılmıştır.
Dizisi :

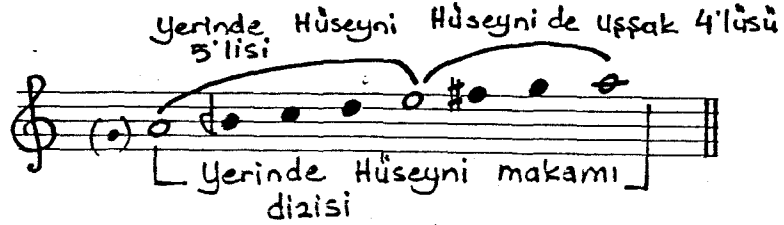

Uzzal makamında belirtilen formlarda yalnızca Suhpi EZGİ nin Uzzal bestesi temin edilmiştir. Bu eserde "Yerinde Saba" geçkisi kullanılmıştır. (Ek.53)

3.8.HÜSEYİNİ MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir
Güçlüsü : Hüseyini perdesidir
Seyri : İnci-çıkıcıdır
Dizisi :

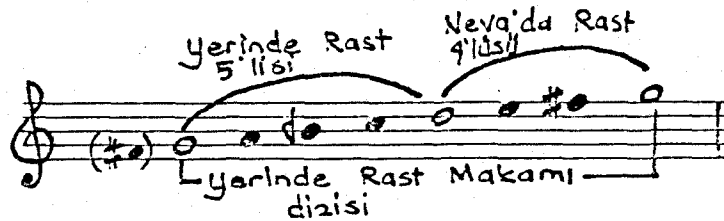

Hüseyini makamında incelenen eserlerde rast perdesinde "yerinde Rast" ve yerinde Nikriz", dügah perdesinde "yerinde Hicaz ve "yerinde Saba" geçkileri yapılmıştır.

Hüseyini makamının güçlüsü hüseyini perdesinde "hüseyini" ve Hicaz Hümayun "yerinde Şehnaz" geçkileri ayrıca "evicte Segah", "nevada Rast" ve "yerinde Nişabur" geçkilerine rastlanmıştır.

Bu makamda görülen enteresan bir geçki Zaharya'nın Hüseyini Bestesinde kullandığı Râhatû'l-Ervah geçkisidir.

Hüseyini makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

1- Hüseyini Beste /Suphi EZGİ (Ek.56)
- Terennüde "yerinde Rast"

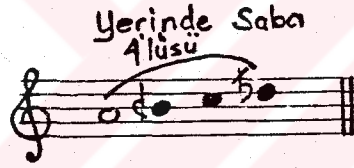
2- Hüseyini Yürük Semâi/Tab'i Mustafa Ef. (Ek.61)
- Terennümde "yerinde Rast"

- 1- Hüseyinî Beste /Zaharya (Ek.54)
 - Meyanda 3.mısrada "yerinde Nikriz"
 - Terennümde "yerinde Nikriz"
- 2- Hüseyinî Nakış Yürük Semâi /(Şeyhulislam Es'ad Ef. (Ek.60)
 - Terennümde "yerinde Nikriz"

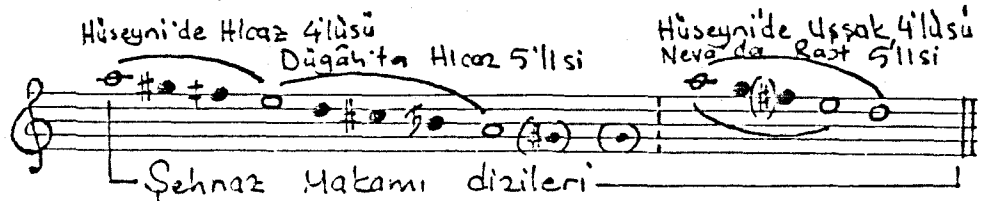
- 1- Hüseyinî Ağır Semâi /Hafız Kumral (Ek.58)
 - Meyanda "yerinde Hicaz"

- 1- Hüseyinî Beste /Rakım Elkutlu (Ek.57)
 - Terennümde "yerinde Saba"
- 2- Hüseyinî Beste /Zaharya (Ek.54)
 - Meyanda "yerinde Saba"

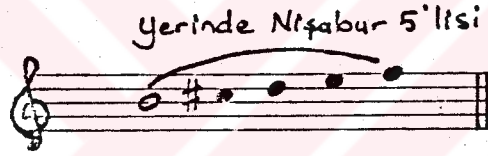

- 1- Hüseyinî Beste /Zaharya (Ek.54)
 - Meyanda "yerinde Zırgüleli Hicaz"
- 2- Hüseyinî Beste /Zaharya (Ek.55)
 - Meyanda "Şehnaz"

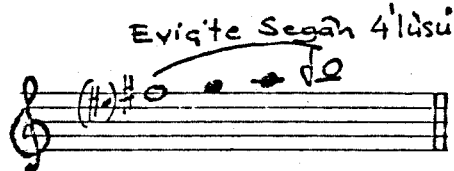

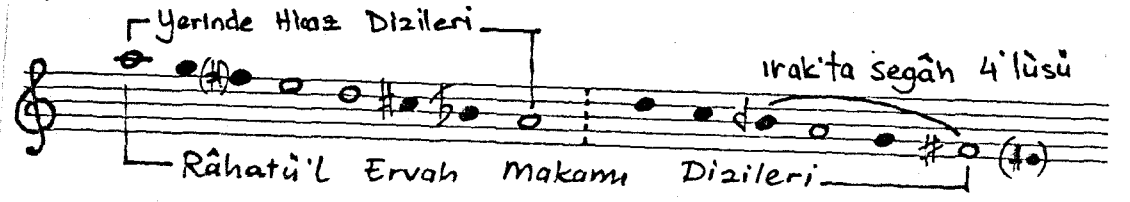
- 1- Hüseyni Beste /Zaharya (Ek.54)
 - Zeminde "hüseynide Hüseyni"
- 2- Hüseyni Nakış Yürük Semâi/Kara İsmail Ağa (Ek.59)
 - Meyanda "nevada Rast", "hüseynide Hüseyni"
- 3- Hüseyni Nakış Beste /Suphi Ezgi (Ek.56)
 - Zeminde "nevada Rast"

- 1- Hüseyni Beste /Zaharya (Ek.54)
 - Terennümde "yerinde Nişabur"
- 2- Hüseyni Nakış Yürük Semâi /Şeyhülislam Es'ad Ef. (Ek.60)
 - Zeminde "yerinde Nişabur"

- 1- Hüseyni Beste /Zaharya (Ek.55)
 - Meyanda "evişte Segah"
- 2- Hüseyni Ağır Semâi /Hafız Kumral (Ek.58)
 - Meyanda "evişte Segah"
- 3- Hüseyni Yürük Semâi /Tab'i Mustafa Ef. (Ek.62)
 - Meyanda "evişte Segah" eviş makamı gibi gösterilmiş.

- 1- Hüseyin Beste /Zaharya (Ek.54)
- Meyanda Râhatü'l-Ervah.

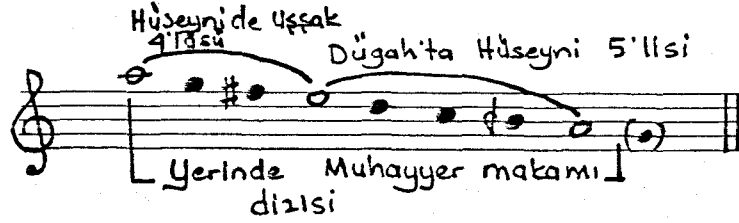
3.9.MUHAYYER MAKAMI

Durağı : DÜgah perdesidir.

Güçlüsü : İnici bir makam olduğu için birinci mertebede güçlü tiz durak muhayyer perdesidir. İkinci mertebede güçlüsü ise hüseyni perdesidir.

Seyri : İnicidir.

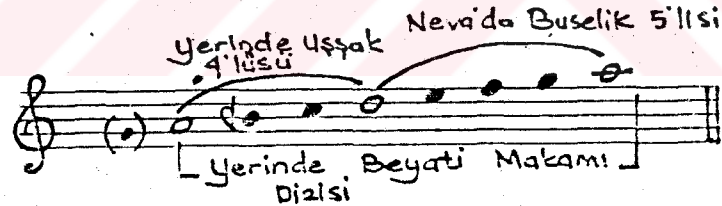
Dizisi :

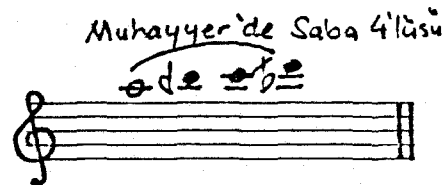
Muhayyer makamında incelenen eserlerde kararı Muhayyer makamı gibi dügah perdesi olan Beyati, Saba, Hicaz makamlarına geçki yapılmıştır. Ayrıca Neva perdesinde Buselik geçkisi de kullanılmıştır.

Muhayyer makamı inici bir makam olduğu için bazı geçkiler bir oktav yukarıda da görülmüştür. Örneğin; tiz segâhta Segâh geçkisi gibi

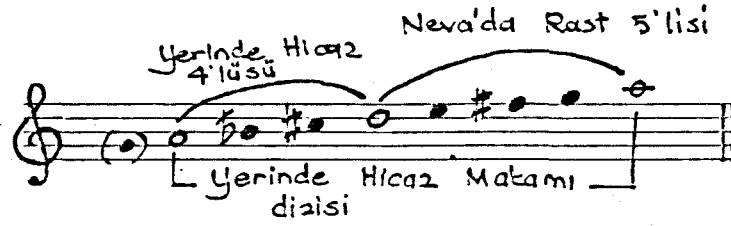
Muhayyer makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler;

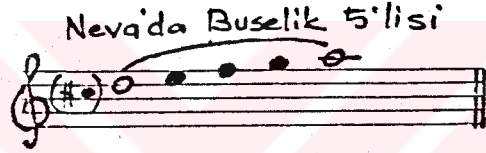
- 1- Muhayyer Beste/Tosunzade (Ek.64)
- Terennümde "yerinde Beyati"

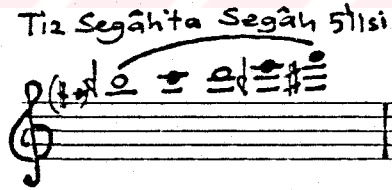
- 1- Muhayyer Murabba Beste /Hafız Post (Ek.64)
- Meyanda "muhayyerde Saba"
- 2- Muhayyer Beste/Nazîm (Ek.63)
- Terennümde "yerinde Saba"

- 1- Muhayyer Beste/Nazîm (Ek.63)
- Meyanda "yerinde Hicaz"

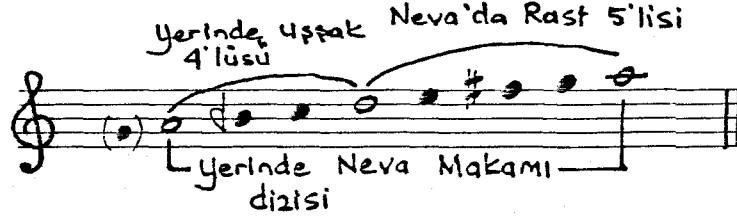
- 1- Muhayyer Beste /Tosunzade (Ek.64)
- Zeminde "nevada Buselik"

- 1- Muhayyer Beste /Nazîm (Ek.63)
- Terennümde "tiz segâhta Segâh"

3.10. NEVA MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidir
Güçlüsü : Neva perdesidir
Seyri : İnci-çıkıcıdır
Dizisi :

Neva makamında incelenen eserlerde dügah kararlı makam lardan Saba, Hicaz ve Zîrgüleli Hicaz'a geçki yapılmıştır. Makamın ikinci derecesi olan segâh perdesinde Segâh güçlü perdesi olan nevada Hicaz, Buselik ve Uşşak geçkileri yapılmıştır. Ayrıca evište Segâh ve yerinde Nişabur çeşnisine de rastlanmıştır.

Neva makamında incelenen eserlerde görülen geçkiler ;

- 1- Neva Kâr /İtrî (Ek.66)
- Devr-i Kebir ve Devr-i Revan bölümlerinde "yerinde Hicaz" kesin geçki

- 1- Neva Kâr /İtrî (Ek.66)
- Remel bölümünde "yerinde Zîrgüleli Hicaz"

- 1- Neva Kâr /İtrî (Ek.66)
- 5.,6.,7. mısralarında "yerinde Şehnaz" kesin geçki

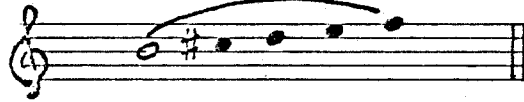
- 1- Neva Kâr /İtrî (Ek.66)
- Muhammes bölümünde "yerinde Saba"

Yerinde Segâh 5'lisi

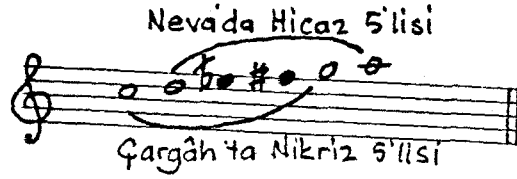

- 1- Neva Ağır Semâi /Kadri Efendi (Ek.68)
- "Yerinde Segâh"

Yerinde Nişabur 5'lisi

- 1- Neva Yürük Semâi /Dede Efendi (Ek.69)
- Zeminde "Yerinde Nişabur"

- 1- Neva Beste /Dede Efendi (Ek.67)
 - Meyanda "nevada Hicaz"
 - Meyanda "çargahta Nikriz"
- 2- Neva Ağır Semâi /Kadri Efendi (Ek.68)
 - Zeminde "nevada Hicaz"

- 1- Neva Beste /Dede Efendi (Ek.67)
 - Meyanda "nevada Buselik"

- 1- Neva Beste /Dede Efendi (Ek.67)
 - Meyanda "nevada Hüseyini-Uşşak"

- 1- Neva Beste /Dede Efendi (Ek.67)
- Terennümde "eviqte Segâh"

3.11. TAHİR MAKAMI

Durağı : Dügah perdesidirw

Güçlüsü : İnci bir makam olduğu için birinci mertebede
tiz durak muhayyer perdesidir. İkinci mertebe
de güçlü neva perdesidir.

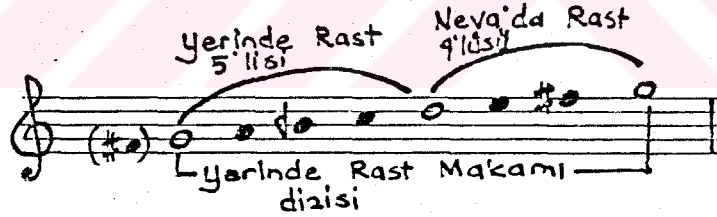
Seyri : İnicidir

Dizisi :

Tahir makamında incelenen eserlerde "yerinde Rast",
"yerinde Segâh" geçkileriyle "nevada Buselik", "nevada Hicaz"
"çargahta Nikriz" "evîç perdesinde Segâh" geçkileri görülmüş
tür.

Tahir makamında incelenen eserlerde görülen geçkilir;

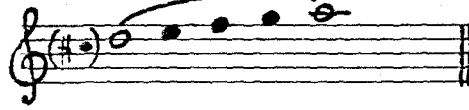

- 1- Tahir Beste /Seyid Mehmet Nuh (Ek.72)
 - Zeminde
 - Meyanda "yerinde Rast"

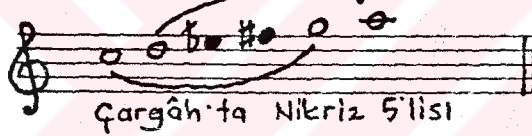
- 1- Tahir Ağır Semâi /Küçük Müezzîn (Ek.74)
 - Terennümde "yerinde Segâh"

Nevâ'da Buselik 5'lisi

- 1- Tahir Beste /Küçük Müezzin (Ek.73)
 - Terennümde "nevada Buselik"
- 2- Tahir Ağır Semâi /Küçük Müezzin (Ek.74)
 - Meyanda "nevada Buselik"

Nevâ'da Hicaz 5'lisi

Çargâh'ta Nikriz 5'lisi

- 1- Tahir Beste /Zekâi Dede (Ek.70)
 - Meyanda "nevada Hicaz"
 - Meyanda "çargahta Nikriz"

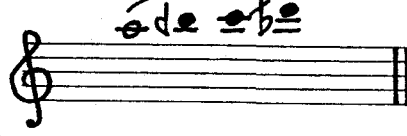
Eviç'te Segâh 4'lüsü

- 1- Tahir Beste /Zekâi Dede (Ek.71)
 - Meyanda "eviç'te Segâh"

- 1- Tahir Aksak Semâi /Nane Ahmed Çelebi (Ek.75)
- Meyanda "muhayyerde Saba"

Muhayyer'de Saba 4'lüsü

3.12. KARCIĞAR MAKAMI

Durağı : DÜgah perdesidir
Güçlüsü : Neva perdesidir
Seyri : İnici çıkıcıdır
Dizisi :

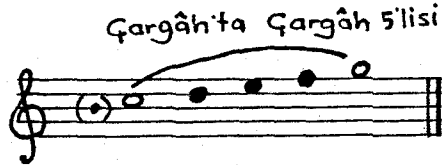

Karciğar makamında incelenen eserlerde rastta Çargah çargahta Çargah, nevada Hümayun ve "nevada Zirgüleli Hicaz" geçkileri görülmüştür.

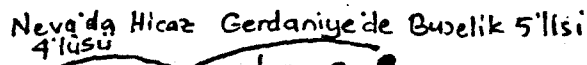
Bu makamda incelenen eserlerde görülen geçkiler ;

- 1- Karciğar Beste /Dellâlzade İsmail Ef. (Ek.76)
 - Meyanda "rastta Çargah", "çargahta Çargah", Suzidilara gibi.

- 1- Karciğar Beste /Dellâlzade İsmail Ef. (Ek.76)
 - Meyanda "çargahta Çargah"
- 2- Karciğar Nakış Yürük Semâi /Dellâlzade İsmail Ef.(Ek.78)
 - Terennümde "çargahta Çargah"

- 4

- 1- Karcıgar Yürük Semâi /Dellâlzade İsmail Ef.(Ek.78)
- Meyanda "nevada Zîrgüleli Hicaz"

SONUÇ

Basit makamlarda Kâr,Beste, Ağır Semai ve Yürük Semai formlarında yazılmış eserlerde kullanılan geçkilerin incelendiği bu çalışmada 14 makamdan 170 eser incelenmiştir. İncelenen bu eserlerin % 96 sında geçki yapıldığı görülmüştür

Bundan da anlaşılıyor ki :yazılmış eserler sadece makam dizisindeki seslerle sınırlandırılmamış,çeşitli geçkilerle eserlere renk katılmış ve zenginleştirilmiştir.

Kullanılan geçkilerden bazıları makamın karakteristik geçkileri haline gelmiş ve makamın bünyesinde yer almış, bazıları ise makamın bünyesi dışında,yalnızca renk olarak kullanılmıştır.

Makamlarda geçki konusunda herhangi teknik sınırlamaya rastlanmamıştır. Bestekârlar eserlerinde yaratıcılıkları ve bilgileri doğrultusunda çok çeşitli geçkiler kullanabilmişlerdir.

Eserlerde tesbit edilen geçkiler, yapılacak yeni eserler de kullanılabilecek renk ve çeşniler hakkında fikir sahibi olmak ve makamlar arasında bağlantı kurmak açısından bir yol gösterici olarak düşünülebilir.

Çalışma sonunda ortaya çıkan diğer bir husus da bazı geçkilerin daha sık ve bir çok makamda ortak olarak kullanıldıklarıdır.

İncelenen makamlarda görülen ortak geçkiler;

Nevada Hicaz geçkisi :

Buselik, Uşşak, Beyati, Neva, Tahir makamlarında görülmüştür.

Yerinde Segâh geçkisi :

Rast, Uşşak, Neva, Tahir, Muhayyer, Hümayun makamlarında görülmüştür.

Yerinde Saba geçkisi :

Kürdî, Beyati, Hicaz Hümayun, Hüseyini, Neva, Tahir, Muhayyer makamlarında görülmüştür.

Yerinde Nişabur geçkisi :

Kürdî, Rast, Beyati, Hicaz Hümayun, Hüseyini, Neva,Tahir makamlarında görülmüştür.

Nişabur geçkileri daha ziyade çeşni şeklinde görülmüştür

Eviçte Segâh geçkisi :

Rast, Hicaz Hümayun, Hüseyini, Neva, Tahir makamlarında görülmüştür.

Nevada Rast geçkisi :

Uşşak, Beyati, Hicaz Hümayun makamlarında görölmüştür.

Nevada Buselik geçkisi :

Neva, Tahir, Muhayyer makamlarında görölmüştür.

Yerinde Rast geçkisi :

Uşşak, Beyati, Hüseyini, Tahir makamlarında görölmüştür.

Yukarıda verilen geçkiler analizler sırasında sıkça rastlanan geçkilerdir. Ancak bu geçkiler kullanıldıkları belirtilen makamların bazılarında daha sık, bazılarında ise daha seyrek görölmüşlerdir.

KAYNAKLAR

EZGİ, Dr.Suphi; Nazarî ve Amelî Türk Musikîsi

AREL, Hüseyin Sâdettin; Türk Musikîsi Nazariyatı Dersleri

ÖZKAN, İsmail Hakkı; Türk Musikîsi Nazariyatı ve Usulleri

ÖZTUNA, Yılmaz; Türk Musikîsi Teknik ve Tarih Ansiklopedisi

KARADENİZ, M.Ekrem; Türk Musikîsinin Nazariye ve Esasları

ÜNGÖR, Ethem Ruhi; Güfteler Antolojisi

EKLER

- 1- Buselik Beste / Hammamizade İsmail Dede Efendi
- 2- Buselik Beste / İtrî
- 3- Buselik Ağır Semâî / Çömlekçi-zade Recep Çelebi
- 4- Buselik Nakış Yürük Semâî / Dellâlzade İsmail Dede
- 5- Buselik Yürük Semâî / Hammamizade İsmail Dede
- 6- Kürdî Beste / Tesbihçi
- 7- Kürdî Beste / Hafız Rifat Molla
- 8- Kürdî Yürük Semâî / Hafız Post
- 9- Rast Kâr-ı Müsterek / Dede Efendi-Mahmut Dede
- 10- Rast Kâr-ı Muhteşem / Abdülkadir Meragi
- 11- Rast Kâr (Şevkname) / Abdülkadir Meragi
- 12- Rast Kâr (Haydarnâme) / Abdülkadir Meragi
- 13- Rast Kâr (Kâr-ı Nev) / Hammamizade İsmail Dede Efendi
- 14- Rast Kârçe / Abdülkadir Meragi
- 15- Rast Beste / Tab'î Mustafa Efendi
- 16- Rast Beste / Zaharya
- 17- Rast Nakış Beste / Abdülkadir Meragi
- 18- Rast Nakış / Abdülkadir Meragi
- 19- Rast Ağır Semâî / Münir Nurettin Selçuk
- 20- Rast Yürük Semâî / Mahmut Çelebi
- 21- Rast Nakış Yürük Semâî / Hafız Seyda Efendi
- 22- Uşşak Beste / Eyyubi Bekir Ağa
- 23- Uşşak Beste / Dede Efendi
- 24- Uşşak Ağır Semâî / Tahir Ağa
- 25- Uşşak Nakış Yürük Semâî / Abrızî Recep Çelebi
- 26- Uşşak Nakış Yürük Semâî / Kara İsmail Ağa
- 27- Uşşak Yürük Semâî / Mahmut Çelebi

- 28- Beyati Beste / Hammamizade İsmail Dede Efendi
- 29- Beyati Beste / Küçük Hoca
- 30- Beyati Beste / Bolahenk Nuri Bey
- 31- Beyati Beste / Tahir Efendi
- 32- Beyati Beste / Hekimbaşı Aziz Efendi
- 33- Beyati Beste / İtrî
- 34- Beyati Beste / Zekâi Dede
- 35- Beyati Nakış Ağır Semâi / Tab'î Mustafa Efendi
- 36- Beyati Ağır Semâi / Hacı Sadullah Ağa
- 37- Beyati Aksak Semâi / Mustafa Ağa
- 38- Beyati Sengin Semâi / Hekimbaşı Abdülaziz Efendi
- 39- Beyati Nakış Yürük Semâi / Mikail
- 40- Hicaz Hümayun Kâr / İbrahim Paşa
- 41- Hicaz Hümayun Beste / Gevrekzade Mustafa Ağa
- 42- Hicaz Hümayun Beste / Zaharya
- 43- Hicaz Hümayun Beste / Abdülhalim Ağa
- 44- Hicaz Hümayun Sengin Semâi / Seyyid Mehmet Nuh
- 45- Hicaz Hümayun Yürük Semâi / Hacı Sadullah Ağa
- 46- Hicaz Beste / Hammamizade İsmail Dede Efendi
- 47- Hicaz Beste / Bekir Ağa
- 48- Hicaz Ağır Semâi / İbrahim Ağa
- 49- Hicaz Sengin Semâi / İbrahim Ağa
- 50- Hicaz Nakış Yürük Semâi / Tab'î Mustafa Efendi
- 51- Hicaz Nakış Yürük Semâi / Hammamizade İsmail Dede Efendi
- 52- Hicaz Yürük Semâi / İsmail Ağa
- 53- Hicaz Uzzal Beste / Suphî Ezgi
- 54- Hüseyinî Beste / Zaharya

- 55- Hüseyin Beste / Zaharya
- 56- Hüseyin Nakış Beste / Suphi Ezgi
- 57- Hüseyin Beste / Rakım Elkutlu
- 58- Hüseyin Ağır Semâi / Hafız Kumral
- 59- Hüseyin Nakış Yürük Semâi / Kara İsmail Ağa
- 60- Hüseyin Nakış Yürük Semâi / Es'ad Efendi
- 61- Hüseyin Yürük Semâi / Tab'i Mustafa Efendi
- 62- Hüseyin Yürük Semâi / Tab'i Mustafa Efendi
- 63- Muhayyer Beste / Nazım
- 64- Muhayyer Beste / Tosunzade
- 65- Muhayyer Beste / Hafız Post
- 66- Neva Kâr / İtrî
- 67- Neva Beste / Hammamizade İsmail Dede Efendi
- 68- Neva Ağır Semâi / Kadri Efendi
- 69- Neva Yürük Semâi / Hammamizade Dede Efendi
- 70- Tahir Beste / Zekâi Dede
- 71- Tahir Beste / Zekâi Dede
- 72- Tahir Beste / Seyyid Mehmet Nuh
- 73- Tahir Beste / Küçük Müezzin
- 74- Tahir Ağır Semâi / Küçük Müezzin
- 75- Tahir Ağır Semâi / Nane Ahmed Çelebi
- 76- Karcıgar Beste / Dellâlzade İsmail Efendi
- 77- Karcıgar Ağır Semâi / Dellâlzade İsmail Efendi
- 78- Karcıgar Nakış Yürük Semâi / Dellâlzade İsmail Efendi

ÖZGEÇMİŞ

1966 yılında İstanbul'da doğdu. 1975 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarının Çalgı Eğitim Bölümü'nde eğitime başladı. 1987 yılında Çalgı Eğitim Yüksek Bölümü'nden mezun oldu.

1988 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Yüksek Lisans eğitimine başladı.

BÜSELİK BESTE

BESTE : İTRİ
(1640-1712)

SÜRE= 4' 50"

(HER GÖRDÜĞÜ PERÎYE GÖNÜL MÜPTELÂ OLUR)

♩ = 106

BK (2)

HER AM BİR GÖR MA GÜN DÜ DE O

GÜ MEZ LUR PE KI SON MEY YE RA GÖ NÜL RÜN MIH

MÜB MEZ RÜ TE BE VE LÂ LÂ FA O O O LUR LUR LUR

YA LE LEL Lİ YA LE LEL Lİ

YA LE LEL Lİ YEL LEL Lİ YE LE LÂ

YA LÂ YEL LE LE LÂ YA LÂ DOST YE LE

LEL LEL LEL LEL LEL Lİ VAY (SON)

(Meyanî)

DUŞ SÂ SÂ

YE Gİ Bİ PÂ PÂ Yİ NE

(BÜSELİK BESTE)
(HER GÖRDÜĞÜ PERİYE GÖNÜL MÜPTELÂ OLUR)
(Sahife - 2)

O NAH _ Lİ NEV _ RE _ SİN

YA LÂ YEL Lİ YE LEL LEL Lİ

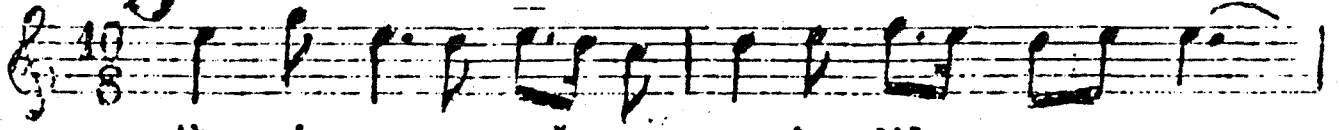
YA LE LEL Lİ YEL LEL Lİ YE LE LÂ

YA LÂ YEL LE LE LÂ YA LÂ

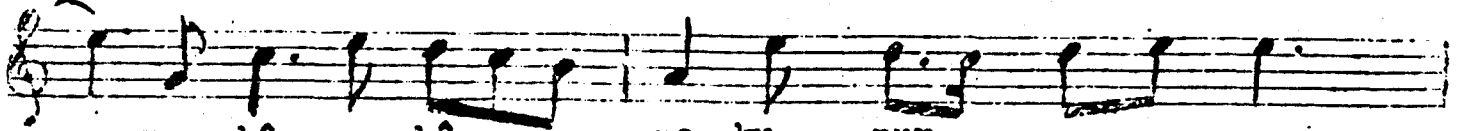
DOST YE LE LEL LEL LEL LEL Lİ VAY uysa

HER GÖRDÜĞÜ PERİYE GÖNÜL MÜPTELÂ OLUR
AMMA DEMEYKİ SONRA GÖRÜNMEZ BELÂ OLUR
DÜŞ SÂYE GİBİ PÂYİNE O NAHLİ NEVRESİN
BİR GÜN OLUR Kİ MEYVE Lİ MIHR Ü VEFÂ OLUR.

Vezin: Mefûlû, fâilâtü, mefâilü, fâilün

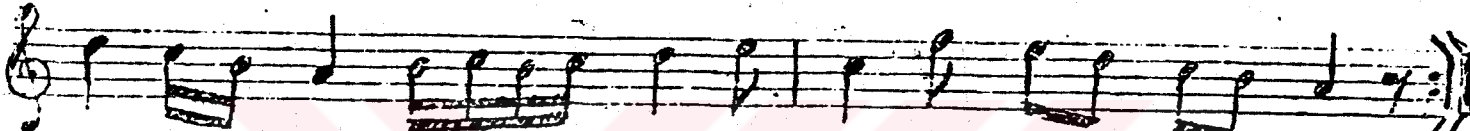
Ah ni ya zi nağ.... ne i dil..... ya
 O kun sa ger o pe ri nec
 Se fi ne i âdi lî gün keş

.... re bî ze bâ no ku nur.....
 lî se ni ha no ku nur
 te de e za no ku nur

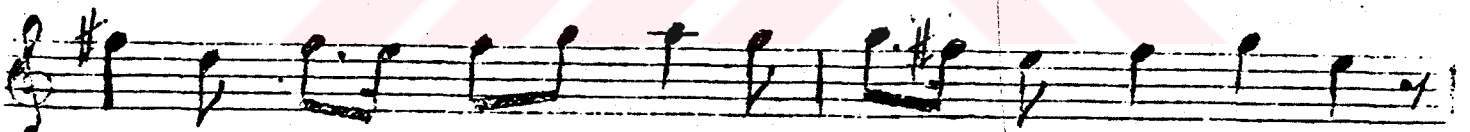
Ca nın ca nın..... ca nın..... a man

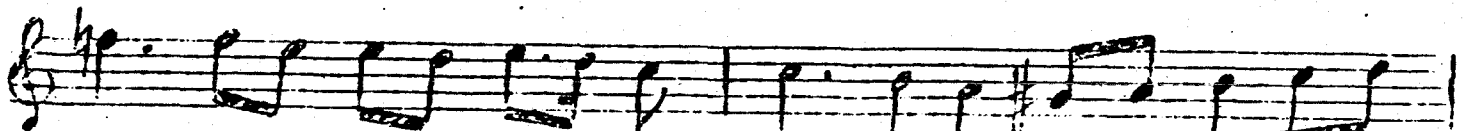
ya re bî ze bâ ..N ku nur.....
 Mec Li se ni hâ ..N ku
 A - h zâ ..N o ku

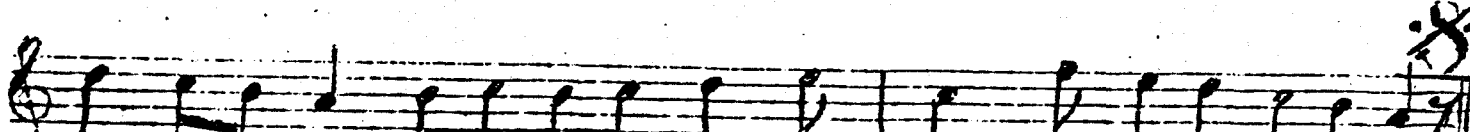
Ah sa da yı nâ re de ğil..... gar.....

... ka ge hi Aşk.... dır..... bu

Ca nın ca nın..... ca nı man.....

zar ka ge hi l aşk.... dır bu

Niyâz-ı nağme-i dil, yâre bî-zebân okunur
 Okunsa ger, o perf, neclisê nihân okunur
 Sedây-ı nâre de ğil, garka-gâh-i aşkdır bu
 Sefîne-i dil-i günkeştê ezân okunur

Niyâz - yakarma
 Dil - gönül
 Yâr - sevgili
 Bî-zebân- qılız
 Nihân - gizli
 Şadâ - sese
 Garka-gâh- boğulacak yer
 Sefîne- geni
 Günkeştê kaybolmuş

PUSELİK NAKİŞ YÜRÜK SEMAİ

DELLÂL ZADE İSMÂİL EFENDİ

EK (4)

Orta 1-150

düm tek tek düm tek

yürük semai Ce fa — si a si ka va — rin

ve fa — de gül — de ne dir — gızo — le bir

ni gâ hi — da — sa fa — de gül de ne dir —

ga rep — le bir ni gâ hi — da — sa fa — de gül

de ne dir — vay vay — ta dir dir ten na — tıl

lil len det de ne dil li ney — vay —

ta dir dir ten na — tıl lil len det det ne dil li ney —

vay ah — sa na bu ca nû di li — ver —

dimey şu hi — dev nan ah — ah — kur

sa — nin o lam — yar hay na nimo lam —

sa na bu ca nü di li ver dim ey su hi
dev ran ah ah kur ba ni no
lam yar hay ra nin o lam dost
ey şa hi mül ki hüs nü an bende i üf ta de ne
ra hi na kur ban vay gel gel
ben de i lut fun vay gel
gel lut fu na kur ban
vay gel gel lut fu
na kur ban son

Cefası âşika yârin vefa değilde nedir?

Gazeple bir nige hi de safa değilde nedir?

Vay tadir dîrten ten na til lîllen detteredilli ney vay (mükerrer)

Ah sana bu canü dili verdim ey şuhi devran ah ah

Kurbanın olam yar, hayranın olam, sana bu canü dili verdim

BÜSELİK YÜRÜK SEMÂİ

Yürük Semâî

Bestekârı: Hammâmî-zâde İsmâîl

EK (5)

De—hr ol—ma—da bu sûr i—le mâ—mû—
Â—da—sı—nı ber—bâd ü pe—ri—şâ—

—mû—ru me—ser—ret (SAZ) O—l sun di—li şâ—hâ—ne—de
—şân e—de Mev—lâ Dâ—im e—de Hak zâ—tî—nı

pür—nû—nû—ru me—ser—ret (SAZ) r
man—sû—sû—ru me—ser—ret

Yâ—r can sa—na ben—de—i fer—mân sa—na

şâ—hı ci—hâ—nım (SAZ) a—h a—h

ah— ol—du yi—ne sâ—yen—de ci—han hür—re—mü han—

—dan yâ—r hür—re—mü han—

—dan (SAZ) pü—r nû—ru me—ser—ret
ma—n sû—ru me—ser—ret

Nim Hafif

KÜRDİ BESTE

E se ri zül

fü ne fü ne kas dın

ce fa i

miş bil din

Va le le yel le le lel ye lel lel lel

lel lel lel li yar ce fa i

miş bil dik i şa

ret mü jen mü jen ey çeş

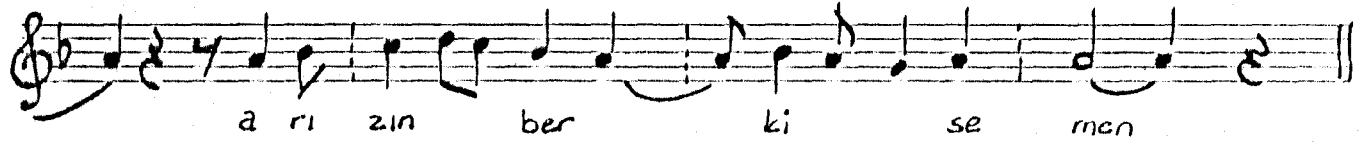
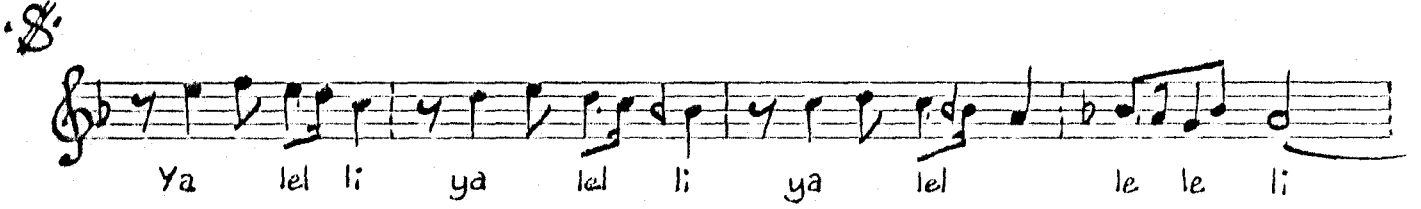
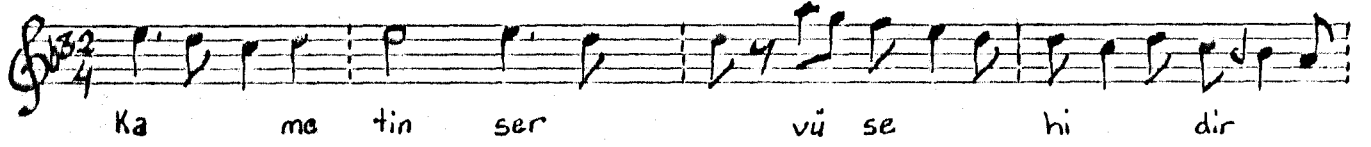
mi fit ne gör gör

dik dik biz

B. Y.

Muhammes

KÜRDÎ BESTE

Kametin serv-ü şehidî, ârızın berk-i semen
 Gözlerindir nergis-i şehlâ, saçın müşk-i haten
 Leblerin yakut-i ahmer, dişlerin dürr-i anber
 Hüsn-ile bir taze gülsün gerai ey nazik beden

(J=118)

Kürdi Yürük Semai

Hafız Post

EX (8)

o gamze ki o la ta na ri eb rü van Kür di

A man a man a man a man o eb rü van Kür di

o gamze ki o la ta na ri eb rü van Kür di

Gö nül bir a fetin ol du e si ri mef tu nü a man a man

a man a man e si ri mef tu nü gö nül bir a

fe ti ol du e si ri mef tu nu

Dr. AY

o gamze ki ola ta nâr-ı ebrûvân kürdî
o şûha dense nola tâze cîvân kürdî
Gönül bir âfetin oldu esîr-i meftun-ü
Ger kendisi Rûm-ü acem, şivesi kürdî

"Rast Kâr-
ulüsterak"

Dâr-ül Ehtâr klâsikleri
No: 172. (Rauf Yektâ Bay'den)

EX(9)

İsmail Dede
ve
Muhammed Dede
Efendi ler

32

As ka tu ni ha li hay ret a

med hey hey he yi hey ra na

ji nen ca rum vas lu tu ke ma

li hay ret a med hey hey

he yi hey ra na ji nen ca rum

ten ne nen ne nen ne nen nen ni ten ne

nen ne nen nen nen ni ten ne te nen ni te nen ni te

nen te nen te nen te re lel lel li ten ne nen ne

nen ne nen nen nen ni ten ne nen ne nen ne nen ni

ten ni te nen ni te nen ni te nen ni te nen te nen te nen te re lel lel li

vas lu tu ke ma li hay ret a

med hey hey he yi hey

nā nā jī men cā nūn tā nēn rī tā nēn rī

tiē līl lō nā dī dī rī ten

vās lū tū kē mū ēi hay ret ā

hey hey he yī hay

nā nā jī men cā nūn

ēē her tū rā fī kī

gūs kēr dem hey hey hey

hey he yī rā nā xī men ā vā

zī vū ā ēi hay ret ā

med hey hey hey

he yī rā nā jī men

Ser tā bē kē dem vū cū dū

hâ fîz hey hey he yi

he yi râ nâ yi men

der aşk nî hâ lî hayret â

med hey hey he yi hey

râ nâ yi men câ nîm te ne nen ne

nen ne nen nen nen nî ten ne nen ne nen ne nenn

nen nî ten nî te nen nî te nen nî te nen nî te nente nen te nente re

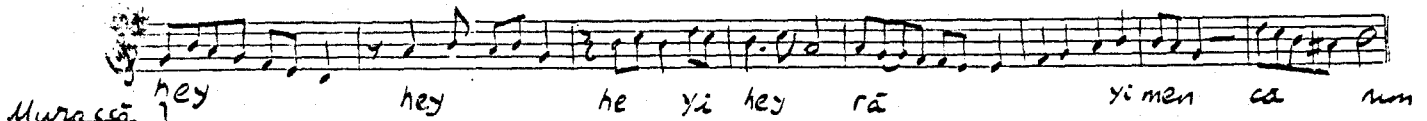
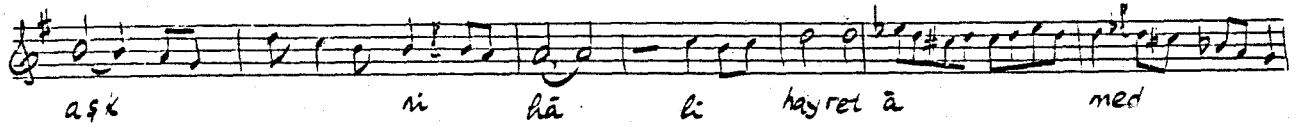
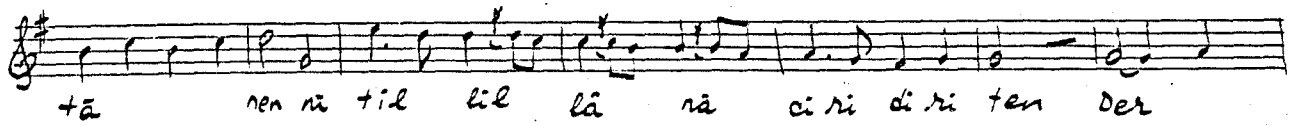
lel lî lî der aşk nî

hâ lî hayret â med

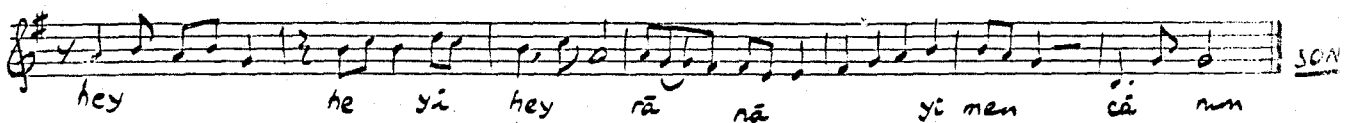
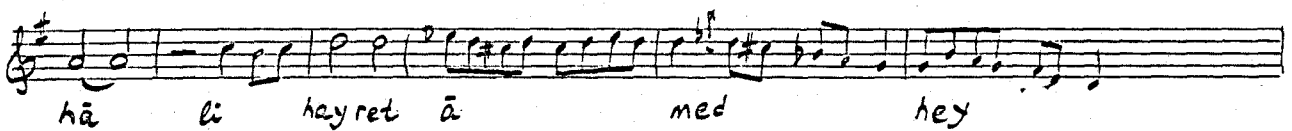
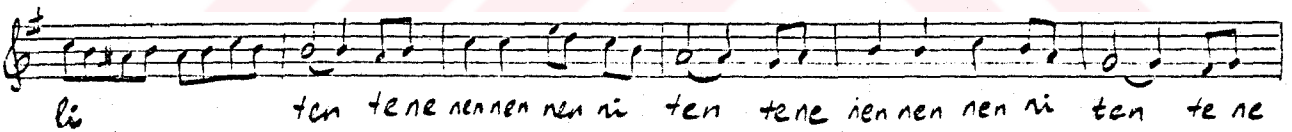
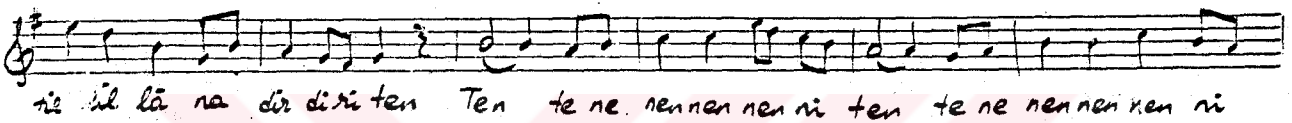
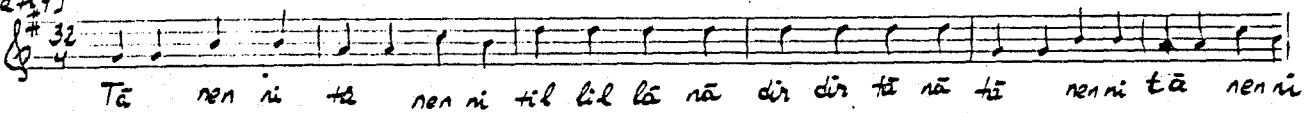
hey hey he yi hey râ nâ

yi men câ nîm ta nen nî ta nen nî

kî lî lî nâ dî rî dî rî tî nâ tî nen nî

Murassa
türkçe

- Güfteci -

Aşk-ı tu nîhâl-i hayret âmed
Vasl-ı tu kemâl-i hayret âmed
Ez her tarafı ki gûş kerdem
Âvâz-ı buâl-i hayret âmed
Ser-tâ-kadem vücûd-ı Hâfîz
Der aşk nîhâl-i hayret âmed.

11. 3. 1983

Teqî kîye
Lusarî

ONER MÜZİK YAT
Vezneciler, Büyük Reşit Paşa Cad. 30 A
BEYAZIT Tel : 22 18 36

RAST
KÂR-I... MUHTEŞEM

EK (10)

DEVRİ REYÂN

MERAGALI... HOCÂ
ABDÜLKADİR

Hey ki Yâr Ya — r ya — r ten ne nen na dir — na — hey ki dost
Dost — dost — ten ne nen dir — nâ A di rem lâ
dir — na — A di rem lâ dir — na — A di rem lâ dir dir
ten nen ne de re dil Li ney — va — y hey — vay
ye kel le le le le le le lû kav Li muh le fem Ah ki kû ned
kav — mi — Be — ya ki — m
Ah ha Ah ha hey yar — ah ha ah ha hey dost
ah ha ah ha hey — yar de dera dil ler ler ti na
dil lere dil ler ler ti na
Te — r dil — Li ne y va — y ter — dil Li
ney vay ter dil Li ney vay ler — dil Li
ney vay ney vay — Ah ti na — yen tir lû

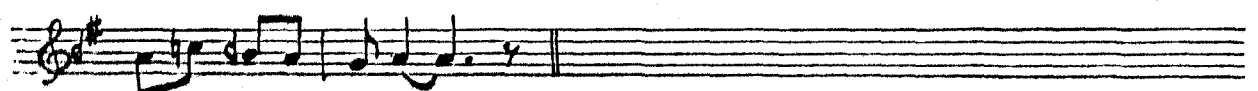
Yen tir ye le li naz lim va — y Ah te na — yen tir lâ

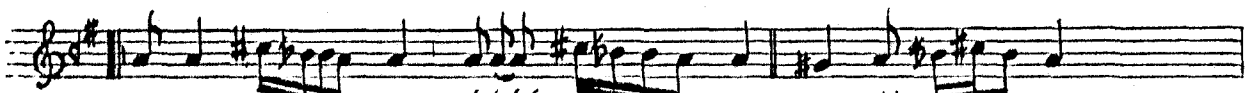
Yen tir ye le le li ye le le le le le le la — kar — li muh te sem

Ah ni gâh — me bād o — be ra — ye — d

zi — ke mi — n

Dir dir ten na til til ten na A di rem lâ

Dir — na — Dir — na —

Dir dir ten na til til ten na A di rem lâ

Dir — Na — dir — Na — Ah — ha ber — res

re i nü a — na — s tu ne i — n

R A S T K Â R (Ş E V K N A M E)

Hoca Abdülkadir Merâsi
(Refik Fersan'dan)

Hafif

♩ = 72

Ta na ta na dere dil li ten canım a dere til lil

ladere til lil len len A zişen ki tu zülfü ce

ma . l a ce ma li tü ne di dim ez pa

yi fütâ di dîn bo gû yet a a be gû yet no ro

si dîn ten nen nen ni ten ne nen ni ten de re

tillil lâdere til lil len ta na ta na

de rel li dost ta nen ni ta nen niahderetil li

len hey Yar hey dost a ha yarı men

hey yar hey dost a ha mi ri men ez pa

si

RAST KAR (ŞEVKNAME)

Hafif

(Devam)

Hoca Abdülkadir Meragi

Ah ha a ha ya rin ziba yi men hey hey

hey makbu li men Fer ya di be si ger demüfer ya

di a yafer ya di re si nist a dil le re dir dir ten

nadere dil li ten deretil til lil lâ dere tillil len

gü ya ki derin kub be i fi ru ze fi ru

ze ke si nist

Ez-i şevk-i tû an zülf-i cemâl tû ne dedim

Ey pay-i fütadim beguyet neresidim

Ez pay-i fütadim be güzad neresidim

Feryad-ı besi kerdem-ü feryad-ı resî nist

Güya ki derin-i kubbe-i firuze kesi nist...

İstanbul Radyosu

R A S T K Â R

EK (12)

Abdülkadir Merağı

Diyek

(Haydarnâme)

Ni mu ne ist be gâ gâ şî

si pih ri hal ka i hûr ca nın hûr oa nın

zi tav ki hal ka be gâ şa ... nî kut bîdîn hay

der ca nım Ten ne dir na a dirnaten na

te ne ni ta til lîl ten mak bu lî men ien

Ta dir te ne ni te ne ni te ne dir ca na

til lîl la na ten nî nen na dir ney.....

To nen nî ta nen nî te nennî ney.....

te ne ni te nen ten te ne nite nî te na

şî tav ki hal ka be n gâ şa nî kut bîdîn hay

der ca nım Hey yar dost..... hey hey yar

Rast Kâr 2.

hey hey dost..... hey hey yar.....

A ha ah ha ya rin a ha ah ha ni rin

zi tav ki hal ka be ga sa nikutbi din hay

der ca nim Be mih ri ber ki ne mod pu

si hay re tet an sud ca nim

Ta dere dil li dil li ton teni ni tennen te nanitenen

te ne ni te ni te na Be nefsi hiş ga za kor

di ya i mam be şer ca nim Heyyar dost.....

hey hey yar hey hey dost..... hey heydost.....

Ah ha ah ha ya rin ah ha ah ha ni rin be nefsi ga hiş

za kor di ya i mam mam be şer

Numune ist begûş-i sipihr halka-i hûr cânım
 Zi tavki halka begûşan kutbi din hayder canım
 Benefsi hiş gaza kerd ya imam beşer canım
 Hey yar hey dost ahha ahha mirim benefsi hiş- Ten na dir na a dir na teneni.

HAST KÂR (Kâr-ı Nev)
"Gözümde daim hayâl-i cûnân"

Beste: Hammâmîzâde İsmâîl Dede
Usûlû: Ağır Düyek - Yürük Semâî

EK (13)

Gö züm de da im ha ya lı ca nân
ah Gö nül de her dem
ce ma lı ca nân hey ca nım
hey öm rüm hey hey
Ah Ey peri ru dil be ri ra na cı va nı na ze nin
Ah Gam benim şa di se nin hic ran benim dev ran se nin yar be
nim dev ran se nin Ey şa hı cı han
ey dil de mi han Se nin gi bi gü zel fen dim var var be
nim yar yar var be nim
Gül yüz lü ma hım rah mey
le şa hım hım Çeş mi ai ya
hım hım A Lem lem de bir sin

Gözümde daim hayâl-i cûnân

Gönülde her dem cemâl-i cûnân

Hey cânım hey ömrüm hey hey hey

Ah ey peri-rû, dilber-i ra'nâ, cîvân-ı nâzenin

Ah gam benim, şâdi senin, hicran benim, devran senin

Ey şâh-ı cihan, senin gibi güzel efendim var benim

Yar yar yar var benim

Gül yüzlü mahım, rahm-eyle şahım

Çeşm-i gîyâhım, âlemde bîrsin

Önneydi 8/401
30-12-1980 Levend

R A S T K A R Ç E

Hafif

EK (14)

Hoca Abdülkadir Heragi'nin
(Refik Fersan'dan)

(♩=60)

İn şeb bi kâğıt ruhsa cereği be... zîmi
Çeşmin mi zi be her fi fi ze
mi ruşen bud
Ah ha ya ri men
Ah ha ya ri men
Dirdirten tîl lîl les şere dil li
ten de redilli ten na ah ha ya ri men
te dir ten tîl lîl len de redilli ten teredilli
ten na ah ha ya ri men Hane-i seni
(SON) Kâ şa Hâri ki i ha
deran ze man zi ruşen bud bud
ne cümle ez zi ruşen bud
ah ha ya ri men ah ha ya ri men

İnşeb ki ruhsa cereği bozm-i men bud ahha yar-i men
Coşma zibehar-ı arızet ruşen bud ahha yar-i men
Kâşane-i men der an zema n ruşen bud ahha yarimen
Tari ki-i bene cümle ozavzen bud ahha yarimen
Terennü...

In se... y re... re... y
 re... y la o bi... l bi... l lu...
r lu..r he de... n ta...
 ze fi re... n re... n gi...
 Ye le lel lel lele le re lel li Te re lel lel lelelele leli li
 Yan tir yel lel le le lel lel le le lel li hey ca na
 hey om sum hey mi rim va... y he...
 to nenta ne... hey ca nam y heyca n
 In mi... l... n

Rast bestenin devamı

li...o bu la ma.....z si.....n si.....

.....n o bu ti i.....

s ve pe re.....s re.....s ti.....

re le lel lel lo lelelelelii to re lellei lo lele le lol li

Yon tir yol lel lele lel lel lo le lol li hey ca nam

hey Um rum hey mi rim va.....y ho.....y

To nen ta di.....r ne.....y

Soyreyile o bîlâvâz beden taze firengi
 Benzor kışıl olmaya o gül ruhleri rangi
 Mâslin bulamazsın o buti işve perestini
 Gösen yürüsen işveyle Felehangî

RAST BESTE

Ağır
Çenber
(♩=40)

"Reng-i mevc-i âb-ı zümrüden boyandı cāmesi"

Zaharya
(Mîr Cemîl)
-1740?

24)

Ah
Ah
Ah

Rengi mev
Ser vi seb
Na fî zin

ci
zen
tah

a
da
rî

a
da
ri

a
da
rir

bı
ma
den

zū
ba
ka

züm
bağ
kat

rüt
ol
a

den boyan
du çe men
a kesil

dı
hen
mez

ca
gâ
ha

ca
gâ
ha

ca
gâ
ha

mesi
mesi
mesi

öm rûma manā man
" " " " "

of

benim ca

nım

ce na

nım

sul

ta

nım

yar

yele lele lele le lele lele li

züm
bağ
kat

rüt
ol
a

den boyan
du çe men
kesil

dı
hen
mez

ca
gâ
ha

ca
gâ
ha

ca
gâ
ha

me
me
me

si
si
si

vay
"

Ah

Ça ki sî

nem

gi

gi

gi bi pa

pa

pa re pa re kıl sām na
na na mesin Öm rüma man a man
of be nim ca nım ce na nım sul
ta nım yar yelele lelele le lele lele li
ah pa re kıl sam na
na na me sin vay co.

Reng.i mevc.i āb.ı zümrüden boyandı cāmési
Serv.i sebz.endāma bağ_oldu çemen hengāmesi
Çāk.i sînem gibi pāre pāre kılsam nāmesin
"Nafîz" in tahrîrden kat'a kesilmez hāmesi
(NĀFÎZ).

mevc	- dalga
āb	- su
cāme	- elbise
sebz	- yeşil renkli
endām	- beden, vücut, boy
hengāme	- kavga, gürültü
çāk	- yırtık
nāme	- mektub
tahrîr	- (yazı) yazma
kat'ā	- hiçbir vakit, aslā
hāme	- kalem

İstanbul Radyosu

100

Usulü: Feri

RAST NAKIŞ BESTE

Abdülkadir Merağı

16

Sey ri gü lü gül..... şen

bi tü ha ra..... mest.....

Sey ri gü lü gül..... şen bi tü ha ra

mest..... Hun zi fi ra ki. tü.....

..... ber lâ bi câ mest

Hey hey..... câ nım vay..... ca yı tü

ha list..... dost dost..... câ nımvay

..... ca yı tü ha..... list..... Hun zi fi ra.....

ki..... tü..... ber be li câ nım

(Meyan)

nâ. le vü zâ rem çün, gülîru, ...
 yeş' nâ le vü zâ
 rem çün gü lî rû
 yeş Yâ rû pe ri
 şa nem der ha mî mu yeş
 Hey hey câ nîm vay ca yı tû
 ha list dost dost ca nîm vay
 ca yı tû ha list za rû pe ri
 şa nem der ha mî mü yeş

Seyr-i gül-ü gülşen bî-tü hârâmet
 Hun zi firak-ı tû ber leb-i cânest

TERENNUM

Hey hey cânım vay, cây-ı tû halist
 Dost dost cânım vay cây-ı tû halist
 Hun zi firak-ı tû ber leb-i cânest

MEYAN

Nalovü zâren çün gül-i rüyeş
 Yâr-ü porîşânem der hamî mûyeş.

Devri Hindî

Hoca Abdülkadir Heraginî

-96

Der di men . . . di aş kı bi der
Him ne ti mer da ne na mer

di ne mi da ki çışt Fa ri ger
di ne mi da ned ki çışt

şa mi ga ri ba nesti der sup

hi zi men A fi ta bi
va ten

re ci han gir di ne mi da

ned ki çışt Fehr.

Derd-i mend-i aşkı biderdi nemidaned ki çışt
 Himmet-i merdane na merdi nemidaned ki çışt
 Fariğ ez şam-ı garibanest-i der suphi vatan zimen(I)
 Afiteb-i men cihan girdi nemidaned-ki çışt...

Not:(I)Bazı mecmualarda VATAN diye kaydolunmuşur.

AKSAK SEMÂİ

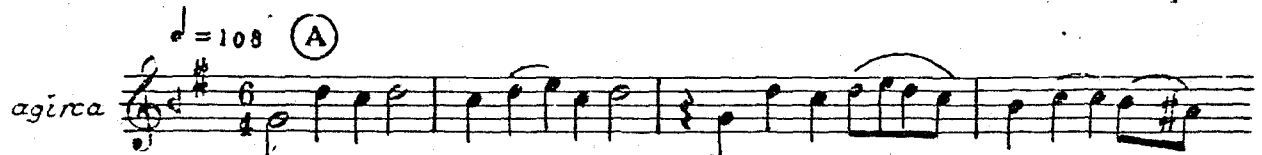
Beste: MUNIR NURETTİN SELÇUK
Güfte: Yahya Kemal BEYATLI

20 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
 8 7 6 5 4 3 2 1
 6 5 4 3 2 1
 4 3 2 1
 2 1
 1

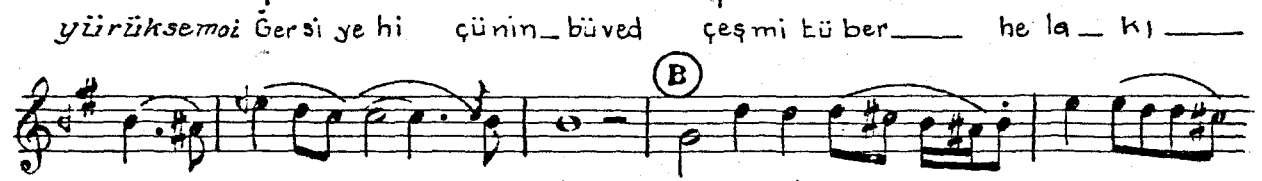
RAST YÜRÜK SEMAİ

Mahmud Çelebi

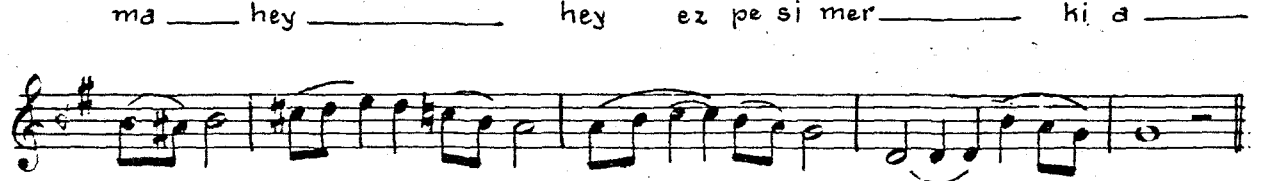
$\text{♩} = 108$ (A)

agırca

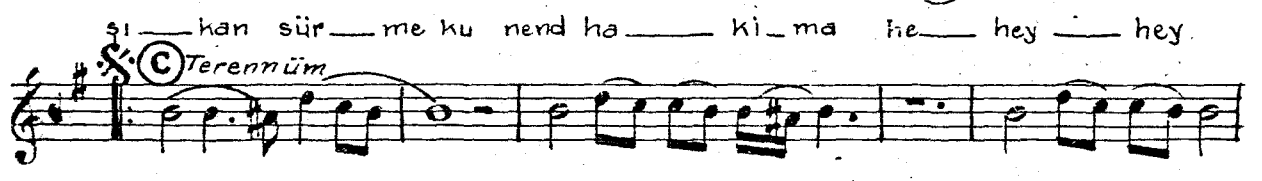
yürüksemai Gersi ye hi çünin büved çeşmi Eü ber he la ki

(B)

ma hey hey ez pe si mer ki a

şı kan sür me ku nend ha ki ma he hey hey

(C) Terennüm

Te ten det de re dim dil le re dim

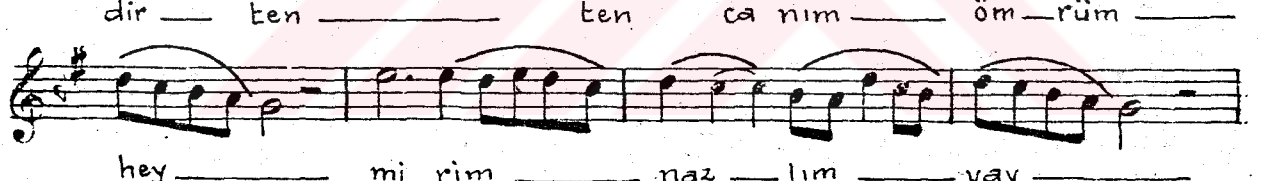
(C)

a dil le re dim ta te ne dir ta te ne dir ta te ne

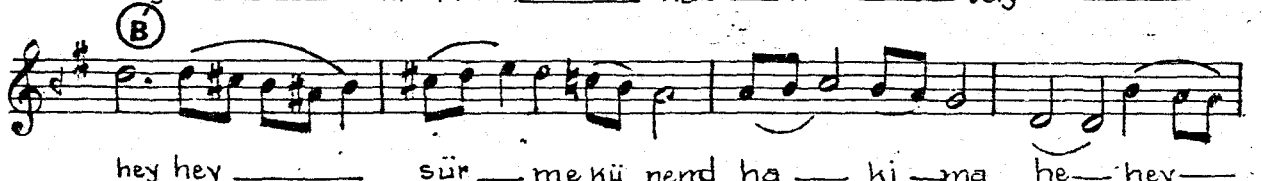
(D)

2 son dir ten ten ca nim öm rüm

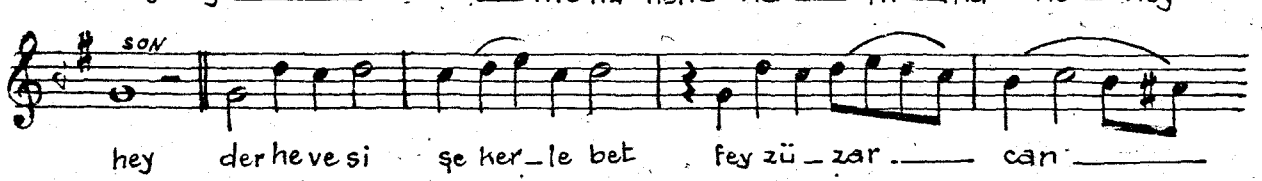
hey mi rim naz lim vay

(B)

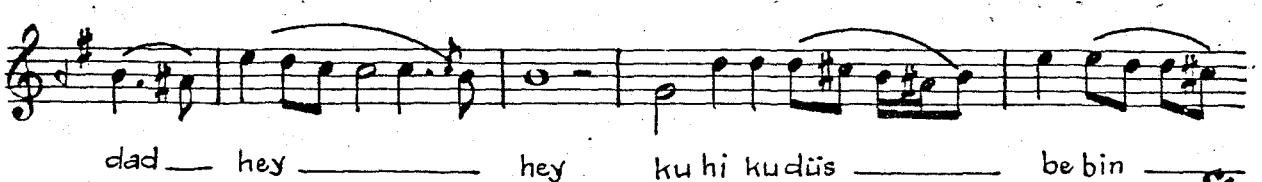
hey hey sür me kü nend ha ki ma he hey

SON

hey der he ve si şe her le bet fey zü zar can

dad hey hey ku hi kudüs be bin

ke şed va sı ta i He ki ma hey hey

RAST NAKŞ YÜRÜK SEMAİ HAFİZ ŞEYDA EFENDİ

(Note VI)

Yürük Semaî Bir yüzden i di — yar i le üs lu —

lu — lu bu muhab bet bet hat i le i ris

di he le mek tu — tu — tu bi muhab bet

bet Kurba nın a lam yar — hayranın a lam

dost — hayranın a lam dost men bend i fermanın a lam

yar — yar — yar — yar — gel ce

nim gel mi rim — gel öm rüm

ey gü li neu si keş te neş tu ti i nü geş te — nüş te

Bül bül

hat i le i ris di he le mek tu — tu bi muhab bet

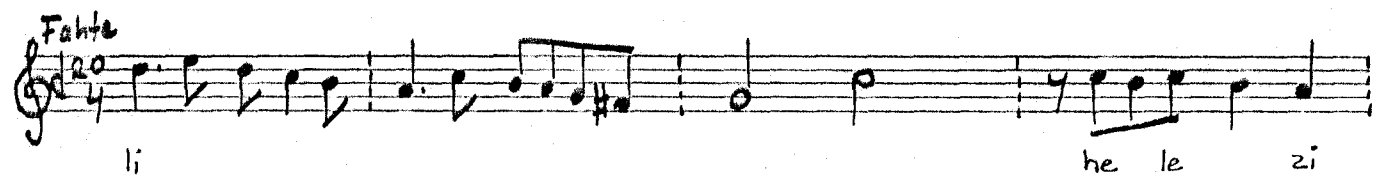
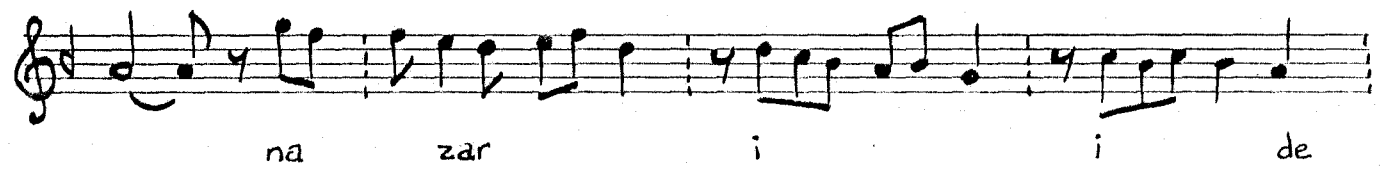
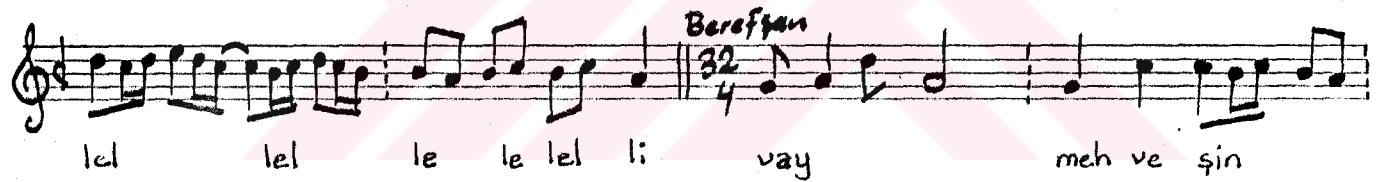
bet — bet Mec nune bi lir Ka i de i na —

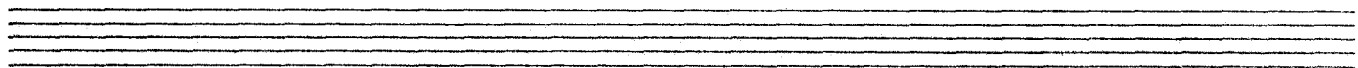
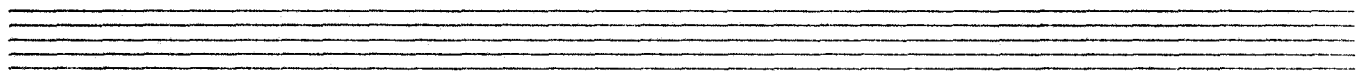
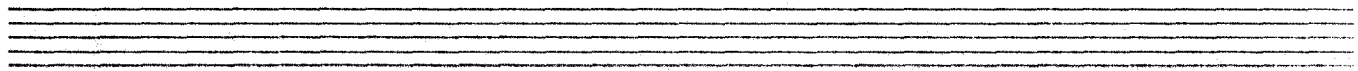
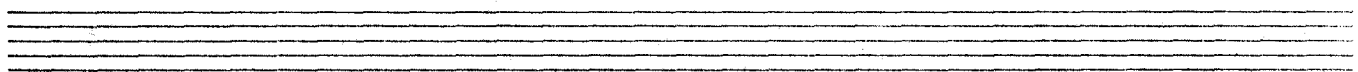
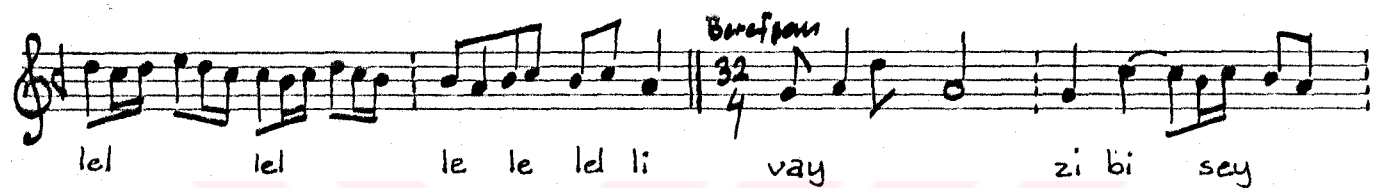
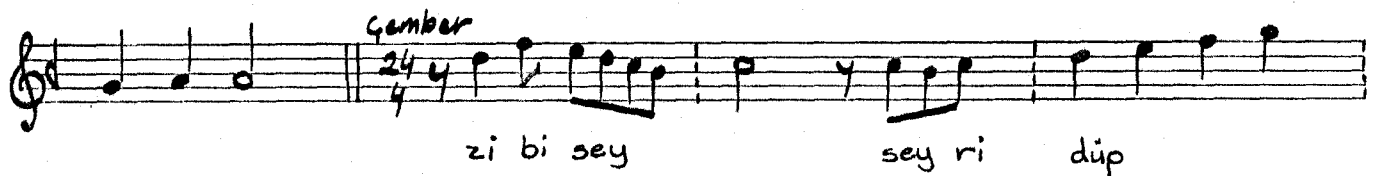
na — na zü ni ya zi — zi a şık mıs a nur

Ken din o mee zu — zu — zu bi mu habbet bet.

Zencir

UŞŞAK BESTE

Ebubekir Ağa

Dil dil na dil na

le i der bül

bü li şey da

re vi şin de

yar yar ca nım

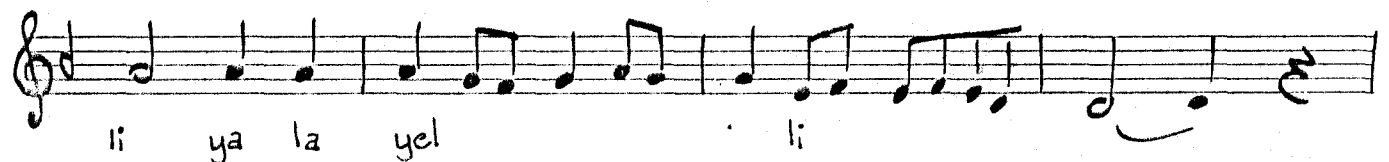
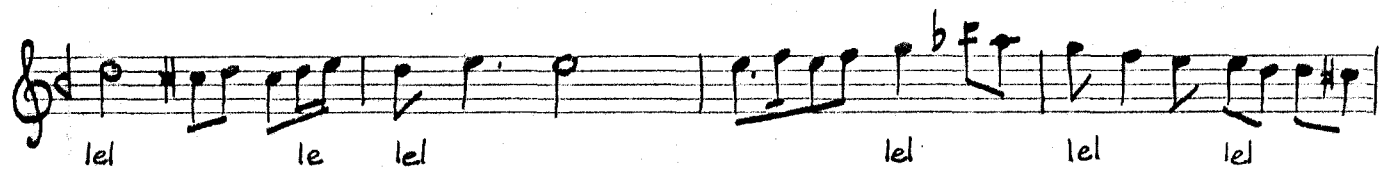
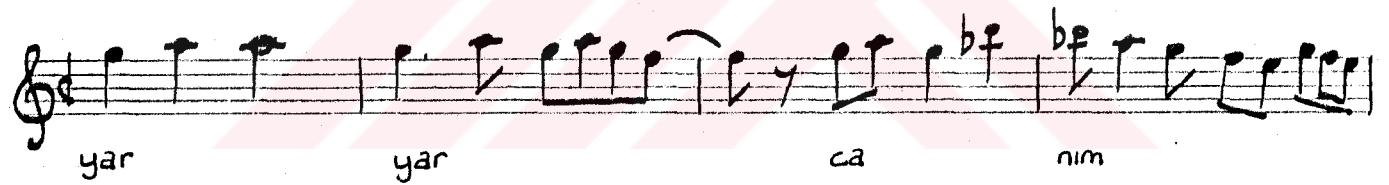
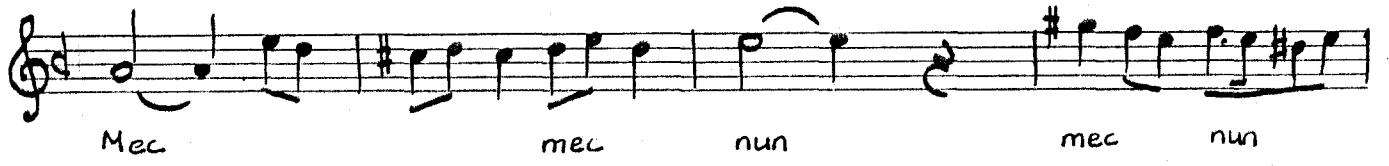
re vi şin de ye lel le

lel le lel le lel lel li

te re lel lel lel lel lel

li ya la yel lel lel

yar yar dost

UŞŞAK AĞIR SEMÂİ
PÂDİŞÂHÎ İŞVESİN

AĞIR AKSAK SEMÂİ (♩=76)

TÂHİR AĞA

AH PA . Dİ . ŞA - HI İŞ VE . SİN
 İK Lİ Mİ HÜS NÜ AN SE NİN HEY
 AH HER NE KİM EM . REY LE Rİ SEN
 BEN . DE NE FER - MAN SE . NİN HEY
 YÜRÜK SEMÂİ (♩=)
 EYGÖZ LE . Rİ A - HU BA - KI ŞIN AY NI LE - TA - FET
 FET VAYCÜNBÜ ŞÜ ET - VA - RI . NE . ZA - KET - DEN
 İ . BA - RET VAYCÜNBÜ ŞÜ ET - VA RI NE . ZA - KETDEN İ - BA
 RET BİL MEM O ŞE - KER LEB NE KE - LA - MIN . DA BU LEZ . ZET
 ZET ETTİM SE - Nİ BEN EY PE - Rİ MEV LÂ - YA E - MA - NET
 NET HER NE . KİM EM . REYLER - SEN BEN
 DE NE FER - MAN SE - NİN HEY

PÂDİŞÂHÎ İŞVESİN İKLİMİ HÜSNÜ AN SENİN
 HER NE KİM EMR EYLER İSEN BENDENE FERMAN SENİN
 EY GÖZLERİ ÂHU BAKIŞIN AYNİ LETÂFET
 VEY CÜNBÜŞÜ ETYARI NEZÂKETTEN İBARET

BİLMEM O ŞEKER LEB NE KELÂMINDA BU LEZZET
 ETTİM SENİ BEN EY PERİ MEVLÂYA EMÂNET
 ZERREDEN ÇOK DİLBER DİL HASTEGÂNİ VUSLATIN
 ÂFİYÂTİ ÂLEM ÂRÂŞINA BU GÜN DEVRAN SENİN

Dil nale eder bülbülü şeyda revişinde
Gel işve nur dilberi ranâ revişinde
Mecnun derdi nazarın gayriye mail
Bulunsaydı eğer bir dahi Leyla revişinde

UŞŞAK NAKİŞ YÜRÜK SEMAİ

Abrizî Receb Çelebi

Ağırca $\text{♩} = 104$ (A) (a)

yürük semai ru hi na bı me yi na — bi le

ka çan gül — gü lo — lur vay

(A) (B)

— ru - hi na bı me yi na — bi la ka çan

gül — gü o — lur vay — he men

uş — şa — kı — de — ğil — ken di da hi

(A)

bül bül o lur — vay — he men uş

şa kı de ğil ken di da hi bül bül o — lur

§ mülazime (C)

vay — yar — ey — yar — ey —

yar — ey — vay —

vay ————— vay ————— vay ————— vay

vay ————— ten ni ten ni ten ni te nen na te

ne ————— dir ————— ney ————— ney

ten ni ————— ten ————— ni ————— ten ————— ni ————— te —————

nen ————— na ————— te ————— ne ————— dir ————— ney

ye ————— le ————— li ————— te ————— rel

le ————— li ————— ya ————— la ————— ya

la ————— yen tir ye le ————— li ————— te rel

li ————— hey ————— hey

hey ————— hey ————— hey

hey ————— hey ————— hey ————— vay

he men — uş — — — — — şa — kı — de — ğil ken
 di da hi bül — — — — — bül o — — — — — lur

vay — — — — — he men uş şa kı de ğil
 ken di da hi bül — — — — — bül o — — — — — lur
 son meyanhane

vay — — — — — sa ıcı sev da sı i le — — — — —
 la le de ğil — — — — — di — — — — — sem — — — — — de — — — — —
 vay — — — — — vay — — — — — ha

sı — — — — — lı — — — — — zül — — — — — fū — — — — — ni — — — — — ğar — — — — — ol
 maz i se sūn — — — — — bül o — — — — — lur — — — — — vay — — — — —
 ha sı lı zül fū ni ğar ol maz i se
 sūn bül o — — — — — lur — — — — — vay

UŞŞAK NAKIŞ YÜRÜK SEMAİ EK (26) KARA İSMAİL AĞA

Ağırca

M. 100

Yürük semai

Ka — hi ki i de der — tur ra si da
Bin — dil sa ri lur — her ha mi kul

ma ni ni çi — de — canımca nim yar —
la bi ü mi de

yar — yar — yar — yar — a man

(saz)

ye le le li dost — dost — dost —

dost — a man a bive fa yar — a pürce fa — hey —

hey — te nen ni ta na dir te nen te nen ni ta na dir te nen

ten — ten — ten — ten —

ten a man bin — dil sa ri lu lur —

her — hamikul la — bi ü mi — de — söy — let ti dil —

gamzesi ra — zimi çi dil di — ol —

du i ki me mes — ta — ne ne tep güf tuşe ni de

UŞŞAK YÜRÜK SEMAİ

Mahmut Çelebi

$\text{♩} = 100$ (A)

oğırca *Yürük semai* Di-la-çun — nem di-la-çun — nem di-la-çun nem di-la-
Ci-ger-hu — nem ci-ger-hu — nem ci-ger-hu — nem

2 *Terennüm* (B) çim — ci-ger — hun vey lu vey lu — va — vey lu —
va — vey lu — va — vey lu — vey lu vey lu — va —

(A) vey lu — va — vey lu — va — vey lu — ciğerhunem ci-ger —

son *veyan hane* (C) hun — nem ci ger hu nem — ci — ger hun re — si —

dem — berser-i-sev — da — yi — ley —

Terennüm (D) — li — yi ley — li — yi ley — li — yi ley —

(A) — li — yi — ley — li — ki — mec nün — nem ki — mec

nün — nem ki mec-nü — nem — ki — mec — nün

Güfte

Dilâ çünem, dilâ çünem, dilâ çünem, dilâ çün;
Ciğer hunem, ciğer hunem, ciğer hunem, ciğer hun;
Veylu, veylu, vaveylu, vaveylu vaveylu.

(mükerrer)

Ciğer hunem, ciğer hunem, ciğer hunem, ciğer
hun.

Rosiydem ber ser-i-sevdâ yi-leyli;
Yı leyli, yı leyli, yı leyli, yı leyli, yı leyli;
Ki mecnunem, ki mecnunem, ki mecnunem, ki
mecnunem

(terennüm evvelki gibi)

Bu semainin şeklini şöylece gösterdik: [1] birinci ve ikinci mısra'lar AA, terennüm BA
[2] üçüncü mısra' C, terennüm D, dördüncü mısra' A, terennüm BA.

Nafif.

Natîf. *Bir gence femin yâresi vardır.*

Bir..... gon..... ca..... fe.....
A..... k..... tes..... de..... ke.....
T..... di..... re.....
nin..... ya..... re si var.....
lâ..... se..... ye ri di.....
dia..... ce..... a e bu va.....
dir..... Ah..... ah.....
mi..... Ah..... ah.....
ah..... ci ge rin.....
ah..... ah se rin.....
Ka de xim.....
de..... e fen..... dîn.... yel..... lel.....
de.....
da.....
la..... yel le lel li.....
yel he lel lel le.... lel....
li..... Ah..... ah.....
ah..... a na1 2

Her..... lâh za..... ha..... ya.....

li..... duru yor..... Ah.....

.. ah..... di..... de le

rin..... de..... e fen..... din... yel.... lel....

lâ ye le lel li..... yel le

lel lel lel lel... li Ah..... ah.....

.. ah..... a nan..... be li

ga..... hi nen..... hey ca nın

Bir gonca fenin yâresi vardır ciğerinde
 Ateş dökülürse yeridir ah serinde
 Her lâhza hayâli duruyor didelerinde
 Vakdîre nedir çâre bu varmış kaderinde.

Muhazıng

B E Y A T İ (Beste)

(Sinede har gamze-i...)

Küçük Hoca
(Refik Fersan'dan)

♩ = 60

Ah si ne de her gam
ze i şin şı şir den
bir Ya Ya re var a Man
şa ha ba zım ser vi na zım dil nü
Va zım Yar a Man A.....
xhch ah a zi ba yi men
heyacanım heyecanım ah bir ni geh lo ger
şı oy ler bi bin di li ze
ri he lâk a Man şa ha ba zım
ser vü na zım dil nü va zım Yar a Man

Ah - gül gül sı ta nı
 deh deh re gel dik
 re ren gi yok bu
 ka kal ma mış
 Ah be li ba li be li yen tir yel lel le le le le
 lel li yen tir la tir ye le le lel lel le
 lek li re ren gi yok bu
 ka kal ma mış

(GÜLSİTANI DEHRE GELDİK)

Ah to teğ ne - ga nım

ça ça ki çak ol

mu muş, le bi ha

ha his ke ri

Ah be li be li be li yen tir yel lel

le lo le le lel li yen tir

GÜLSİTANI DEHRE GELDİK RENGİ YOK BÜ KALKAMIŞ

TEŞNECÂNIM ÇAK ÇAK OLMUŞ LEBİ HALES ^{KERİ} ~~HALES~~

AH BELİ BELİ BELİ YEN TİR YEL LEL LE LE LE LE
 LEL Lİ YEN TİR LA TİR YELE LEL LEL LEL LA LEL Lİ
 RENGİ YOK BÜ KALKAMIŞ

TAHİR EF. HALİFE ZADE

Bu zatın tercemei hali 2-inci kitabın 140-inci sahifasında yazılıdır; bu müktedir bestekârın burada da Beyatî bestesile, Saba aksak semaisini musikişinasların istifadelerine sunduk :

BEYÂTÎ BESTE

Tahir ef.

$\text{♩} = 69$ ♩ (A)

agır $\frac{120}{4}$ $\frac{18}{4}$ yar gö-nü nül-ic da da da

gı ga mi mi a aş

ki ni yar ni ha ha han

(B)

bul dum e fen dim öm rüms la y la

le le le li mi-rim te re le le le li li

(C)

va vay aş ki ni yar ni han

(son) MEYAN HANE (C)

bul dum hey canım hey canım yar gö rü

rün ce ca ca mmeyi yi

ten de ah kay na di

(B)

ka — nim — e fen — dim — ömrüm

ya — la — ye le le le le le le le — li — mi — rim te — re —

(b')

82

le le le le le le li — vay —

8.

kaynadi — ka — nim — hey ca nim .

Güfte :

Göölde dag-ı-gamî aşkını nihan buldum;
 Ben el harabe de bir günc-i-şâyegan buldum;
 Görünce cam-i-meyî tende kaynadı kenim;
 Henüz meğrebince yar-ı-can buldum.
 Efendim, ömrüm ya la ye le le le le le li,
 Mirim tere le le le le le li, vay aşkını
 yar nihan buldum.

HEKİMBAŞI AZİZ EFENDİ

Aziz efendinin 8 üncü Osmanlı hekim başı olduğunu ve bir aralık İstanköy adasına nefyedilerek orada vefat etmiş olduğunu biliyoruz; bu gün elimizde bulunan hüzzam bestesinden başka [İlinci kitapta münderiç Beyatı yürük ve Sengin semaileri vardır; güzel Beyatı bestesini de aşağıya yazdık: EK (32)

BEYATI BESTE

Aziz ef. Hekimbaşı

çokağır $\text{♩} = 40$ $\frac{8}{2}$ (A)

HAFİF ey — gam — ze — sö — şöy — le za — zah

mi di lim — de — de

den — denze ba — ba — nım ol —

Terenüm (B)

ah — ey — le me şir — yan — şir yan —

o la yim — han — da — dan — ey şe — hi —

hu — ba — ba — ban a ma —

(SON)

Mayan hane (C)

man a man — hey canım. — man — hey canım — ey

hu — ni — di — de be — ben — di ye —

mem — ya — ya ro — der —

di — mi — ay ey le me gir — ya yan —

gir yan — ol la yım — ba — da — dan —

ey şe — hi — hu — ba — ba — ban a

ma — man a — man — heyca nım

Göfte:

Ey gamze söyle zahm-i-dilimden zebanım ol;
 Ey çakrı-sine nûsh-i-gerh-ü-beyanım ol;
 Ey hun-i-dide bea diyemem yâre derdimi;
 Sen rây-i-zardim üre gelup tercemanım ol;
 Ah eyleme, giryan giryan, olayım baadan
 Ey şeh-i-hûhan amân amân.

ÇENBER

(J=80)

Muhabbetin dilimi

KOTOPHANE Sİ

BESTE
İTRİ

BEYATİ BESTE

8.

A H YAR MA HA B BE TI N. Dİ
YAR BU NEV BE HA R BE
YAR BE Nİ O DA ME

Lİ MI DA Ğİ DA R E E
Nİ LA LA LE ZA R E
NE LA YIK GU BA R E

DE R BİR GÜ N ÖK RUM CA NINA
DE R BİR GÜ N
DE R BİR GÜ N

MAN DA Ğİ DA R E DE BİR

1 2
GÜ N AMAN AMAN AMAN EY AMAN AMAN AMAN EY A H

YA R FE LE K VÜ CU DU MU

HA K EY LER İ SE

GA M ÇEK ME M ÖM RUM CA NIMA

MA N HÂK EY LER İ SE

GAM ÇEK ME M AMAN AMAN AMAN EY

SON KARAR

BEKİR BAŞAR

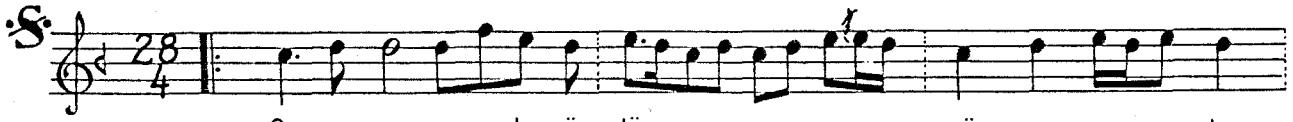
MUHAMMETHAN DİLİMİ DAĞIDAR EDER BİR GÜN
FELEK VÜCUDUMU HÂK EYLER İSE GAM ÇEKMEM
BU NEYBAHAR BENİ LÂLEZAR EDER BİRGÜN
BENİ O DAMENE LÂYİK GUBAR EDER BİRGÜN

BAYÂTÎ BESTE

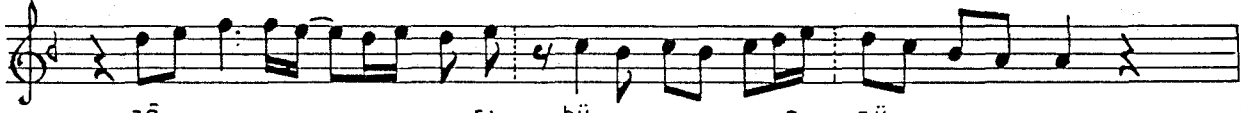
Usûlû : Devr-i Kebîr

EX (34)

Bestekârı: Zekâtî Dede

O ——— l gü — lü ——— n gü ——— l
Go ——— n — ce — i ——— ru ——— h
Ne ——— r — gi — si ——— şe ——— h

zâ ——— rı hü ——— s nü ———
sâ ——— rı zi ——— bā ———
lâ ——— yı çe ——— ş mi ———

bā ——— dı mi ——— h — ne ———
sı ——— e le ——— m le ———
şe ——— b — nem â ——— lû ———

— t bu ——— l — ma — sı ——— n
— so ——— l — ma — sı ——— n
— d o ——— l — ma — sı ——— n

TERENNÜM

Nev — ci — vâ ——— nı ——— m şî ——— ve , kâ ——— rı ———

— m gel e — fe ——— n di ——— m ge ——— l gel gü — lü ——— m

bā ——— dı mi ——— h ne ———
a ——— h e — le ——— m le ———
şe ——— b — nem â ——— lû ———

— t bu ——— l — ma — sı ——— n va ——— y
— so ——— l — ma — sı ——— n va ——— y
— d o ——— l — ma — sı ——— n va ——— y

(SON)

MEYÂN

Zü ————— l fû şe ————— b bû —————

yi ————— hü se ————— y ni —————

e ————— ey sa ————— bâ ————— i ————— n

ci ————— t me ki ————— m

TERENNÜM

Nev-ci ————— vâ ————— ni ————— m şî ————— ve ————— kâ ————— rı —————

—m gel e ————— fe ————— n di ————— m ge ————— l gel gü ————— lü ————— m

e ————— ey sa ————— bâ ————— i —————

—n ci ————— t me ————— ki ————— m va ————— y

Ünüt

Ol gülün gülzâr-ı hüsnü bâd-ı mihnet bulmasın
 Gonca-i ruhsâr-ı zibâsı elemle solmasın
 Zülf-i şebbûy-i hüseyini ey sabâ incitme kim
 Nergis-i şehlâ-yı çeşmi şebnem-âlûd olmasın

Vezni: Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Gülzâr: Gül bahçesi
 Hüsn: Güzellik
 Bâd: Rüzgâr
 Mihnet: Eziyet, zahmet, sıkıntı, keder
 Ruhsâr: Yanak
 Zibâ: Süslü, ziynetli
 Zülf: Saç, şakaklara inen saç lülesi
 Şebbûy: Şebboy çiçeği
 Hüseyin: Küçük sevgili
 Sabâ: Gündoğusundan esen hafif rüzgâr
 Şehlâ: Elâ (Göz rengi), tatlı ve hafif şaşı
 Çeşm: Göz
 Şebnem: Çiy
 Âlûd: Bulaşmış

BAYÂTÎ NAKIŞ AĞIR SEMÂÎ

Usûlû : Aksak Semâî

Beslekârî: Tab'î Mustafa Efendî

EK (35).

Çık — maz de — rû — ni di — l den e — fen —
bâ — nın ol — du — ğu — m bi — ze yok —

1.
— dim mu — ha — b be — tin va — y Kur —
mu mü — rû — v ve — tin va — y

2.
va — y Sen han — gi ba — ğın gü — lü — sün

ne gül — şe — ni — n bü — l bü — lü — sün ey ser — vü se — men

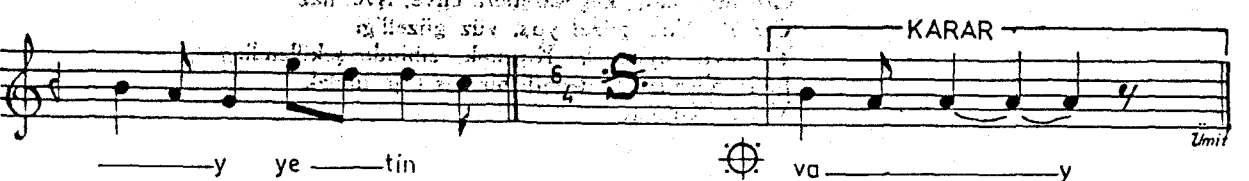
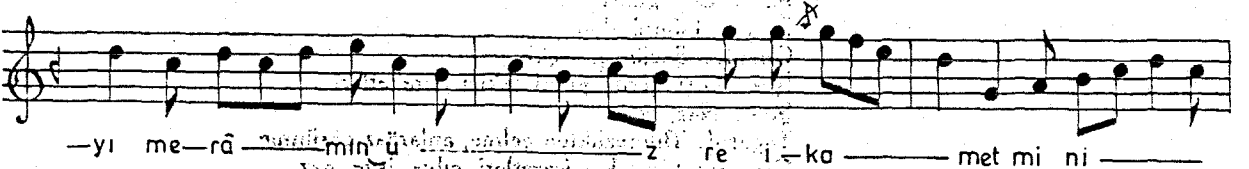
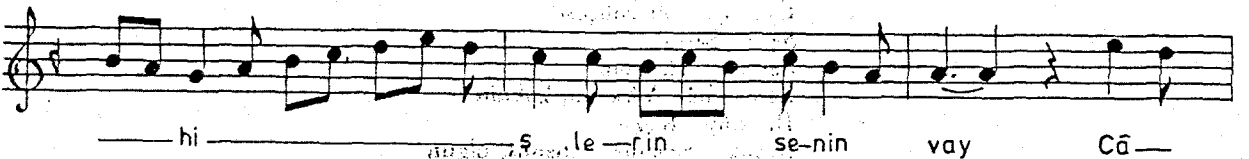
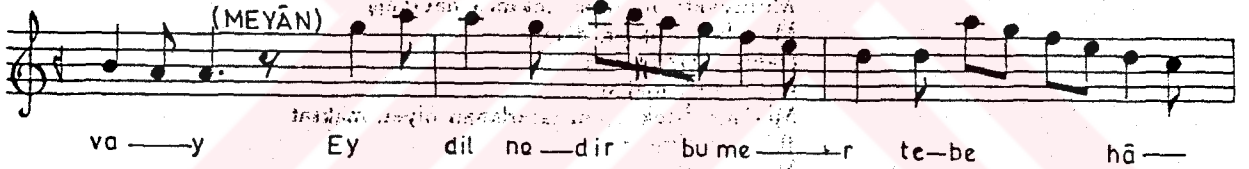
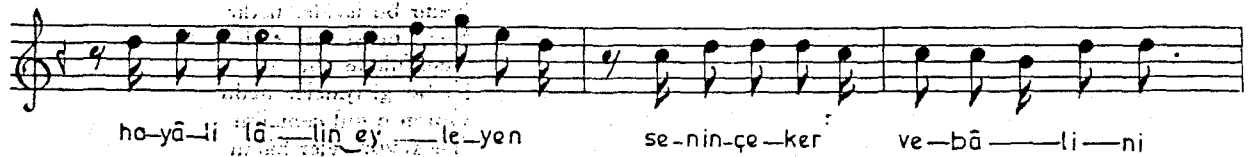
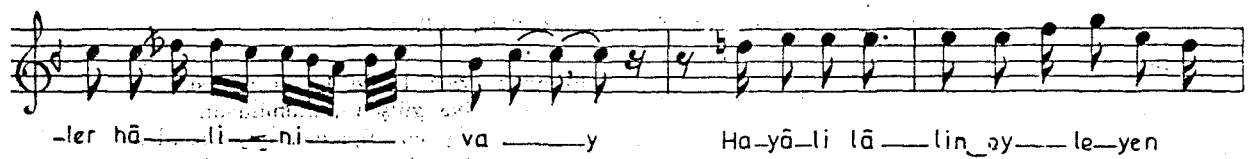
bü — yi re — si — dem vey â — fe — ti dil —

cû — yi gü — zi — dem Ne — dir o iş —

ve — ler ne — di — r ne — dir o şi — ve — ler ne — dir te — ga — fü — lâ —

— ne nâz — i — le te — ga — fü — lâ — ne nâz — i — le ki bu gi — riş —

me — ler ne — dir ki bu gi — riş — me — ler ne — dir gö — ren o gül —

Beyati semai

Diliaşıkları bend etmede

AGIRAKSAXSEMAI

(♩ = 69)

HACI SALİH AĞA

AH DI - LI A - SI - K - LA - RI
 AH SÜ - VA - RI E - S - Bİ NAZ
 BE - ND ET - MU - ME - DE BİR PEH -
 OL - MU - BE - GİM KA - ŞI
 LI - VAN SIN SEN A - MAN
 KE - MAN SIN A - MAN A - MAN
 A - MAN İ - Ş VE BA - Zİ - M
 A - MAN İ - Ş VE BA - Zİ - M
 CA - RE SA - ZİM NEV Cİ - VAN -
 ÇA - RE SA - ZİM ŞI KE - MAN -
 SIN SEN SEN AH Nİ - CE
 ZA - RI ZE - BUN OL - MAZ
 SE - NİN A - ŞIK - LA - RİN
 CA - NA A - MAN A - MAN
 İŞ - VE BA - ZİM SA -

ZİM A - ŞIK - LA - RİN CA -

NA - NA NA AH Bİ - LİR - Mİ - SİN

NE A - FET DİL - BE Rİ ŞU

Hİ Cİ HAN SİN SEN

A MAN A - MAN İŞ - VE BA -

Zİ - M ÇA RE SA Zİ - M

Cİ - Cİ - HAN - SİN SİN - SİN - SEN

DİLİ AŞIKLARI BEND ETMEDE BİR PEHLİVANSIN SEN
 SÜVARI ESBİ NAZ OLMUŞ BEĞİM KAŞI KEMANSIN SEN
 NİCE ZAR VE ZEBUN OLMAZ SENİN AŞIKLARIN CÂNA
 BİLİRMİSİN NE AFETİ DİLBER ŞÜHİ CİHANSIN SEN
 AMAN AMAN İŞVEBÂZIM ÇARE SÂZIM NEVCİVÂNSIN SEN

İkâr

Ağıraksakse mai

Müezzin M U S T A F A A Ğ A

Bu zat İstanbul - Kasımpaşalı olup Dördüncü Sultan Mehmedin [1058—1099] müezzini, ve Enderun-i-hümayûndaki serhanendelerden imiş; musikinin ilim ve ameline üstad ve sedasının güzel, okuyuşunun iltaf olduğunu ve yirmi kadar eseri bulunduğunu Esat Efendi Âtrab-ül-âsarında yazmıştır. Onun takriben 280 senelik Bayatî Âksak semaisini aşağıya dercettik:

EK (37)

BEYATÎ AKSAK SEMAİ

Mustafa Ağa

$\text{♩} = 10$ (A)

AĞIR

AĞIR AKSAK her de demki na naz i le o me lek

SEMAİ

ru he la la mi der va vay a man ca

Terennüm (B)

nim el a man öm rüm el a man yar

yar a man yar ke la la mi der vay hey canım

Meyan hane (C)

vay vay hey canım a gu gu pi din ce ka

me ti dil cu yi ni go nül vay ah

(B)

a man ca nim el a man öm rüm el a man a

man yar yar a man yar ke la

mi der vay vay hey canım

Güfte:

Her dem ki naz ile o melek ru kelâm ıder;
Ağuş idince kâmet-i-dil cüyini gönül;

Terennüm

Vay aman, canım el aman, ömrüm el aman,
Yar yar aman yar kelâm ıder vay.

Bu semainin şeklini şurada gösterdik: [1] birinci mısra' A terennüm B [2] ikinci mısra' birinci gibi [3] üçüncü mısra' C terennüm B [4] Dördüncü mısra' birinci gibi.

BEYATÎ NAKHŞ SENGİN SEMÂÎ

ÂRÂM EDEMEZ YÂRE NİĞÂH

Hekimbasi

SENGİN SEMÂÎ (♩=62)

ABDÜLÂZİZ EF.

A. RAM E. DE. MEM YA. RE
Nİ. ĞAH EY LE. ME. DİK-
CE CA. NİM CA. NİM YE LE
LEL LEL LEL LEL LEL LEL LEL
LEL LEL LA Lİ AH A. RAM
E. DE. MEM YA. RE Nİ. ĞAH
EY. LE ME. DİK. CE.
1 CA. NİM CE 2 CA. NİM BİR YER DE
KA. RAR EY. LE. YE. MEZ CA. Nİ
A Zİ. ZİM AH

ÂRÂM EDEMİYEN YÂRE NİĞÂH EYLEMEDİKÇE
HAYRETLE BAKUP RUYİNE AH EYLEMEDİKÇE
BİR YERDE KARÂR EYLİYEMİYEN CÂNİ AZİZİM
GÜYİNDE ANIN CÂYI PENÂH EYLEMEDİKÇE
CANIM YE LEL LEL LEL LEL LEL LEL LEL LEL LEL LA Lİ AH ÂRÂM EYLEMEDİKÇE

EK (39)

BAYATI NAKIŞ YÜRÜK SEMAİ MİKAIL

Yürük Semaî Ca na se ni ben mi h ri ve fa Sa
din se ni ben ben bil mez li le a
so a sa hi bi san dim a man
a te se yan dim a man
dim a man gel gel
gel ah ah oh
gel is ve ba zim dest dest

best ——— gel ——— ça re sa zim vay to

dil li ta dil li ta dil li ten vay ——— ta —

dil li ta dil li ta — dil li ten vay —

of ——— of ——— of

ben de ne rah mey le gel gel ———

cür mü mü of — ay le gel gel ——— gel

gel ——— gel mes si ne zim —

sevdime ni ben bil me lik le a —

a te se yan dımah

cani se ga raz ——— sev rü ce fa ——— dan ———

se nin ol ——— dıma h ——— Se nin ol —

sun ——— ben mi ne ti hic ran i le ca

EK (40)

HUMAYUN KÂR İBRAHİM PAŞA

Ngirca *Hafif*

Ra na ta — na dir dir ten —
de re dil ler ler dir ten —
de re dil ler ler dir ten — nen na de re dil u
ten — dir dir — ten — til il
len — de re dil ler ler dir ten —

de re dil ler ler dir ten nen na de re
 dil li ten ey ki
 das tan a si kam a
 si ki za rem ci ci kü
 nem ca re sab res
 ti ti ve li sab rine
 da rem ci ci kü nem
 Mülâzime:
 dir dir ten til lil len
 de re dil ler ler dir ten de re di
 ler ler dir ten nen na de re dil li
 ten ay to bi
 bon in he me zah

met me keş ay — hi —

bi me bür — dir dir ten —

til — til len — dere dil ler

ler dir ten — dere dil ler

ler dir — ten na de re dil li ten

ra — zi men — mi —

a — yed ez — vi — verna

da — rem çi — çikü nem

ca — re sab — res tü

tü ve li — sab ri ne

da da rem — çi — çi kü

nem

Ek (41)

MUSTAFA AĞA

Mustafa Ağa İstanbul - Kadıköylü olup 4 üncü sultan Mehmedin (1058-1099) enderunda hanende başısı idi; kendisi üstatlığa yükselmiştir. Sesi ince, güzel, okuyuşu lâtif imiş; Esad efendinin beyanına nazaran 20 yi mütecaviz eserleri varmış. Onun çok güzel Humayun bestesini aşağıda musikicilere sunduk :

HUMAYUN BESTE

Çevrek zade Mustafa Ağa

$\text{♩} = 40$

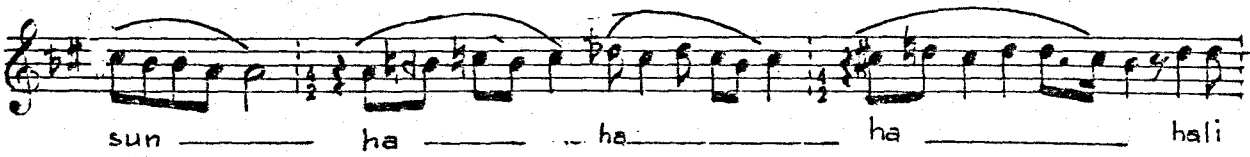
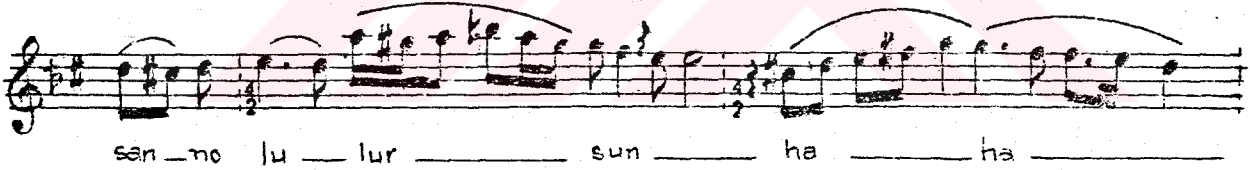
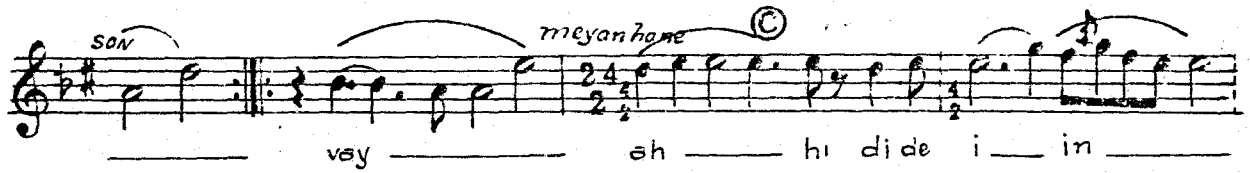
ağır

Ağır çember ah hi hasre ti ru

yi yi yi yi yin-le ği

ğır ya yan ol du gum

dem di di dirbu ğün

Zaharya

(Meyan)

Ah gâ ze ye ha
ce cet mi
ey ey
meş pa ti sam mu
ri ri ri si
yeh öm rüm ca nim a
man ah yel le lel li tereli yel le
lel lele lel lele lel le lele
lel lel li ah beli ya rim be li mi rima
man me şa ti sa mur ri
ri si yeh
yeh vay

8.7.

Olmada diller rûbûde gamze-i câdûsuna....

AŞIR HAFİF USULUNDE

A-H Ö - - - - L MA - - - - DA - - - - Dİ - - - -

- - - - L Lİ - - - - R RÜ BÜ - - - - DE - - - -

A - - - - H GAM ZE İ - - - - CÂ - - - - DÜ - - - -

DÜ BU NA - - - - A - - - - MA - - - - N - - - -

A - H BE Lİ BE Lİ Tİ- R YE LE LE - - - - L Lİ CÂ NİM YÂ - - - -

LÂ - - - - YE LE LE - L LE Lİ VÂ - - - - Y A - - - - MA - - - - N A MA - - - -

- - - - T A MA - - - - N A MA - - - - N CÂ - - - - DÜ - - - -

- - - - E - - - - B RÜ - - - -

- - - - BU NA - - - - AH Çİ - - - - L LE İ - - - -

- - - - LE Rİ - - - - N - - - -

SA - - - - H Tİ - - - - N ÇE KE - - - - R HE - - - -

- - - - R DE - - - - M KE MA - - - - N E - - - - B RU - - - -

- - - - RU - - - - Lİ Rİ - - - - N A MA - - - - N

Güfte: FITNAT

OLMADA DİLLER RÛBÛDE GAMZE-İ CÂDÛSUNA

ÇİLLE-İ SAHTİN ÇEKER HERDEM KEMÂN EBRÛLERİN

SEYYİD MEHMET NUH

Seyyid Nuhun tercemei halı birinci kitabın 114 üncü sayfasında münderiştir: birinci merteye muktedir bestekârlardan olan bu zatın birinci kitap 112 sayfa da Tahir, 164 üncü sayfa da Şehnaz besteleri yazılmış olup bu dördüncü kitabdada Humayun semaisini dercettik:

HUMAYUN SEMAI

EK (44)

Seyyid M. Nuh

$\text{♩} = 10$ (A)

agır Sengü semai Şeb cu — nu nu — ni — dil — li di — ma

garn ra pe ri — ri — şan

ker — de — bud

(B) ba na ya — li a me — ra — ca —

ki — ge — ri — ban

♩ mülaime (C) ker — de — bud ah — a şı ki za —

rem — niş le yim — benbi — ka ra — rem —

niş — le yim — tiryel — le — lel — lel — lel — lel — lel —

lel — lel — — — — — ii — — — — — vay — — — — — sa bir ne da rem

niş — — — — — niş — — — — — le — — — — — yim — — — — — du — — — — — ş i se ri mi — — — — — zet

be — — — — — ca — — — — — yi ş u le — — — — — i — — — — — nu

reş — — — — — ha — — — — — ki — — — — — ma — — — — — ga li ba

hun — — — — — ri zi — — — — — ma — — — — — ya — — — — — ri — — — — — ş e — — — — — hi

dan — — — — — dan — — — — — ker — — — — — de — — — — — bud

Güfte

Şebuncun-i-dil-i-dimağımra perişan kerde bud.
Bahayal-i-Omera çâk-i-geriban kerde bud
Duş-i-sermizet beca-yi-şule-i-nureş hakima,
Galiba hunriz-i-ma yar-ı-şehidan kerde bud.

Ah aşık-ı-zarem, neyleyim ben tıkararem,
nişleyim, tiryel le le lel, lel lel le lel le
le li vay, sabır ne darem, nişleyim.

MUMAYYUN YÜRÜK SEMÂİ

Ni'deyim sahn-ı çemen seyrini cânânım yok?

HACI SA'DULLAH

AĞA'nın

YÜRÜK SEMÂİ USULÜNDE:

 AH Nİ DE - YİM SA - - H Nİ ÇE ME - - - N SEY Rİ Nİ -

 CÂ - - NA - - - NÂ - - - Nİ - - - M YOK'

 AH Bİ - R YA - Nİ - - - M CA - SA LI NİR SER Vİ Hİ RA - -

 MA - - - NA - - - Nİ - - M YOK YA - - - R YA - -

 - - - R KUR BA Nİ - NO LA - - - M YAR DO - - - ST

 DO - - - ST BAY RA Nİ - NO LA - - - M DO - ST

 YÂ LEL Lİ YE LE LÂ LÂ - - - Lİ

 TE BEL LE YE LE LÂ

 LÂ - - - ZÂ RUM YE - LE LÂ - - - Lİ

 Mİ RİM TE RE LÂ - - -

 AH Bİ - R YA - Nİ - - - M CA - SA LI NİR SER Vİ Hİ RA - -

 MA - - - MA - - - Nİ - - M YOK.

Güfte: ENVERİ

NİDEYİM SAHN-I ÇEMEN SEYRİNİ, CÂNÂNIM YOK
BİR YANIMCA SALINIR SERV-İ HİRÂMÂNIM YOK.

AĞIR DÜYEK

EY ÇEŞ Mİ Â NÜ Hİ ÇRİ L E A
 MAN TEN HÂ LA RA SA L Dİ N TBE Nİ
 TEN HÂ LA RA SA L DİN TBE Nİ
 Nİ GÜN NÂ FE TBA Ğ Rİ M HÜ NE Dİ
 SAH RÂ LA RA SA L DİN TBE
 Nİ GÜN NÂ FE TBA Ğ Rİ M HÜ N E
 Dİ SAH RÂ LA RA
 SA L Dİ N TBE Nİ AH TE NE Nİ TEN Nİ TE NEN TE NE
 MA DE RE DİL Lİ NE Y A MAN SAH RÂ LA RA
 SA L DİN TBE Nİ SAH RA
 LA RA SA L DİN TBE Nİ

Yine tabi nigahı hayrete

Darbegan (♩-72)

BEKİR AGÂNIN

28 4

YAR Yİ NE
YAR NE SA

TA
MI

BI
CA -

32 4

Nİ GÂ Hİ HAY RE TE
NE EY DİL REN Gİ BU

EŞ
Yİ

28 4

Kİ KÜ HUL
KÂ KÜ LÜ

CE ÇEK
ÇEK

DİM A- MAN
DİM A- MAN

CANIM YA LÂ YELELELEL

LEL LEL LEL Lİ ÖM RUM YA LA YE LE LEL LE

32 4

LEL LEL LEL Lİ YÂR EŞ

1 2

Kİ KÜ

HUL ÇE ÇEK DİM HEY CA NIM HEY CA NIM

28 4

YAR O ÂN BER

FAM LE HA

32 4

Lİ RU Hİ CA NA

Nİ SEY RET. DİM A MAN

YİNE TÂBİ NİĞÂHÎ HAYRETE EŞKÎ KÜHÛL ÇEKTİM
MEŞÂMÎ CÂNE EY DİL, RENGİ BÜYİ KÂKÛLÜ ÇEKTİM

Aksak Semâî

HİCAZ AĞIR SEMÂÎ

İbrahim Ağa

HİCAZ SEMAİ

İbrahim Aga

EK (49)

♩ = 42 (AA)

Çok ağır
sengin semai

göl _____ ler _____ ki _____
 sün _____ bü _____ ham _____
 say _____ di _____ di _____

za _____ rır _____ şer _____ mi _____
 o _____ lur _____ reş _____ ki _____
 le _____ şeh _____ ba _____ zi _____

le _____ ol _____ gon _____ ca _____
 le _____ ka _____ kül _____ bü _____
 ni _____ ka _____ hi _____ su _____

gü _____ lün _____ ce _____
 kü _____ lün _____ ce _____
 zü _____ lün _____ ce _____

♩ = 96

ah + gel _____

(B)

gel _____ in _____ ce me yan _____

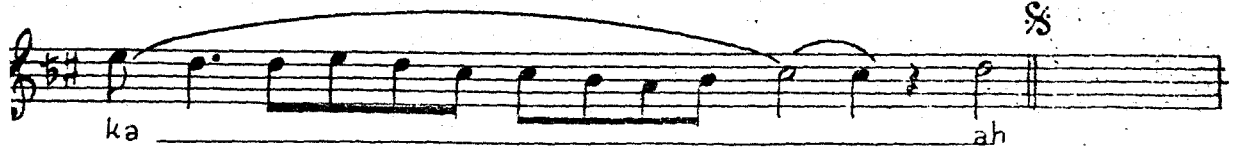
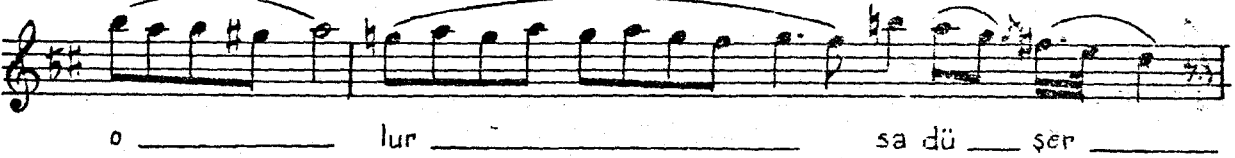
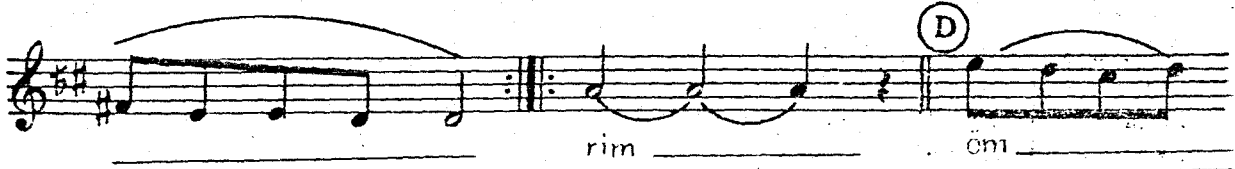
(C)

gel _____ ah _____ ah _____

ah _____ her ne ka dar _____

sev _____ mez _____ i _____ sen _____ ben se ni can _____

dan _____ se _____ ve _____ rim _____

No: 404

(Takât mi gelir sevdiğim ol iş ve vü nâze)

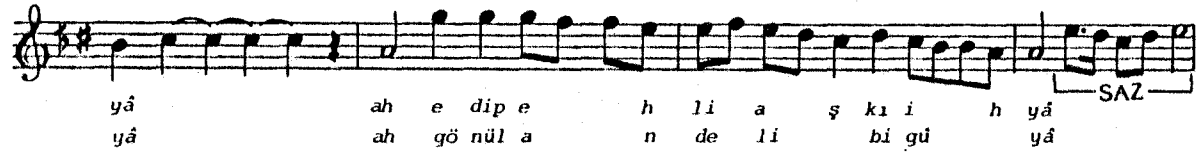
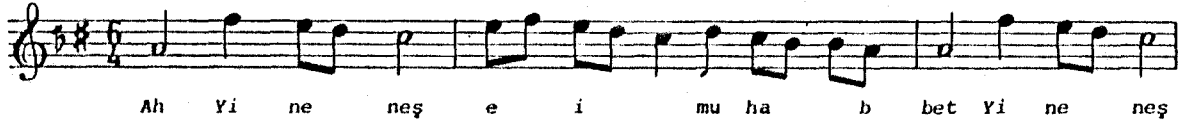
Ta ————— kât mi ge lir ————— sev di ğim ol ————— iş —————
 iş ————— ve — vü — na ————— ze ————— ruh
 sat mi ve rir ————— gam ze le rin ————— ar —————
 dü yi ne ca ————— na yo lu mu ————— y ————— se —————
 ar ————— zi ————— ni ————— ya ————— ze ————— yur ————— ca ————— nim —————
 Se m ti ————— ri ————— ca ————— ye —————
 gel ————— dost ————— mi ————— rim ————— gel —————
 ye le le le le le ————— le ————— ye le le le le le ————— le ————— le le le le le le
 le ————— le le le le le le ————— le le le le le ————— li ————— vay —————
 ruh ————— sat mi ve rir ————— gam ze le rin ————— ar —————
 oş ————— dü yi ne ca ————— na yo lu muz ————— sem —————
 ar ————— zi ————— ni ————— ya ————— ze —————
 Sem ti ————— ri ————— ca ————— ze —————
 Da ————— men ————— be mi yan ————— kâ be i ————— vas ————— lın —————
 lın he ve siy ————— le ————— Da —————
 men ————— be ————— mi ————— yan ————— kâ be i ————— vas vas ————— lın —————
 lın ————— he ————— ve ————— siy ————— le ————— Kaya

HİCÂZ YÜRÜK SEMÂÎ

Yine neş'e-i muhabbet dil ü cânım etdi şeydâ

Dede Efendi

Yürük Semâî

Hicâz Yürük Semâî (2. Sayfa)

ge l di l sa na ha y

rân SAZ ten ni ten ni ten nen ni te ne nen ten ni ten ni

ten nen ni te ne nen ten ni ten ni ten nen ni te ne nen

ten ni ten ni ten nen ni te ne nen ten ni ten ni

ten nen ni te ne nen ten ni ten ni ten nen ni te ne nen

ge l ge l ka şı ke mâ

nı m ge l ge l

di l de ni hâ nım SAZ nım Ah A man ey

gü li ni hâ lim A man ey gü li ni hâ

HICAZ YÜRÜK SEMÂÎ

Yine neş'e-i muhabbet dil ü cânım etdi şeydâ
 Yine bezm-i ıyş-ı vuslat edib ehl-i aşkı thıyâ
 Aman ey gül-i nihâlîm bent eyle vasla şâyân
 Sana cân ü dil fedâdır gönül andelib-i gûyâ

Vezin: Feilâtûn, Feilâtûn (Fâilâtûn) Feilâtûn, Feilûn

KELİMELELER

Şeydâ	:	Çılgın
ıyş	:	işret, yeme-içme
Vuslat	:	Kavuşma
Nihâl	:	Fidan
Andelib-i Gûyâ	:	Şakıyan bülbül

EK (52)

KARA İSMAİL AĞA

Birinci kitabın 61 nci sahfasında Kara İsmail Ağanın terceme - i - hali muharrerdir. Birinci kitabın 39 ncu sayfasında onun Uşak 97 nci sayfasında Hüseyini Nakş Yürük semaileri mevcut olup bu dördüncü kitapta dahi onun şık Hicaz Yürük semaisini aşağıya dercettik.

HICAZ YÖRÜK SEMAI

İsmail Ağa

$\text{♩} = 100$ (A)

agırca

Ah — do la nam şem — i ne — per — va ne ği — bi —
gürüksemai Ah — ö lü rüm yo — lu na di — va ne ği — bi —

(B)

ben — se — nin ca nımca nım ye le li ah — mi ri mi ri mi ri
ben — se — nin

terelli ah ya la ya la ye l — le l — le l — le l — le l

(C)

ah — çe — me ni — ha re — le — yip — sa lın — ma vay — se —

vi—lür— dil ber o — la — a lin— mavay — — — — — çe—me ni — ha

re—le—yup— şa lin — mavay — — — — — se—vi—lür— dil ber o — lan —

(D) a lin — ma bir pusever be ğim — ya ra — ğin —

dan — — — — — bir pusever ki ra — z du da — ğin — dan

(E) a mana—man gel ki bu—göy— nū— sad — i — dem — se nin —
gel ki ne—si — mı — yad — i — dem — se nin —

(F) — le — — — — — a mana—man ya — yar — — — — — a man
— le — — — — —

a man do — dost — — — — — ki raz du — da — ğin — dan

(G) yadeller de zül — fū — — — — — fūn — — — — — ği — biperi —

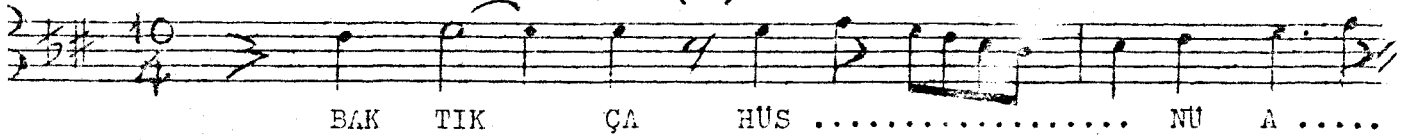
(H) şan — — — — — ol — du bugöy — — — — — nūm — be nim — menem — me nem —

me — nem — — — — —

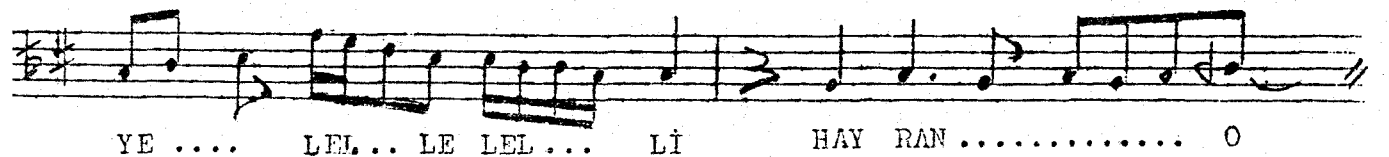
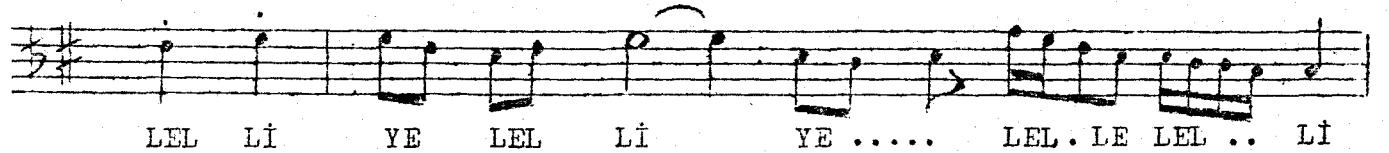
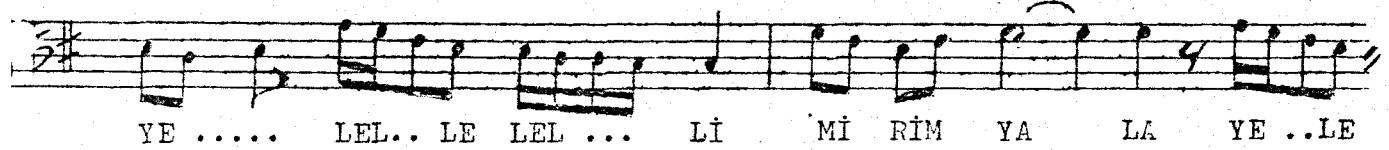
Bu semainin şeklini şöylece gösterdik (1) birinci ve ikinci mısralar AA (2) terennüm B+C+D+E+F+G+H.

10: LENK FAHTE (Baktıkça hüsn üânına hayrân olur âşıkla n) Dr.SUPHİ EZGİ
(♩ = 92)

EK (53)

8 (Terennüm)

H İ C A Z B E S T E (Devamı) Dr.SUPHİ EZGİ

(Meyan)

GEL DİK ÇE Hİ HİCRİN YA

..... DI NA (SAZ) GEL DİK ÇE Hİ

HİCRİN YA DI NA (SAZ) NA LAN

.... O LUR A ŞIK LA

RİN NA LAN O LUR

..... A ŞIK LA RİN E.B.

DAKTIKÇA HÜSN U ÂNINA
HAYRÂN OLUR ÂSIKLARIN
GELDİKÇE HİCRİN YÂDINA
NÂLÂN OLUR ÂSIKLARIN

(Terennüm)

CANIM YALA YE LE LEL Lİ
YE LEL Lİ YE LEL LE LEL Lİ
MİRİM YALA YE LE LEL Lİ
YE LEL Lİ YE LEL LE LEL Lİ
YA LA YA LA YE LE LEL Lİ
YE LEL Lİ YE LEL LE LEL Lİ
HAYRAN OLUR ÂSIKLARIN
(NALAN) OLUR ÂSIKLARIN

Usulü: Ağır Çember

HÜSEYİNİ BESTE

Beste: Zaharya

Güfte: Nâfiz

Ah..... yar..... ce mâ lin.....
 Ah yar o şu hun
 Ah yar hızr â sâ

â..... â..... â.. te şî
 de de dev rî rak
 ye ye

câ..... câ.....
 sî sî
 nâ nâ

câ miy le bir..... gem.....
 sî şû lo i cev
 nâ fl zâ ber

i..... se bis.....
 vâ le i
 vî hî râ

.... tan..... dır gü lüm hey mî rim
 can dır : : : :
 man dır : : : :

yar..... dost.... yal le lel..... li..... te

rel li ye lel la ya la ye le lel le li

..... Um rüm yar..... yar..... câ....

miy le bir..... gem..... →

i..... i şe bl bis..... tan.....

(Meyan)
..... dır..... Ay..... yar çe men.....

â râ..... râ râ râ yı

seb..... ze.....

zen..... dâ mı kad..... di.....

sâ ye ba bah..... şol.....

..... muğû lüm hey mi rim yar..... dostyelle lel

..... li..... te rel li yellel la ya

la..... yel le lellel li..... öm rûnyar.....

yar en..... dâ mı kad..... di..... sâ

ye..... bah..... şol..... muş.....

Cemâlin âteş-i câmiyle bir şem-i şebistandır
O şuhun devr-i raksı şûle-i cevvalê-i cândır
Çemen ârây-ı sebzendâm-ı kaddi sâiyobahâ olmuş
Hızr Asâ yetilmiş 'Nâfizâ, sevr-ü hırâmandır

Nakarat: cânım hey mirim yâr dost yel le lel terelli yellel lâ yâlä yele
lel le li ömrüm yâr yâr câmiyle bir şem-i şebistandır.

"Şebnem gibi saçılırsın hün-eşk-i pür revânım"

Şeb
Gül
nem
ler
dem
gi
le
bi
ro
sa
a
rü
sa
a
rü
cıl
cil
mez
sin
sin
hiç
a
a
man
man
man
hun-
tek
ol
es
gon
göz
ki
pür
ca
le
re
i
va
han
ri
mes
ya
da
ta
nim
nim
nim
hun
tek
ol
es
gon
göz
ki
pür
ca
le
re
i
va
han
ri
mes
ya
da
ta
nim
nim
nim
(SON)
hey ca nim
Naz uy ku su na
va var mış a nan
a lem den o lu
lur fa riğ a man
a lem den- o lu
lub fa riğ

lenk fakte Ca na be ni as kin la

fer za ne i den sen sin

Key fiy ye ti la lin le le

per va ne i de den sen sin

S. Terennum

Te re lel le le le lel le te re lel le le le lel

le is ue ba zi men dil nu ua zi men

gela ca nim gel a om rum gel a ru hum gel ci ua

nim per va ne i i den sen sin son

a sik li gi ma ba is hep ner

gi si mes tin dir

ner gi si mes tin dir sem

i ru hu na ca na

per va ne i den sen sin

Düyek

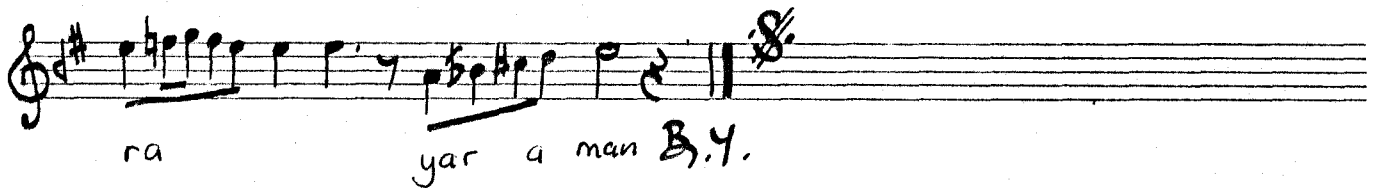
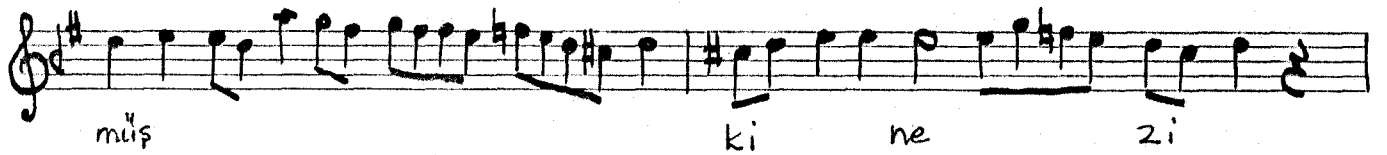
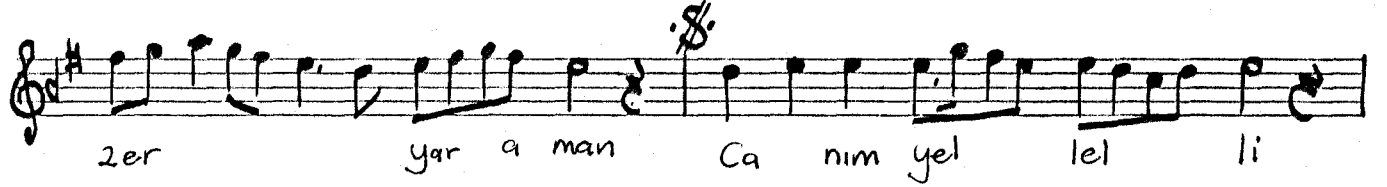
HÜSEYİNİ BESTE

Rakım Elkutlu

Mü hey ya ol du mec lis sa kî ya pey ma
ne ler... dön sün Gel ... gel
gel iş ve ba ... zım Gel ...
gel ... gel qa re sa ... zım
Ter dil li te ne nen te nen te nen na dere dil li ney vay
yâr ... yâr pey ma ne ler dön
sün Bu bez mi rûh ba şın şev
ki ne meş ta ne ler ... dön sün B.Y.

Müheyya oldu meclis sâkiya peymaneler dönsün
Bu bezm-i rûh başın şevkine peymaneler dönsün

Gel gel gel işve bâzım gel gel gel qâre sazım
Ter dilli tenen tenen tenen na dere dilli

RÜK SEMÂÎ (Gönüller uğrusu bir yar-i bîâmanım var) KARA İSMAIL AĞA

[illegible]

Göñül ler uğ- ru su bir ya- ri bî â- ma - nım var
Güzel ler iç- re gü zel şu- hi dil - si ta- nım var

va - - - - - r gü - lüm var yar ey (SAZ-)

Na-ri-na hay-ran o-la-yim gel a-man (SAZ - - - -)

Şi-ve ne kur-ban o-la-yım gel a-man (SAZ -----)

terdil li ter dil li ten terdil li ter dil li ten - - - dil li ten

A man a-man a-man a-man gü-lüm var yar ey

Ce fa-na sab-re de-mem cev-ri-ne-te-ham-mü- - - - -L

gü - - - - - 4 gü lüm var yar ey - - - - -

Te-rah-humey-le a za - lim benim-de ca- nim van

Va - - - - - r gü-lüm var yar_ey (SA7-).^{E.B.}

Gönüller uğrusu bir yâr-i bâemânım var
Güzeller içre güzel şüh-i dil-sitânım var
Cefâ sabredemem cevrine fehammül güç
Terâhüm eyle a zâlim benim de cânım var

MEHMED ESAD EFENDİ Şeyhül-islâm

Es'ad efendi miladi (1684) hicri (1096) da İstanbul'da doğmuştur; kendisi şeyhül-islâm Ebu İshak İsmail ef. nin oğludur; o zamanın medreselerinde okumuş kadîşker olmuş ve birinci sultan Mahmut zamanında şeyhülislâmlığa tayin kılınmıştır. Mehmed Es'ad ef. di doğ- ru söz ve özlü olduğundan zamanın politikasına uymamış, bu sebeple şeyhülislâmlıktan azledilerek Şam ve oradan Mekkeye nefy edilmekte iken af alınarak Geliboluda oturması- na müsaade olunmuş, sonradan oradan da af edilerek İstanbul'a vürüd etmiş ve 1666 da vefat etmiştir. Babasının Sultanselim civarındaki camii'nde mezarının yanına gömülmüştür. Es'ad efendi muhtelif ilimlerde yegâne fazıl olup Türk musikisinde de üstad mertebesine çıkmıştır. Arapçaya fevkalâde vakıf (yasın) ve (nebe') ve (ayetel kürsî) tefsirleri ile en meşhur eseri (lehcet-ül-lugat) ve saireri yazmıştır. (Atrab-ül-asar) da onundur; kendisi hem sazende ve hem hanende olup dini, gayri dini bir hayli eserler bestelemiş olduğu mecmualarda görülmüyor. Üçüncü kitabın 39 uncu sayfasında onun nühüft saz semaisi, sahî- fa 80 de Rast ilâhisi yazıldığı; bu kitapta da Esad ef. nin Hüseyini ve Arazbar Yürük semai- lerini kari'lerimize sunduk:

EK (60)

HÜSEYİNİ NAKŞ YÜRÜK SEMAİ

Şeyhülislam Es'ad ef.

♩ = 100 (A)

AĞIRCA

Yürük semai Ey şe hi kiş ve ri na — zü nah — vet — ey şe hi

(A) (B)

kiş ve ri na — zü nah — vet veymehi envarı ev ci beh — cet —

Tarennüm (C) (D)

a — şı kî za — rı na — lut fey — le me ded ey — le şa —

(E)

yes — te i — bez — mi — vus — lat ta dir teni ten ta tenedir — ney —

(A)

dümderella dir na — te ne — dir — ney — ta dir te ni ten

(A')

na tenedir — ney — ta dir — ney — ta dir — ney — canı me le l — l — ömrü me re le l —

1 2

li — ye le l — li — ye le l — li — li —

li — ye le l — li — ye le l —

Güfte:

Ol şah-i-bühanın dilâ raz-i-nihân kim bilir ;
Söylügir varmı anıla bulsanın kim bilir;
Badeaus olmuş gelir meyhaneden ol mest-i-naz ;
Hıgımla hançer bekof suyi-meyahın kim bilir.
Ah canım ya la yele lel lel le le lelli ömrüm yala
Yele lel lel le le lelli, raz-i-nihân kim bilir yah.

EK (61)

HÜSEYİNİ NAKŞ SEMAİ

Tabî

nota

♩=100

AA'

Ağırca

yürük semai

ben ği bi sa na a şı kı üf — üf —
sen ği bi ğü zel da hı bu dün — dün —

ta de bu lun — ma — ma —
ya da bu lun — ma — ma —

maz _____ üf ta de bu _____ lun _____ maz _____
 maz _____ dün ya da bu _____ lun _____ maz _____

maz _____ dün ya da bu lun maz
 maz _____
 lazime § (B)

a va re di lem men _____ bi ca re di _____ le

men _____ te ne ni te nen te ne ni te nen

te ne ni te nen _____ la _____ dir _____ te nen (C)

ta _____ dir _____ len dir dir len ten

ten _____ ten _____ ten _____ ten (D) ♩ = 100

ye _____ le _____ la _____ li na la _____ ni nam _____ hay

ra _____ ni nam men a _____ şı kam _____ gir ya

_____ ni nam me ta na mi sin sen (E) ♩ = 100

_____ dür da ne mi _____ sin sen _____ sen gi (A)

bi ğü zel da hi — bu dün — dün — ya da

bu lun — maz — maz — maz

dün ya — da bu — lun — maz

meyan hane (F) mit rib yi ne ğül ği bi a çıl maz — sın

a ceb — se se — se se

sen — a cıl — maz sın a ceb — sen

(A) bu bez mi sa fa her ze man a — a

mâ de bu lun — ma — ma

maz — a — mâ — de bu — lun — maz

Bu semainin şeklini şurada gösterdik : (1) A birinci mısra' (2) A' ikinci mısra' (3) mülazime B-C-D-E (4) A' ikinci mısra' (5) F üçüncü mısra' (6) A' dördüncü (7) B-C-D-E mülazime (8) dördüncü

Ben gibi sana aşkı üftâde bulunmaz ;
 Sen gibi güzel dahi dünyada bulunmaz ;
 mitrib yine ğül gibi açılmazın acerb;
 Bu bezmi safa her zaman amâde bulunmaz.
 avâre dilem men, biçâredilem men, teneni
 tenen, teneni tenen teneni tenen tadır
 tenen tadırten, dir dir ten ten ten ten,
 ten yele lali, nalânınar, hayânınam
 men aşıkam ğıryanınam ; mestanemisin
 sen dördânemisin sen sen. gibi ilah.

H Ü S E Y N İ
(Yürük Semai)

(Dök dideden eşki teri..)

(Tab'i) nin
Refik Fersan'dan

Yürük Semai

Dök dide denes ki te ri ser ma ye siz ol maz
İkbâl-i şeh-i sevk-i dile pâyesiz olmaz
ser ma ye siz ol maz
pa ye siz ol maz
Canıme le lel lel le le lel le le le lel li
te reli yo lel lelel lelel le le lelel Dök dide den oş
ki te ri ser ma ye siz ol maz ser ma ye siz ol maz
-S a z - Eksik do ğil el bet de birağ yar Pe şin do ağ
ya ri pe şin do Canıme le lel lel le le lel
lo lo le lel li -S a z - To re li yo lel
lelel lelel le le lelel li -S a z - Eksik do ğil el bet de
bir ağ ya ri pe şin do ağ ya ri pe şin do (SON)

Dök dideden eşki teri sermayesiz olmaz
İkbâl-i şeh-i sevk-i dile pâyesiz olmaz
Eksik değil elbette bir ağıyar pişinde
Servim nereye gitse benim şâyesiz olmaz...

MUHAYYER BESTE

♩ = 69 (A)

ağır

Zincir

Yargönüli nül dü sü süp

hamı gey gey su su

(a)

yi ya ya re ka kal miş

(B)

dir ah beliya rim iş

ve be zimser vi na zimca nima ca

nim gey gey su yi ya ya re ka

kal miş dir heycanım heyca nım

Meyan hane (C)

Yarace ce cepmi o ol ol bute

ca ca can vir

(C)

mek i i iste rim rim

rak ka
 sı i iş ve per da
 da zın ömrümya
 la ye le cel le la li mi rim
 ya le lei le le le lei li rak
 ka sı iş iş ve per da
 da zın

Güfte :

Terennüm

Piyadeler ki ruhsat-i-âle dör götürür;
 Diyar-ı-hüsne gelir har-i-om i güher getirür;
 Hataya tövbe o rakkas-ı-işve perdezini;
 Hıram-ı-şiveleri hatıra uclar getirür.

Ömrüm ya lâ ye le lei le lâ mi rim ya le lei le le le
 lei li sar-i-ale dör getirür.

EK (64)

MUHAYYER BESTE

Tosun Zade

ağır
 Muhammes Ahde derdi hic ra
 ne nete bi bim bi
 birde va is te

mezmi sin ——— yar — ey ——— ser — vi ——— na ———

zim ——— iş — ve — ba — zim ——— ça — re —

sen * Meyan hane (D)

sa — zim a man — a man — ah he —

hep ce fa ——— res ——— mi — mi — ni

ta ——— lim ——— it di

üs ——— ta ——— di —

din sa na ——— yar — ey ———

Gäfte:

Derd-i-hicrane tabibim bir deva eylemezmişin.
Göz uçuyla bir nigâh-ı aşına bilmezmişin.
Hep cefa resmîni talim etti üstadın senin,
Ey cefâcu nidigin semt-i-vefa bilmezmişin.

Terenūm

Serv-i-pazım, işvebazım, çare sazin aman aman.

Bunun şeklini de mücmelen gösterdik : [1] birinci mısra' ve terennüm A B [2] ikinci mısra' ve terennüm A B [3] üçüncü mısra' ve terennüm C B [4] dördüncü mısra ve terennüm A B

MUHAYYER MURABBA BESTE

Hafız Post

Çember

87 (d=do)

Ah..... vakr .. ti subh ol.....
 Ah â fi tâ bî t

... du..... du..... pür...
 sâ sâ sâ tu

ol..... sun.....
 lâ et

..... kû şo i
 sî sin yi no

mey..... ha..... ha.....
 pey mâ mâ

..... no..... lor.....
 nâ nâ ler

..... vay.....
 vay

..... kû şo i
 a ah yi no

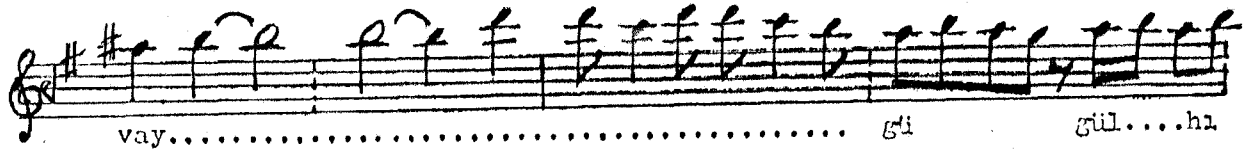
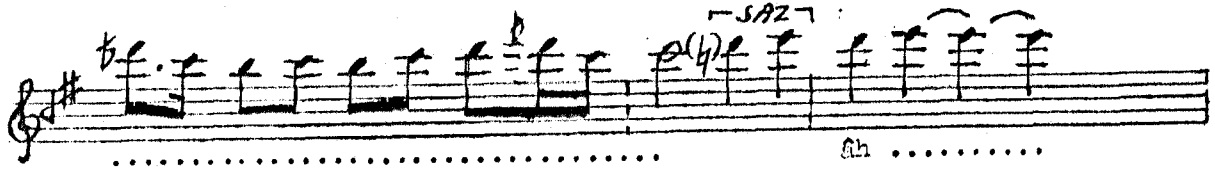
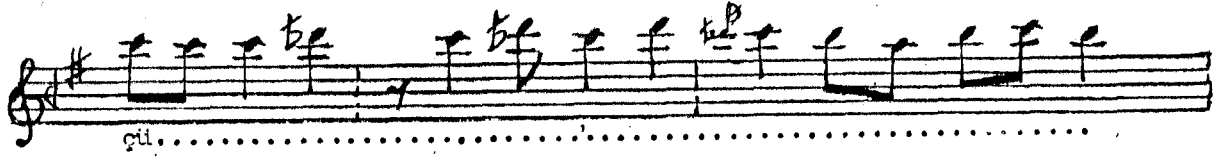
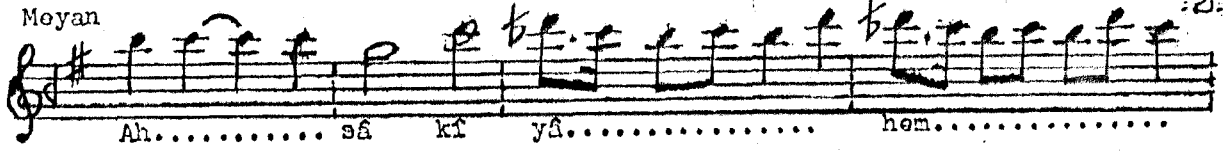
pey..... hâ
 pey mâ

..... ler.....
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

SAZ
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 SAZ

vay.....

Meyan

sin..... vay 3. ah.....

bül.. bü.. li' gû ri.....

ri..... de.... kıl.....

..... sin.....

..... nâ.... re i mes.....

tâ ne.... ler.....

..... vay.....

nâ nâ re i mes.....

ta ne.... ler.....

..... Saz 3.

..... vay

Vakti subh oldu pür olsun kûşe-i meyhâneler
 Afitâb âsâ-tulâ otsin yine peymâneler
 Sâkiya hemcün nihâli gül hırâna başlasın
 Mûlbûl-i şâride kılsın nâre-i mestâneler
 Vay kûşe-i meyhâneler. (Hânendeden)

Suñ - sabah
 Pür - dolu
 Afitâb - güneş gibi
 Âsâ - gibi
 Peymâne - kadeh
 Nihâl - fidan
 Hırân - nazlı yürümek
 Tulâ - doğuş
 Şâride - perişân, dağınık

NEVA KÂR

Buhurîzâde Mustafa Hırî Ef

Nim Sakil

Ey gül bü ni i ha i ha iy ş mi de me...
 ay bā dī bā hā hā hā rī mey ve zā...

: : : : : d sā kī i gū : : : : l gū . lī zā
 : : : : : d bā dā i hā : : : : ş hā gū vā

rī gū cā nim tene nen ni tene nen ni tene
 rī gū cā nim

nen nennnen nen ni ya le lal lal lal lī ye le le le

le le lal lī tere le le le le lal lī ah yā lā yel lal lī

ye le lal lal lal lal lī a mān ye le lal le lal le lal lī ye le lal lal

lal lal lal lī Bā dī bā hā hā hā rī mey ve

ze - - - - - d bā dā i hā - - - - ş

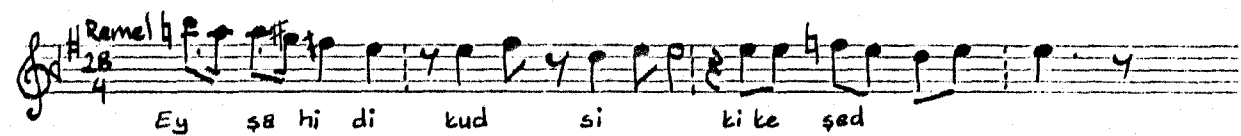
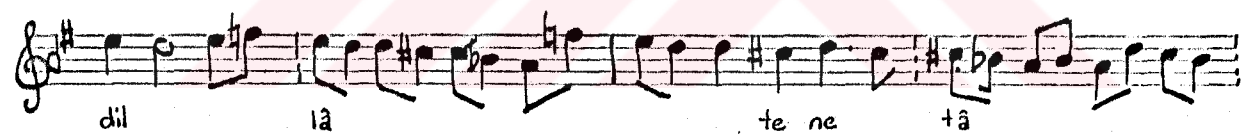
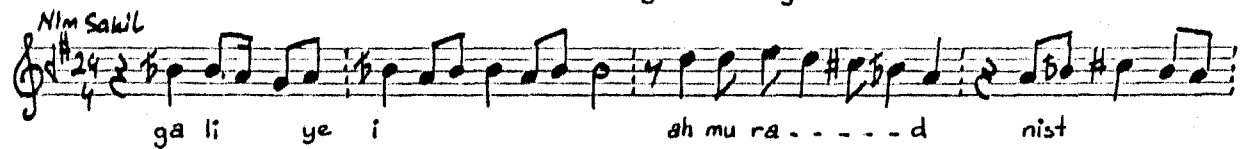
hā gū vā rī gū cā nim

Ey mac lī si be be bez mī i ş ra

cā nim gā lī ye i i mu rd - - - d

nist cā nim ten tene nennnen nennnen ni ten

Sakil
48

Yıldız Samai
da nevî a bet dir ten nen ni ten nen

ni tennenniten ten nenniten te ne ta dir

ney dir ten nen ni ten nen ni ten nen ni ten

ten nen ni ten te ne ta dir ney

Devri Kahr
yan tir lâ tir yel lel lel li ya lâ

ye le lel le le lel li yentir ya

yel lel lel li ya la yel lel le le lel lel

Bereftan
li Ten dir ten dir ta na dir dir

ten ten dir ten dir ta nâ dir dir

Muhammed
ten ye le ye le le le lel li

ah ya la yel lel li te re le le

le le lel li ah ya la yel lel li

Fer

te re le le le le lel li ah yala yel lel

li te re le le le le lel li ah yala yel lel

Nim Sütlü

li Ah ey de mi su su sub hi hoş ne

fe - - - - - s na fe i zü

zül fi ya - - - - - r gû ca nim tene nen ni

tene nen ni te ne nen nen nen nen ni ye le lel lel lel li

ye le le le le le lel li te re le le le le lel li ah yala yel lel

li ye le lel lel lel lel lel li a man ye le lel le lel le lel li

ye le lel lel lel lel lel li Ey de mi su su

sub hi hoş ne fe - - - - - s na fe i

zü zül fi ya ri gû

ca nim

BIROL YAYLA 2.9.1991.

N.E. V.A. (Beste)

Zeyneden Bağı oihani gül müdür

DEDE Ef.

MUHAMMES

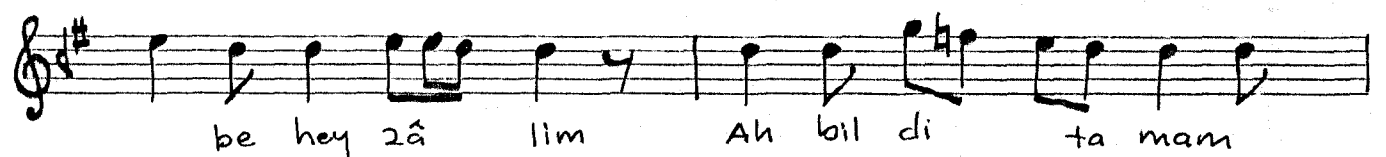
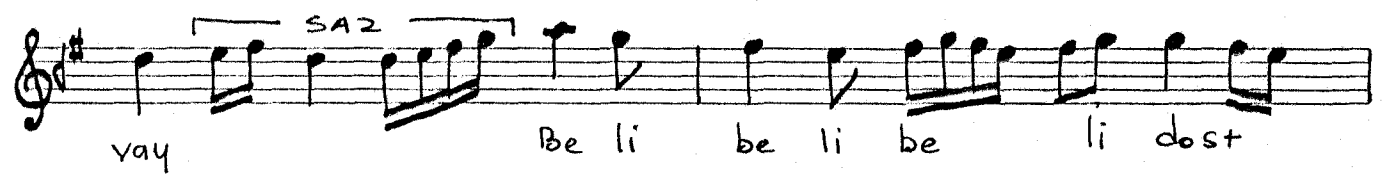
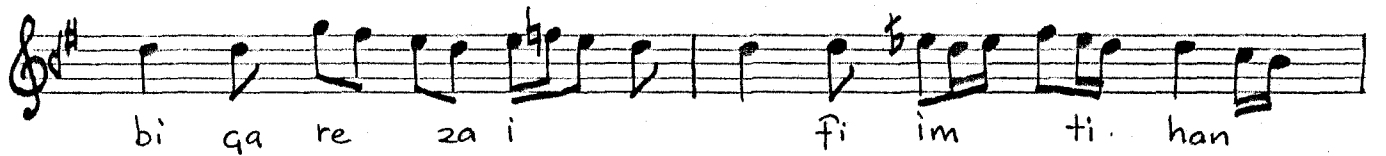
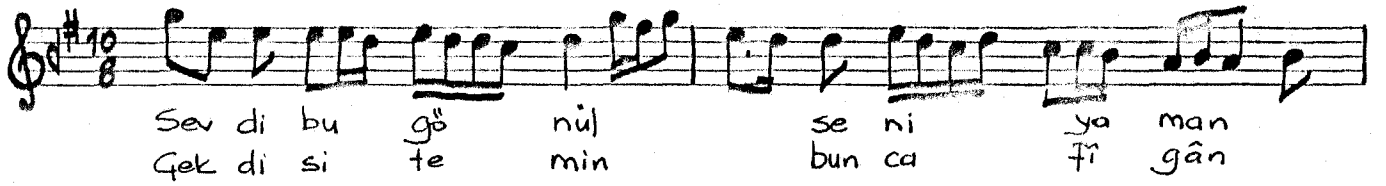
AH ze zey ne den
 AH FA FA FA FA
 ba gi ci ha
 FA ZI ZI ni ha
 m gi müdür
 m gi müdür
 dir BAL bul müdür way
 ah ser vi na zım
 di - - - - - il ni va zım
 gi gil müdür bul
 bul müdür Hey co anı Hey co anı
 KARAR
 Hey co anı

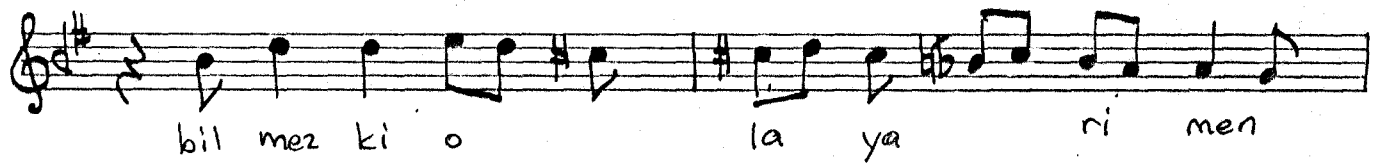
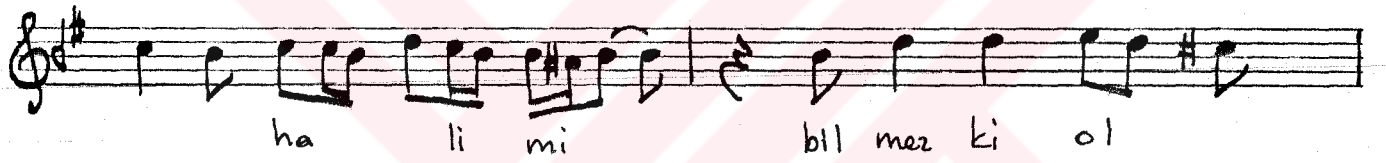
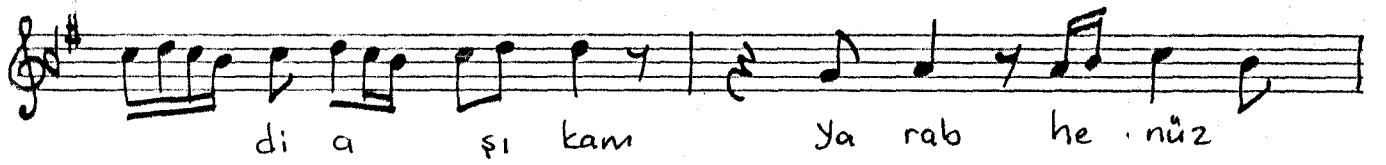
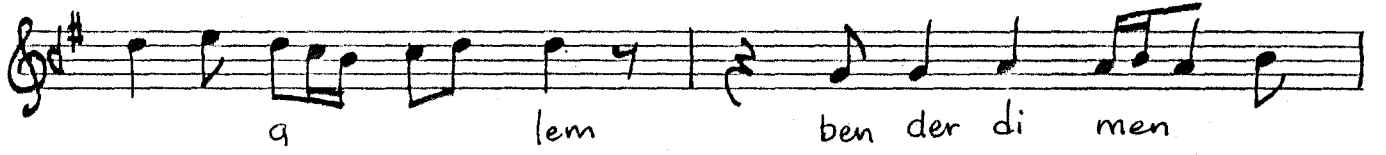
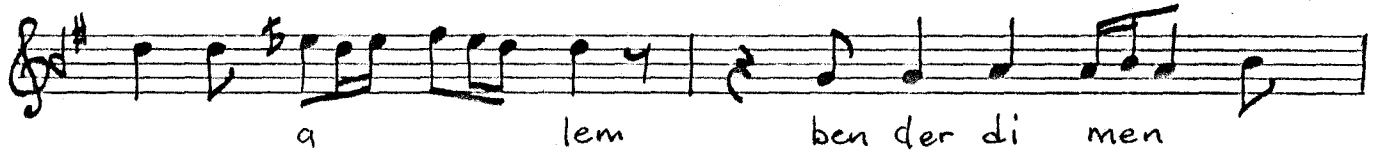
Zeyn eden bağ-ı cihānı gül müdür, bülbül müdür?
 Aşkın ârâm-ı cānı gül müdür, bülbül müdür?
 Bülbül ağlar, gül güler derler, meseldir Olvîyâ!
 Fârâ eden râzâ nîhānı gül müdür, bülbül müdür?

Aksok Semai

NEVA AĞIR SEMÂİ

Kadri Efendi

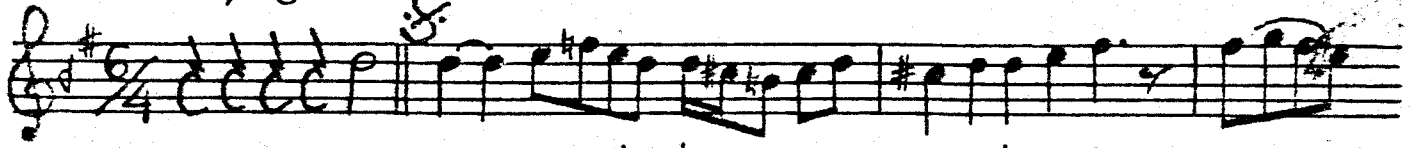
NEVA

YÜRÜK SEMAİ

(YÜRÜK SEMAİ) -1-

DEDE EFENDİ

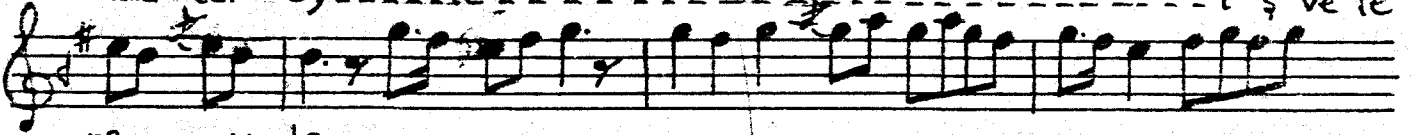
Ey gonca dehen âh-ı scherden hazer eyle

Ey---gon ca de he-----n â hı se her-- den--
gû---şe--de sa-----d cil ve nü ma-- iş--

ha zer ey---le-----a h ha ze
ve ter ey---le-----i ş ve le

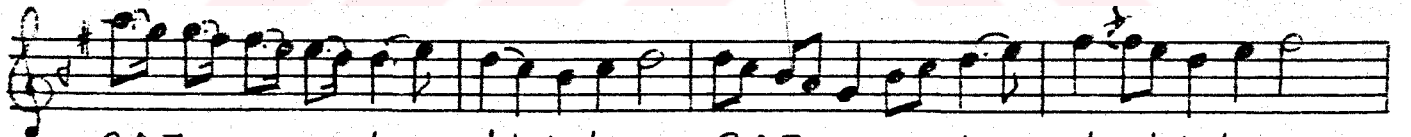
re---y le SAZ Ya-----r ya-----
re---y le

-----r ya--r be li--ya-----ri-----m dost be li mi-----

rim SAZ ter dil li te nen SAZ ter di l li te nen

SAZ ter dil li te nen SAZ ter di l li te nen

SAZ ter dil li te ne n te ne n te ne n na te

ne--di-----r ney SAZ E---y bül bül i hoş leh ce ge zü

b nağ me se ra-----ya-----n nağ me

Neva yürük semainin devamı

se ra ya SAZ Ya r ya
..... r ya r be li ri m dost be li
mi rim SAZ ter dil li te nen SAZ ter di l
li te nen SAZ ter dil li te nen SAZ ter
di l li te nen SAZ ter dil li te ne n te ne n
te ne n na te ne di r ney SAZ Her

Ey gonca dehen âh - ı seherden hazer eyle
Âyine - i mihr - i rûhunu bi - keder eyle
Ey bülbül - i hoş lehce gezûb nağme serâyân
Her gûşede sâd cilvenümâ işveler eyle

ah a a r k e lin den

a a ş ı k ı ca

m ı i le sah ba

söy le dir

Ah bi me nen dım dıl pe sen dım

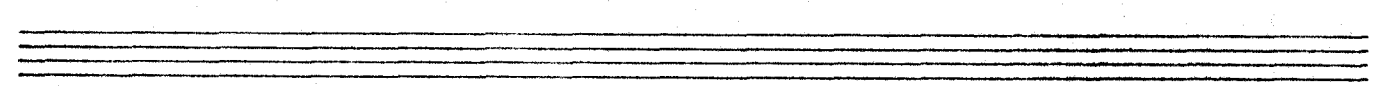
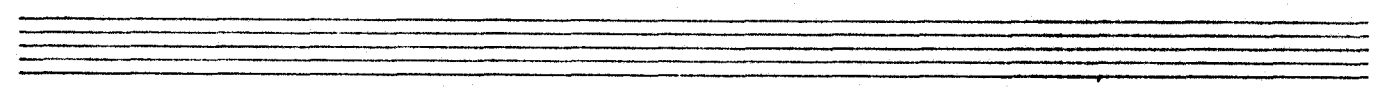
na ze ni nım ru yi ma hım

ah ah

yar söy le dir hey ca nım

dir vay hey ca nım ah söy söyle

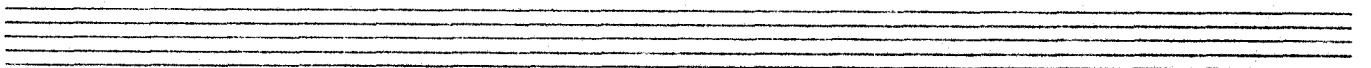
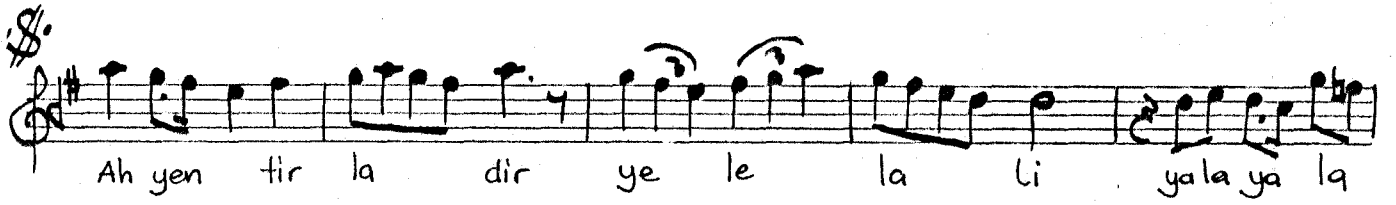
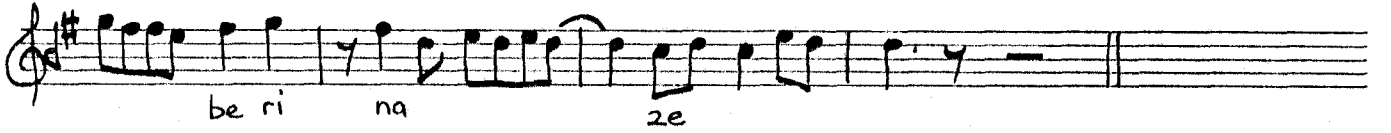
me zi dım sı sı r r ı

Sâîr Remel

TAHİR BESTE

Zekâî Dede

EK (72)

TAHİR BESTE

Meyletti gönül

REMEL
(♩ = 92)

Diyarbakırlı
SEYYİD NUH

Musical score for the song "Meyletti gönül" in REMEL (♩ = 92) tempo. The score is written in 5/4 time and features a melody with lyrics in Turkish. The lyrics are: MEY-ŞİM-LET-DEN Dİ-GE- GÖ-RÜ NÜL HUR- BİR-NET. BİR-NET- ME-Mİ Hİ-GE HUR-KER- Sİ-SU- Sİ-SU- YEN TİR LÂ TİR YE LE LÂ YA LÂ YA LÂ YE LE LE LEL HUR-Şİ- Dİ TA- RA- ZE HEY CÂ NİM HEY CÂ NİM ME-Sİ TA-NE- NAZ OL-SA Yİ-NE HÜ- Nİ Nİ- GÂ- HI

MEYLETTİ GÖNÜL BİR MEH-İ HURŞİD-İ TÂRAZE
ŞİMDEN GERÜ MİHNETMİ ÇEKER SUZ-Ü GÜDAZE
MESTANE-İ NÂZ OLSA YİNE HÜK-İ NİĞÂHE
UŞŞAKINA RUHSATMI VERİR ARZ-Ü NİYÂZE

ZEKİ BAŞAR

EK (73)

TAHİR BESTE

Bağban sünbül okur

HAFİF

(J =)

KÜÇÜK MÜZZİN

32/4 4/4

AH BA - Ğİ - BAN SÜN - BÜL O - KUR BİZ
AH NA - FE - A Hİ - YÂ GE - ROK - SE

DA - Hİ GİY SU Dİ - YE - LİM AH HEY CÂ -
Bİ - ZE - DE BU Dİ - YE - LİM

NİM MEHCE Bİ NİM DA - Hİ GİY - SU
BİZ DE Bİ

(MEYAN)
Dİ - YE - LİM AH ÇÜN - Kİ HER - CA - İ - LİK

ET - Dİ Bİ - ZE - DE MEH - RÜ - LER

AH HEY CÂ - NİM MEHCE - Bİ - NİM

Bİ - ZE - DE MEH - RÜ - LER

ZENİ BAŞAR

BAĞBAN SÜNBÜL OKUR BİZ DAHİ GİYSU DİYELİM
NAFİ AHÜYA GEREKSE BİZE DE BU DİYELİM
ÇÜNKİ HERCAİLİK ETTİ BİZEDE MEHRULER
GELİNİZ BİZDE VEFASIZLARA YAHU DİYELİM
AH HEY CANIM MEH CEBİNİM BİZEDE MEHRULR

TAHİR AĞIR SEMAİ

AĞIRAKSAK SEMAİ
(♩ = 68)

Aldın dilimi

Küçük MÜEZZİN

AL-BU DİN TARZI Lİ-Mİ ZÜL-ŞAN
FÜ Nİ GİN SA-VA NE-NE NE-Mİ SAN-SAN
DİN DİN ÖM-RÜM DİN NA-ZE-Nİ
NİM İŞ-VE-BA ZİM A-MAN A-MAN
AH E-FEN DİM GEL E-FEN DİM NİYAN
BE-Lİ YA-RİM HÜ-NA
BE-Yİ AŞ-KİN LA İ-DÜP VA-
Dİ Dİ SE-FA Yİ ÖM-RÜM

ALDIN DİLİMİ ZÜLFÜN İÇİN ŞANEMİ SANDIN
BU TARZI PERİŞAN İLE DİVANEMİ SANDIN
HÜNABE-İ AŞKINLA EDÜP VAD-İ SAFÂYI
EY GAM: DİL-İ PÜR HÜNUMU MEYHANEMİ SANDIN
NAZENİNİM İŞVEBÂZIM AMAN AMAN AH EFENDİN
GELEFENDİM BELİ YÂRİM

ZENİ BAKAR

NANE AHMED ÇELEBİ

Ahmed Çelebinin takriben 270 senelik enfes Muhayyer bestesile terceme-i-hali ikinci kitabın 79 uncu sayfasında munderiştir; sonradan elde ettiğimiz Tahir Aksak semaisini de aşağıda okuyucularımıza sunduk :

TAHİR AKSAK SEMAİ

Nane Ahmed Çelebi

EK (75)

agırca $\text{♩} = 100$ (A) ✱

Aksak semai ca — ca — nımyerine ge — gel — di ki ca — na — na — na

nı nu gör — dü — düm — yar mededey ca — nım yele lel — lel — lel — lel li

mi — rim tere lel — lel — lel — lel li hey — he — hey — hey ya — rı ca — na — nım

he — hey — yar — he — hey — hey — dost — he — hey — hey —

mededey — vay — hey — canım — vay — hey — canım — gu — gur — bet de he lak

o — ol — mus — i — dim — hi — hi — hic ri ga mim

✱ ✱ ✱

Semainin şeklini şöylece gösterdik : [1] birinci mısra' A terennüm B [2] ikinci mısra' A terennüm B [3] üçüncü mısra' C, terennüm B [4] dördüncü mısra' A, terennüm B.

Çüfte

Canım yerine geldiki canânımı gördüm, yar meded ey;
Doğdu günüm ol mihr-i-dirahşanımı gördüm, yar meded ey;
Gurbette helâk olmuş idim hic-i-gamınla, yar meded ey;
Geldim yeniden aleme sultanımı gördüm yar meded ey;

Canım yele lel lel lel lel li, mirim tere lel lel lel lel li
Hey yar canım hey yar hey dost hey meded ey vay

BESTELER

Tarif ve tavsifi -- Dörtlü bir şiir mısra'larının sonuna ikâi ve ya güftevi terennümler katılmak suretile inşa edilmiş ezgilerin ismine beste namı verilmiştir; Bestelerin şarkılardan başlıca farikleri: mısra'larının nihayetlerinde terennümlü lahinlerin mevcudiyeti, büyük usullerle ölçülmeleri, ve usuluplarının hususîyyetleridir. Besteler liane tesmiye edilen dört musiki cümlesinden müteşekkildirler. Besteler zarbı felih, sakil, nimsakil, hafif, muhammes, devrikebir, nımdevir ilahîni, gibi büyük usullerle yapılmış; hareketleri ağırca ağırdır; Bestelere katılan lazimelerde bazan usul geçkisi vardır;

Besteler ekseriya terennümlü nadiren terennümsüzdür (1); Bestelerin ezgileri ekseriya temsizdir. Bestelerin meyanhanelerinin lahni başka makamda ilkhane'nin motiflerle ve onların teşkil ettikleri unsur gruplarıyla inşa edilerek onun ezgisi taklid edilmiş olur. Besteler aşkın muhtelif hallerini mübellig bir ruhla tasnif edilmişlerdir. Uslupları yüksek ve çok karışıktır.

Besteler iki şekilde olurlar: (1) terennümlü besteler (2) terennümsüz besteler. (1) terennümlü bestelerde (lazime-terennüm) ya şiir'in mısra'ına merbut olur yani mısra'ın lahni her hangi bir seste karar etmeden lazimenin ezgisile birleşmiş olur; yani mısra'ın lahni her hangi bir seste muvakkat karar yapar; sonra lazimenin lahni gelir ve dizinin durağında karar eder; mısra'ların son bir parçası ekseriya lazime güftesine terfik edilir.

Terennümler şiir'in mısra'larına merbut bestelerin umumî şeklini remzen şöyle gösteririz: (1) A (2) A (3) B (4) A. Terennümlerin şiir'in mısra'larına bağlı olmadığı hallerde bestelerin şeklini şöyle yazarız: (1) AB (2) AB (3) CD (4) AB.

Terennümleri mısra'lara bağlı bestelerc nümune olmak üzere Dellalzade Hacı İsmail ef. dinine takriben (80) senelik Karcigar, Zaharyanın tahminen (200) senelik Hıcazı humayun çok enfes bestelerini aşağıya yazdık:

KARCIGAR BESTE

Dellalzade İsmail ef.

EK (76)

♩ = 69 $\frac{8}{8}$ (A)

Ağır zincir

yar yı kil kil dı a
yar gu ba ba ri ka
yar fû nu nu ni a

aş aş ki la a a
ka ka ina di bu bün
a aş da ü üş

(B)

bad yad tad

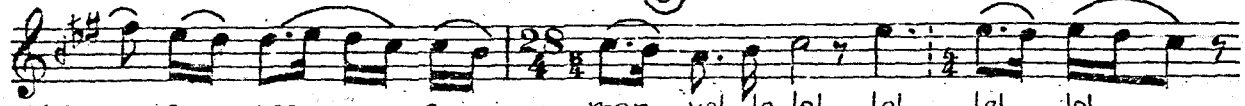
bad yad tad

(1) Terennümler Kârlarda olduğu gibi tene nen ten, ye-el gibi ikâi lafızlardan, ve yahud sen sevdim, canım, efendim gibi güftevi terkiblerden ibaret olur; ya yalnız biri ve yahud ikisi beraber kullanılır.

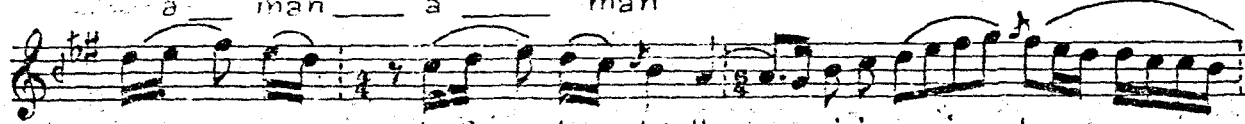

gör dü gün _____ göy _____ lü _____ lüm
gör dü gün _____ göy _____ lü _____ lüm
gör dü gün _____ göy _____ lü _____ lüm

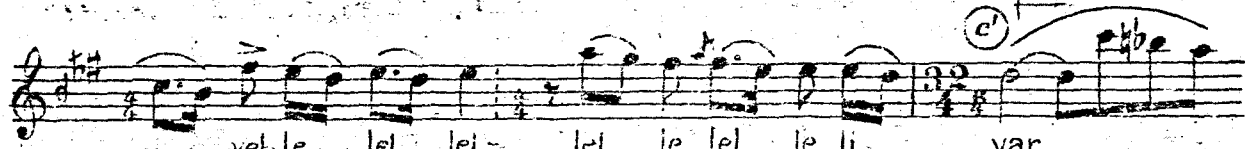
(C)

a — man — a — man yel le lel lel lel — lel
a — man — a — man
a — man — a — man

le — le — le — le — lel li — mirimya — la

— yel le — lel — lel — lel — le lel — le li — yar

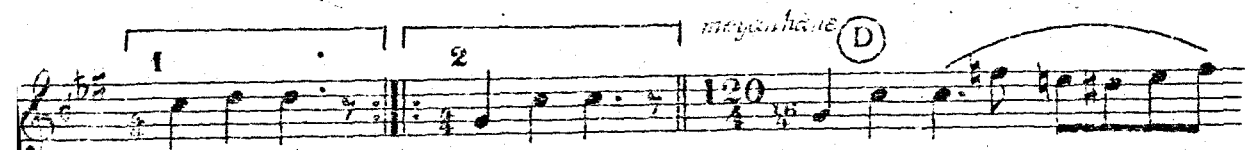

Pa di — şah — ru yi — mah

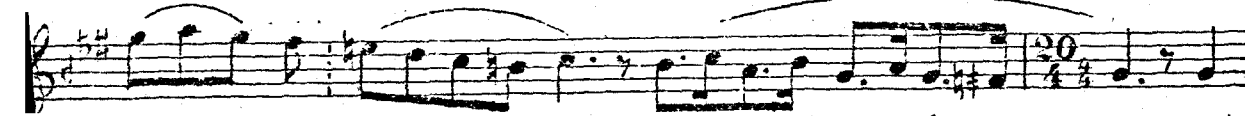
— gel e fen — dim — be li — ya — ri — men

son

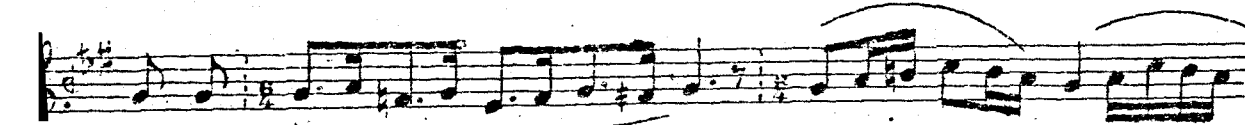

hey ca nim heyca nim yar ce ma

mayan hane (D)

ma li ne me mek

te bi ne ne ol

du bi bir bü

tün şa ki kind

a nian a man yel le lel lel lel le le

le le lel li mi rim ya la

yel le lel lel le le lel le li yar

Pa. di şah ru yi mah

gel e fen dim be li ya ri men heyecanım

Güfte

Yıkıldı aşkıla âbâd gördüğün göğlüm;
gubârı kalmadı bünyad gördüğün göğlüm;
Cemali mektebine oldu bir bütün şakird;
fünûni aşkta ustad gördüğün göğlüm.

yel le lel lel lel le le le lel li, nûrim;
yâlâ yel le lel lel le le lel li, yar Padişah;
rûyi mah, gel efendim teli Sahimen.

Karcıgar Bestenin dahili bünyesini şu vechile gösterebiliriz:

I	(1) AB birinci mısra	III	(5) Dd üçüncü mısra
	(2) Cc terennüm		(6) Cc terennüm
II	(3) AB ikinci mısra	IV	(7) AB dördüncü mısra
	(4) Cc terennüm		(8) Cc terennüm

KARCIĞAR AKSAK SEMAİ

Beste: Dellalzade İsmail ef.

EK (77)

Orta $\text{♩} = 116$ (A)

aksak semai Ah ne - da ne - vü - ne da - mü - ne - say

yad ge - rek - dir a man ah

ge - rek - dir ah mürği di le bir - ka - me - ti - şim - ah fen ninde ki sen - hak bu ki - üs -

sad - ge - rek - dir a man ah

tad - ge - rek - dir a

ge - rek - dir ah ah lut fey - le sul - ta - nim

ah af fey le ca - na - nim ah ah

a man vay ge - rek - dir

ah tar fi su - ha - nin - gay - re - ki - yas - set - me Na

zi - nima man ah Na - zi - min

Güfte Nazım

Ne dâne vü ne damü ne sayyad gerektir;
Mürği dile bir kâneti şimşad gerektir;
Tarfi suhanin gayre kıyasatme Nazimin;
Fennin de ki hak bu kim üstad gerektir.

aman ah gerektir; ah ah lutfeyle Sultanım,
ah rahmeyle hunkarım, ah aman vay gerektir.

Bu semainin şeklini remzen gösterdik :

- (1) Aa birinci misra (2) Aa ikinci misra (3) Bbb lazime terennüm.
(4) Ca üçüncü misra (5) Aa dördüncü misra (6) Bbb lazime.

Karcıgâr makamına misal olarak, Dellâl zade Hacı İsmail efendinin şık ve çok hisli Karcıgâr nakış yürük maisini takdim ettik:

EK (78)

Dellal zade Hacı İsmail efendi

Karcıgâr Nakış Yürük Semaî

Ağırca *100*

yürük semai Ni ha — ni — bu ti . şi rin suhanle söy

le şi riz — gel — gel — gel —

gél — li sa ni eh — li di li — biz bi lenle söy le şi
na zim o yu — su fu gül pi re henle söy le şi

riz — gel — gel — gel — söy le şi

son *mülaxime terengüm*

riz vay — gel — gel — gel — gel ça —

re sa — zım — gel — gel — gel —

gel iş — ve ba — zım — sevdi ö züm —

se ni — gö züm bu dur sö züm vay —

meyanhanec

gi rer — se da me ni na zın ke fi

ni ya — zı di le gel — gel —

gel — gel —